

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ІШКІ ІСТЕР МИНИСТРЛІГІ
БӘРІМБЕК БЕЙСЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАРАҒАНДЫ АКАДЕМИЯСЫ**

А. М. Сайтбеков

А. Қ. Қалиев

И. К. Абдикамалова

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІ БОЙЫНША
СОТҚА ДЕЙІНГІ ТЕРГЕП-ТЕКСЕРУ СЫЗБАСЫ**
(қысқаша салыстырмалық кесте)

**ҚАРАҒАНДЫ
2015**

УДК 343.1 (075.8)

ББК 67.411 я73

С 16

Қазақстан Республикасы ІІМ Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясының
Ғылыми кеңесінің шешімі бойынша басылды

Пікір жазғандар: *Б. М. Қожамбердиев*, Қазақстан Республикасы ІІМ Тергеу департаменті бастығының орынбасары, полиция полковнигі;

М. А. Арыстанбеков «Болашақ» университеті ғылыми-зерттеу институтының құқықтық және салыстырмалы зерттеу орталығының жетекші ғылыми қызметкері, заң ғылымдарының докторы, доцент.

А. М. Сайтбеков, А. Қ. Қалиев, И. К. Абдикамалова

С 16 Қазақстан Республикасының қылмыстық-процестік кодексі бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру
сызбасы (қысқаша салыстырмалық кесте): Оқу-тәжірибелік құрал. — Қарағанды: Қазақстан Республикасы ІІМ
Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы, 2015. — 131 б.

Ұсынылып отырған еңбекте Қазақстан Республикасының қылмыстық-процестік кодекстіне енгізілген баптарына сызба түрінде түсініктемелер мен тергеушінің шығаратын шешімдері мен іс-қимылдары, сонымен қатар қолданыстан алынған қылмыстық іс жүргізу кодексімен салыстырмалы кесте ретінде өзгешеліктері көрсетілген. Арнайы дайындалған жинақта қылмысты тергеп тексеру, ашу және алдын алу мақсатында кәсіби қызметкерлерді дайындаудағы бағытталған ақпараттар қарастырылған.

Оқу тәжірибелік құрал құқық қорғау органның тәжірибелік қызметкерлеріне, докторанттар мен магистранттарға және жоғары оқу орнының студенттері мен тыңдаушыларына арналған.

ISBN 978-601-7536-48-0

© Қазақстан Республикасы ІІМ
Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы, 2015;
© А. М. Сайтбеков, А. Қ. Қалиев,
И. К. Абдикамалова, 2015

КІРІСПЕ

Елбасы Н. Ә Назарбаевтың 2014 жылғы 9 сәуірдегі № 278 Өкімімен «Қылмыстық заңның және қылмыстық сот өндірісінің жаңа моделіне, жетілдірілген әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамаға және қылмыстық жазаларды атқару жүйесіне көшу жөніндегі бірыңғай мемлекеттік іс-қимыл жоспары» бекітілді. Осыған орай 2014 жылдың 4 шілде қылмыстық-процестік кодекс қабылданып, 1 қаңтар 2015 жылдан күшіне енді.

Жаңадан қабылданған кодекс екі бөліктен, яғни жалпы және ерекше бөліктерден, 16 бөлімнен, 73 тараудан және 674 баптан тұрады. Жалпы бөлікте негізгі ережелер, қылмыстық процеске қатысатын мемлекеттік органдар мен адамдар жайлы, дәлелдемелер мен дәлелдеу түрлері, процестік мәжбүрлеу шаралары мен қылмыстық процестегі мәселелер көрсетілсе, ерекше бөлікте қылмыстық іс бойынша сотқа дейінгі жүргізу, қылмыстық істердің соттылығы, бірінші сатыдағы сотта іс жүргізу, соттың үкімдері мен қаулыларын апелляциялық және кассациялық тәртіппен қайта қарау, сот шешімдерін орындау, соттың заңды күшіне енген шешімдерін қайта қарау жөнінде іс жүргізу, ерекше іс жүргізу, қылмыстық сот ісін жүргізу саласындағы халықаралық ынтымақтастық, процестік келісім жасалған істер бойынша іс жүргізу, істер бойынша алқабилердің қатысуымен іс жүргізу, үкім шығарылғанға дейін тәркілеу туралы іс жүргізу, өтпелі және қорытынды ережелер көрсетілген.

Қабылданған қылмыстық-процестік кодексте көрсетілгендей қылмыстық құқық бұзушылықтардың жолын кесу, оларды бейтараптықпен, тез және толық ашу, тергеп-тексеру, оларды жасаған адамдарды әшкерелеу және қылмыстық жауаптылыққа тарту, әділ сот талқылауы және қылмыстық заңды дұрыс қолдану, адамдарды, қоғамды және мемлекетті қылмыстық құқық бұзушылықтардан қорғау қылмыстық процестің міндеттері болып табылады. Аталаған міндеттерге қол жеткізудің бірден бір тиімді жолы сотқа дейінгі тергеп тексеру дейтін болсақ, бұл процесстің өзі дәлелдеу, яғни дәлелдемелерді жинау, тексеру, бағалау процессінен тұратындығына көз жеткізуге болады.

Осыған орай, тергеуші істің мән-жайларын жан-жақты, толық және объективті зерттеу үшін барлық шараларды қолдануға, адамның қылмыстық құқық бұзушылық жасағанын көрсететін оған қатысты жеткілікті дәлелдер жиналған адамды күдіктінің іс-әрекетін саралау, процестік кодекске сәйкес оған бұлтартпау шараларын таңдау, қылмыстық құқық бұзушылықтың мән-жайлары баяндалған, жинақталған дәлелдер сипатталған айыптау актісін жасау арқылы қылмыстық қудалауды жүзеге асыруға міндетті.

Қабылданған заңнамаға қатысты қазіргі таңда жас мамандарға қажетті оқу-тәжірибелік құралдардың, сонымен қатар, ғылыми тұрғыда сипатталған процессуалдық әдебиеттердің жетіспеушілігі байқалып болып отыр, әсіресе жаңадан қабылданған заңнамаларға байланысты оқу-әдістемелік құралдардың тапсыздығынан көруге болады.

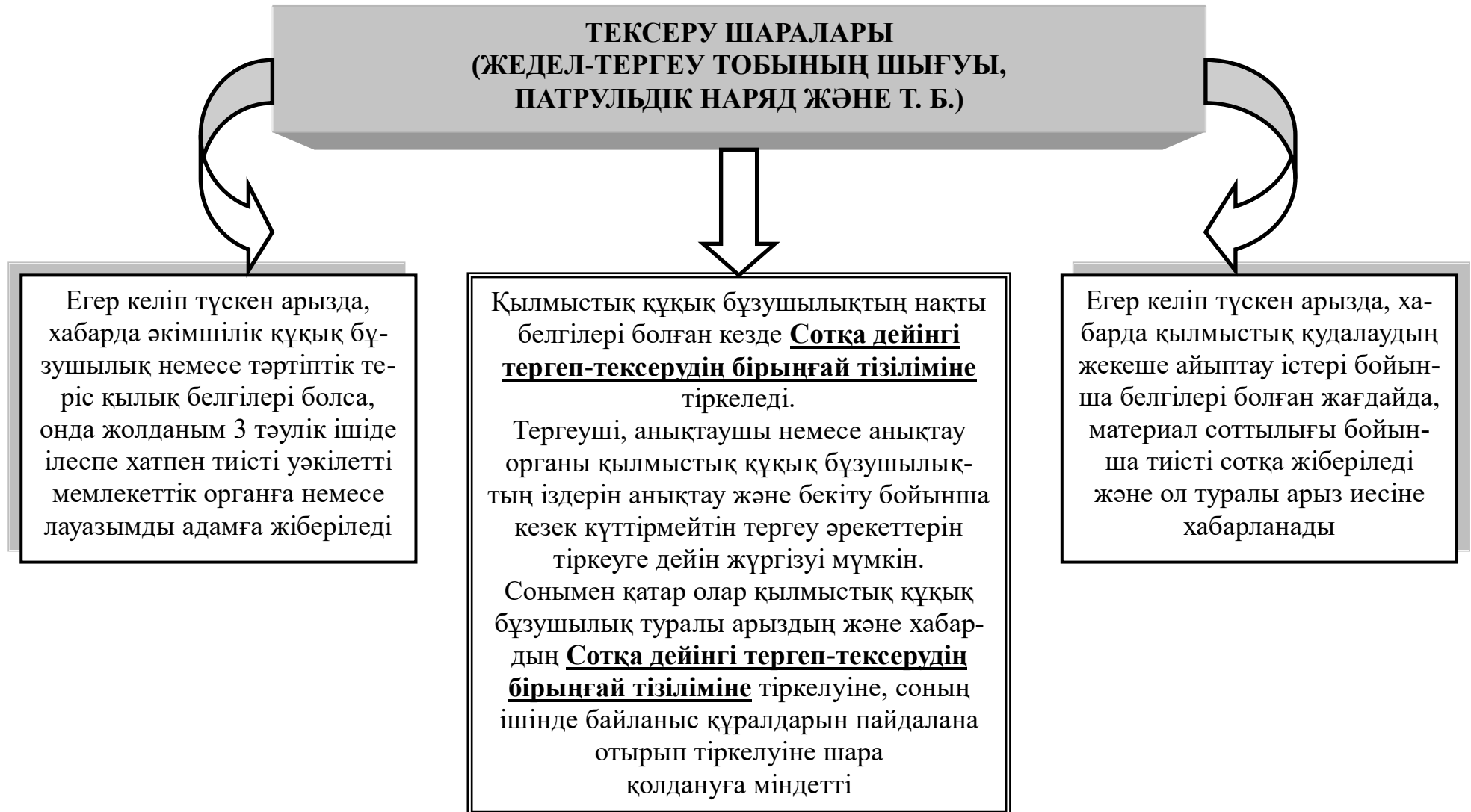
Қылмыстық іс бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру барысында ең бірінші заңнаманы толық меңгеру арқылы ғана жетістікке жетуді өмірдің өзі-ақ көрсетіп отыр. Осыған орай, бұл ұсынылып отырған «Қазақстан Республикасының қылмыстық-процестік кодексі бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру» жөніндегі оқу тәжірибелік құралы осы аталған мәселелерді қарастыра отырып, қылмысты тергеп ашу және алдын алу мақсатында кәсіби қызметкерлерді дайындаудаға бағытталған оқу тәжірибелік құрал ретінде саналады. Арнайы дайындалған жинақта ҚР ҚПК жаңадан енгізілген баптарына сызба түрінде түсініктемелер мен тергеушінің шығаратын шешімдері мен іс-қимылдары және ескі қылмыстық іс жүргізу кодексімен салыстырмалы кесте ретінде өзгешеліктері көрсетілген.

Сызбаның хронологиялық тәртібі қылмыстық істер бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру кезеңдеріне сәйкес келмейді, бұл іс жүргізу актілерінің, құжаттардың және прокурордың, тергеушінің, анықтаушының, анықтау органының іскерлік қағаздарының заңнаманың жаңа талаптары ескеріліп жасалынды. Сонымен қатар қылмыстық-процестік кодекі түрлі жаңалықтардан басқа қажетті тергеу әрекеттерін және олардың дұрыс іс жүргізумен рәсімделуін қарастырады және анық реттейді.

Анықтау органы қызметкерінің, анықтаушының, тергеушінің, тергеу органы басшысының және прокурордың, соттың қызметі қылмыстық-процестік құқықтық қатынас шеңберінде жүреді, ал орындалатын әрекеттері мен қабылданатын шешімдері қылмыстық-процестік заңның нормаларымен көзделген талаптарға сәйкес келетін жазбаша іс жүргізу құжаттарында көрсетіледі. Осы құжаттарды сауатты жасау іс жүргізу және тергеу, өзге де іс жүргізу әрекеттері мен қабылданатын шешімдерді рәсімдеу тәртібін қарастыратын қылмыстық-процестік заң нормаларын білуімен айқындалады.

Авторлық ұжым ұсынылып отырған Қазақстан Республикасының қылмыстық-процестік кодексі бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру сызбасының құрылымы мен мазмұнын жетілдіру бойынша сындарлы ескертулер мен ұсыныстар үшін алғысын білдіреді.

СОТҚА ДЕЙІНГІ ТЕРГЕП-ТЕКСЕРУДІҢ БАСТАЛУЫ (179-БАП)





СОТҚА ДЕЙІНГІ ТЕРГЕП-ТЕКСЕРУДІ БАСТАУ СЕБЕПТЕРІ (180-БАП)

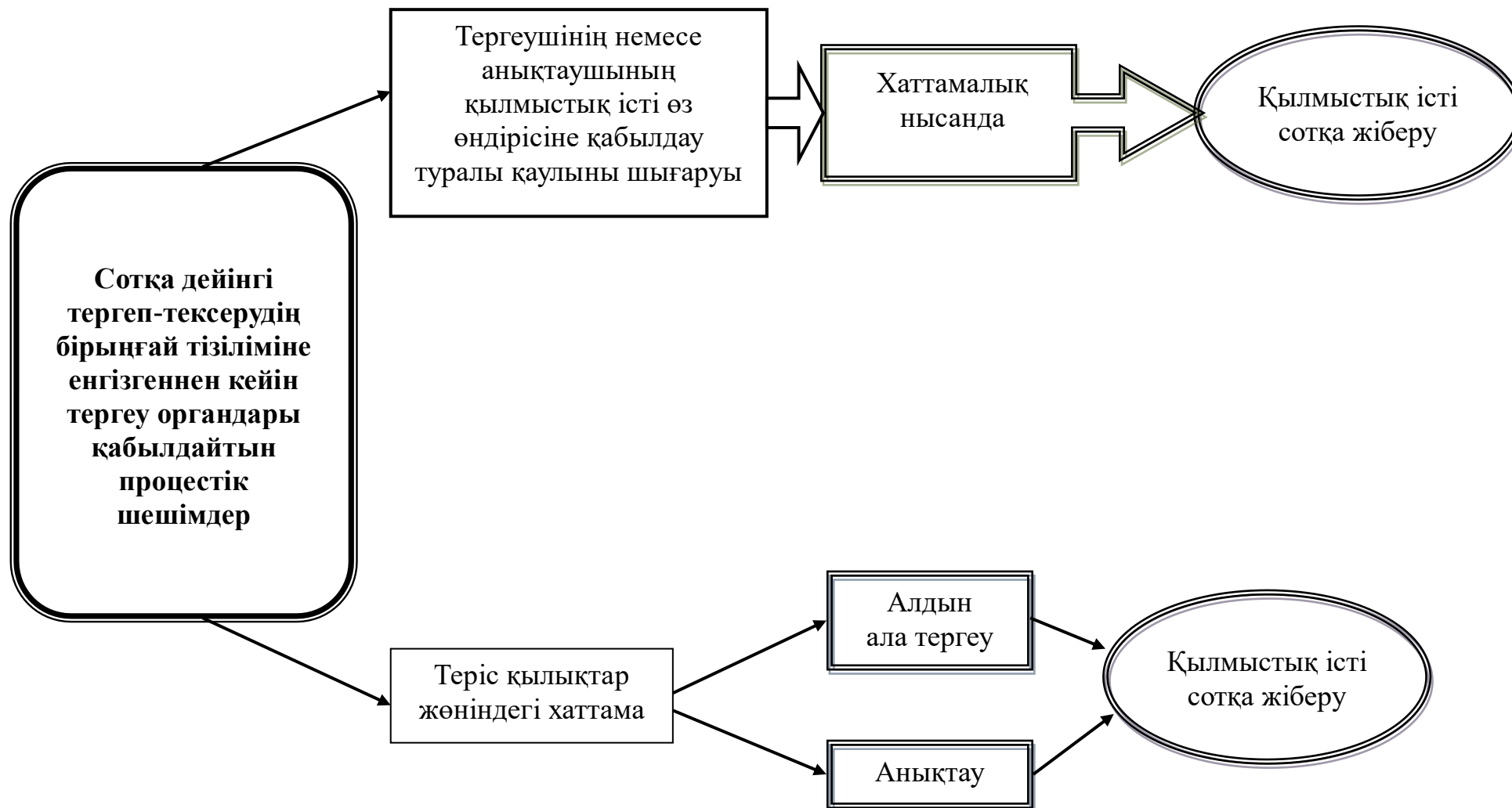
1. Қылмыстық құқық бұзушылық не адамның хабарсыз кеткені туралы жеке тұлғаның арызы не мемлекеттік органның лауазымды адамының немесе ұйымда басқару функцияларын орындайтын адамның хабары

2. Кінәсін мойындап келу; адам әлі күдікті деп танылмаған не ол осы қылмыстық құқық бұзушылықты жасады деген күдікпен ұстап алынбаған кезде, адамның қылмыстық қудалау органына өзі жасаған немесе дайындап жатқан қылмыстық құқық бұзушылық туралы жеке өзі, ерікті түрде, жазбаша немесе ауызша хабарлауы

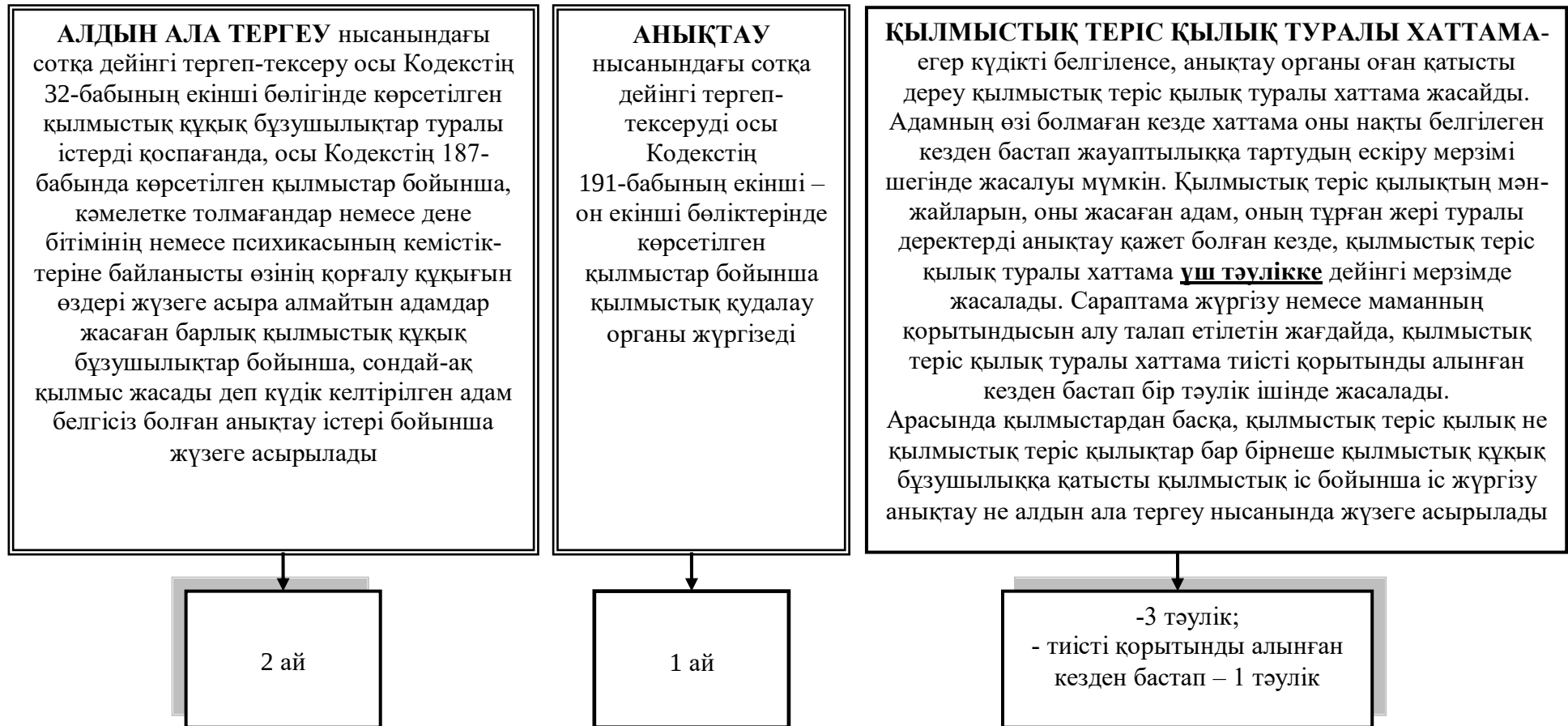
3. Бұқаралық ақпарат құралдарындағы хабарлар; Бұқаралық ақпарат құралдарындағы хабар газетте немесе журналда жарияланғанда не радио, теледидар немесе телекоммуникациялық желілер арқылы таратылғанда, ол сотқа дейінгі тергеп-тексерудің басталуына себеп бола алады

4. Қылмыстық қудалау органының лауазымды адамының дайындалып жатқан, жасалып жатқан немесе жасалған қылмыстық құқық бұзушылық туралы рапорты сотқа дейінгі тергеп-тексеруді бастау себептері болып табылады.

- 1) өзінің лауазымдық міндеттерін атқару кезінде анықтау органының қызметкері, тергеуші, прокурор қылмыстық құқық бұзушылықтың куәсі болғанда не қылмыстық құқық бұзушылықтың ізін немесе салдарын ол жасалған бойда анықтағанда;
- 2) қылмыстық қудалау органының лауазымды адамы, прокурор өз өкілеттіктерін жүзеге асыру кезінде қылмыстық құқық бұзушылық туралы мәліметтерді алғанда, олар сотқа дейінгі тергеп-тексерудің басталуына себеп болады

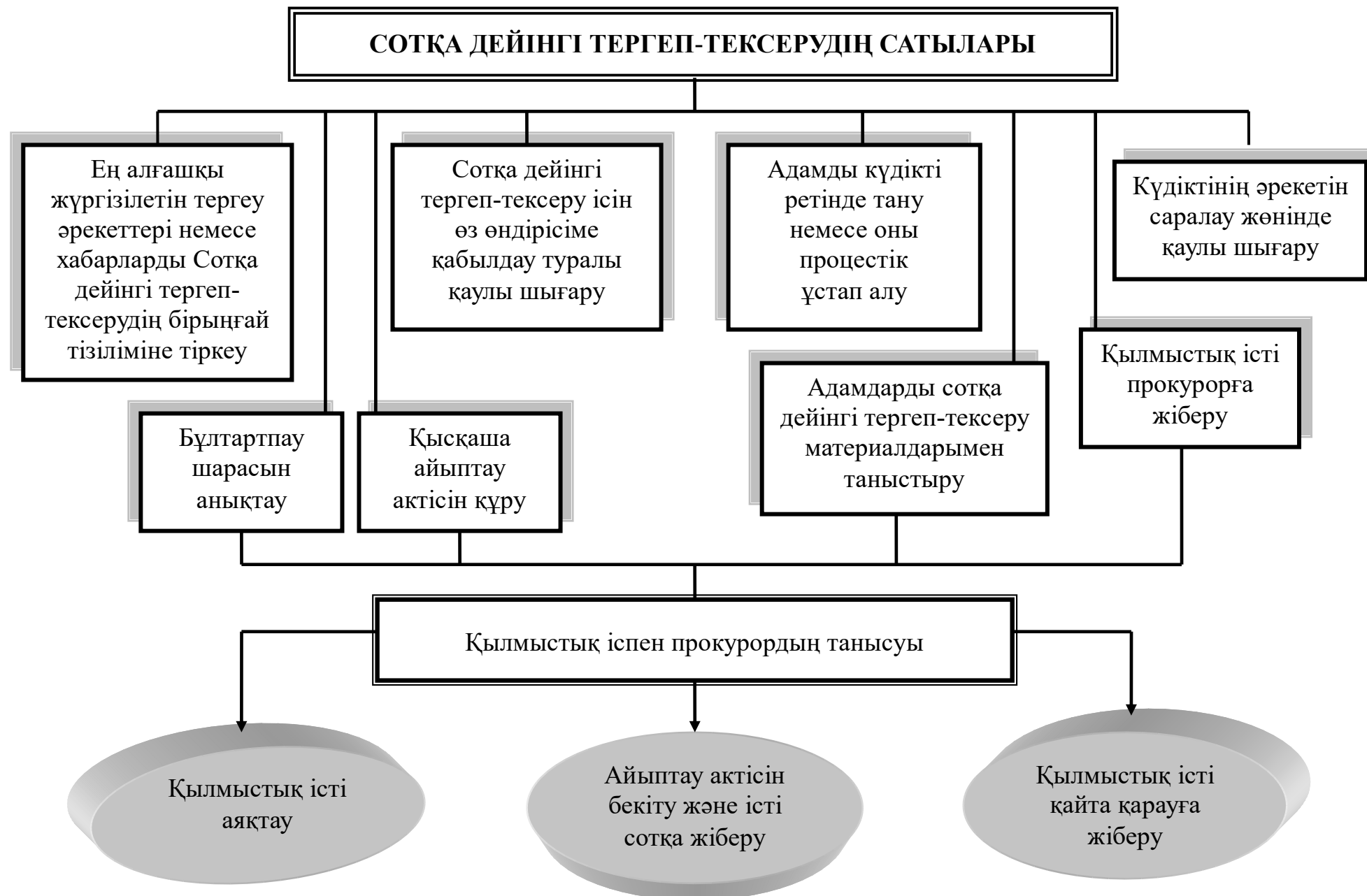


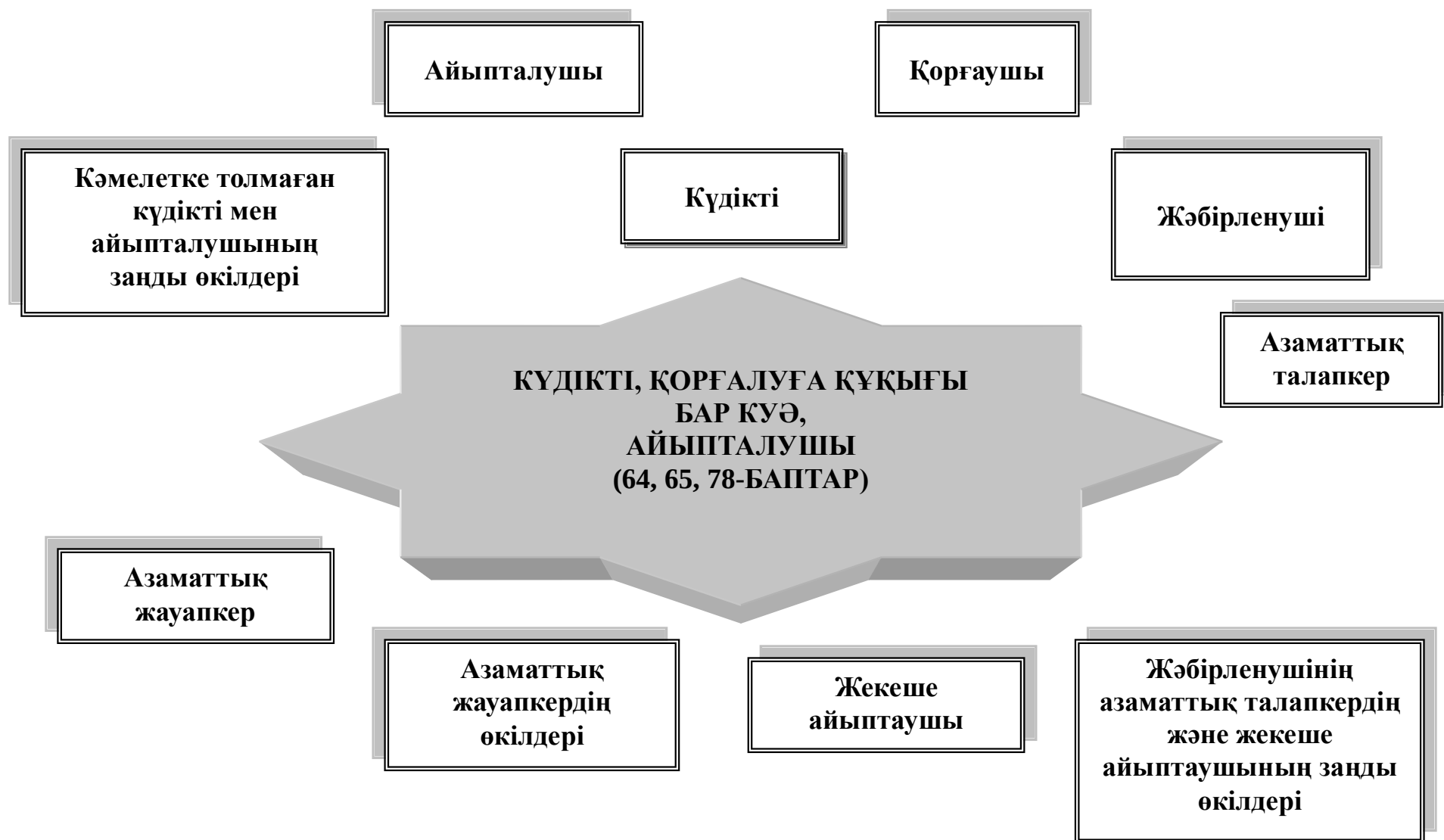
СОТҚА ДЕЙІНГІ ТЕРГЕП-ТЕКСЕРУ НЫСАНДАРЫ МЕН МЕРЗІМДЕРІ

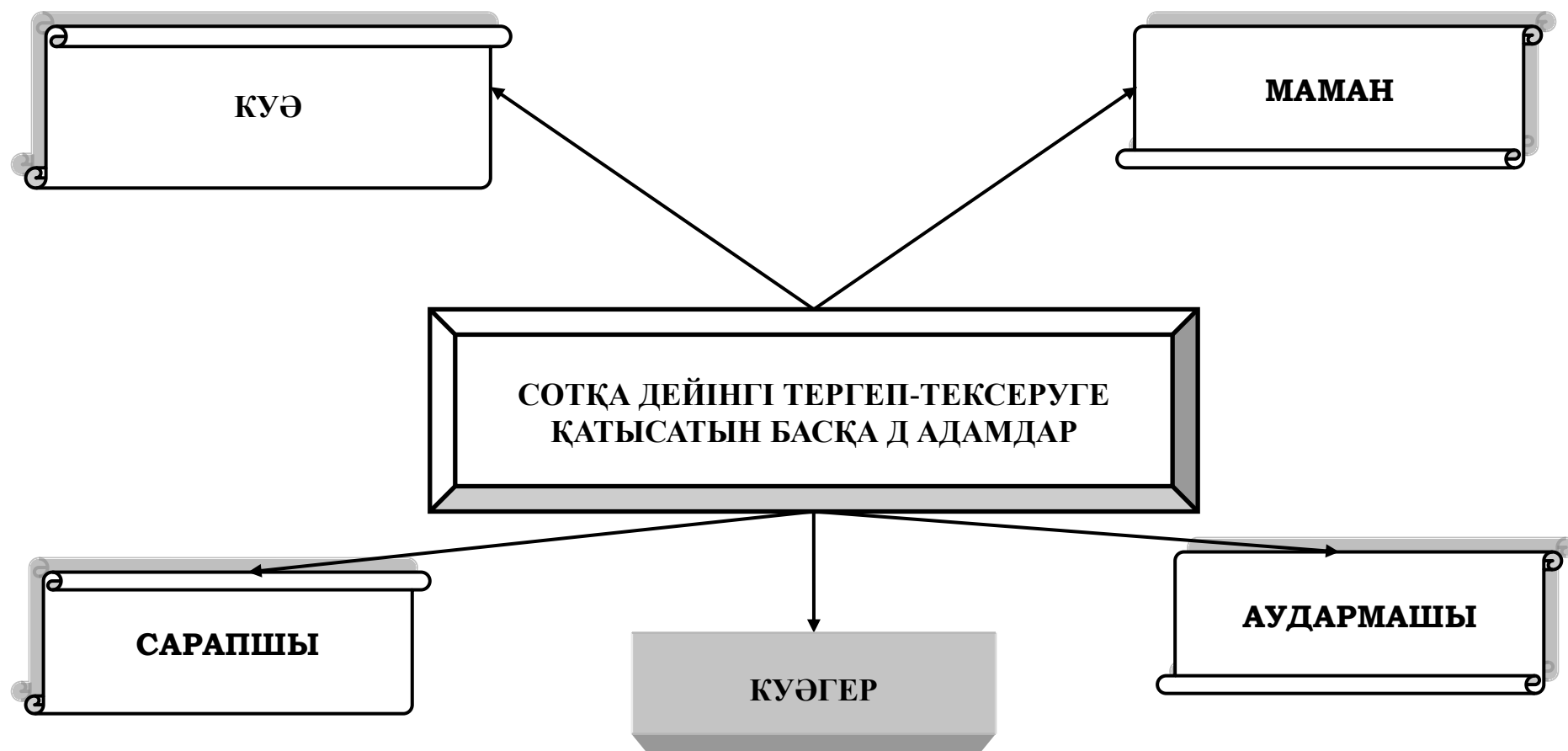


Сотқа дейінгі жеделдетілген тергеп-тексеру — онша ауыр емес және ауырлығы орташа қылмыстар, сондай-ақ ауыр қылмыстар бойынша, егер жиналған дәлелдемелермен қылмыс фактісі мен оны жасаған адам, оның өз кінәсін толық мойындағаны, келтірілген залал (зиян) мөлшерімен (сомасымен) келіскені анықталса, бұл жөнінде күдіктіні хабардар ете отырып және оған бұл шешімнің құқықтық салдарын түсіндіре отырып, жүргізілуі мүмкін

15 тәулік ішінде аяқталуы тиіс







КҮДІКТІ (ҚР ҚПК 64-БАБЫ)

Өзіне қатысты күдікті ретінде тану
туралы қаулы шығарылған

Өзіне қатысты күдіктінің іс-әрекетін
саралау туралы қаулы шығарылған

Кодекстің 131-бабының тәртібімен
ұстап алынған

Қылмыстық теріс қылық жасады
деген күдіктің болуына байланысты
жауап алынған

ТҮСІНДІРМЕ:

Күдікті — болжалды түрде құқық бұзушылық жасаған адам, ол әлі айыпталушы емес. Күдікті — өзінің құқықтары мен мүдделерін қорғайтын адам (қорғаушы тарап). Күдіктінің фигурасы жекеше-жариялы және жариялы қудалау мен айыптау істері үшін тән. Жекеше айыптау істері бойынша, әдетте, күдіктілер болмайды (ҚПК 1-б. 32-бабы, 1-б. 65-бабы). Қылмыстық істе күдіктінің пайда болуы бірнеше негіздер бойынша жүзеге асырылады:

- белгілі бір адамға қатысты қылмыстық іс қозғау туралы қаулы шығарылған жағдайда, аталған қаулы адам жасаған қылмыстың алғашқы саралауынан тұрады және сол уақыттан бастап адам күдікті болып саналады.

- күдіктінің пайда болуы бас бостандығынан айыру орындарына орналастырумен заңда көрсетілген негіздер бойынша қылмыстық құқық бұзушылық жасады деген күдік бойынша адамды жетпіс екі сағаттан аспайтын мерзімге ұстап алу болып табылады (ҚПК 131-бабы). Мұндай ұстап алу қылмыстық іс қозғалғаннан кейін бірден болуы мүмкін.

- күдіктінің пайда болуын заң белгілі бір адамға қатысты бұлтартпау шараларын қолдану туралы қаулы шығарумен байланыстырады (қамауға алу міндетті емес). Қаулы шыққанға дейін адам, мысалы куә ретінде бола алады немесе ешқандай іс жүргізу түрінде бола алмайды

**КУӘ
(ҚР ҚПК 78-БАБЫ)**

Егер адам қылмыстық құқық бұзушылық туралы арызда және хабарда оны жасаған адам ретінде көрсетілсе не қылмыстық процеске қатысатын куә оған қарсы айғақ берсе, бірақ мұндай адамға процестік ұстап алу қолданылмаса не оны күдікті деп тану туралы қаулы шығарылмаса, онда ол қорғалуға құқығы бар куә мәртебесін алады.

ТҮСІНІК:

Іс үшін маңызы бар қандай да бір мән-жай белгілі болуы мүмкін кез келген адам айғақтар беру үшін куә ретінде шақырылуы және одан жауап алынуы мүмкін.

Куә жалған айғақтар бергені, айғақтар беруден бас тартқаны үшін Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексінде көзделген қылмыстық жауаптылықта болады. Айғақтар беруден жалтарғаны немесе қылмыстық процесті жүргізетін органның шақыруы бойынша дәлелді себептерсіз келмегені үшін куәға, оның ішінде қорғалуға құқығы бар куәға осы Кодекстің 160-бабында белгіленген тәртіппен ақшалай өндіріп алу қолданылуы мүмкін

**АЙЫПТАЛУШЫ
(ҚР ҚПК 65-БАБЫ)**

Өзіне қатысты:

- 1) прокурор айыптау актісін бекіткен;
- 2) прокурор қылмыстық теріс қылық туралы хаттаманы бекіткен және қылмыстық істі қылмыстық заңның тиісті бабы (баптары) бойынша сотқа жіберу туралы шешім қабылдаған;
- 3) сотқа дейінгі тергеп-тексеру осы Кодекстің 617-бабының төртінші бөлігінде көзделген тәртіппен процестік келісім жасасу арқылы аяқталған адам айыпталушы болып танылады

Айыпталушы — бұл күдікті сияқты өзінің құқықтары мен мүдделерін қорғайтын (қорғаушы тарап) адам.

Айыпталушы — қылмыстық істі алдын ала тергеудің, бас сот талқылауының және одан кейінгі сот сатыларының белсенді қатысушысы. Алайда ол өзінің кінәсіздігін дәлелдеуге міндетті емес; айғақтар беруге міндетті емес; айыпталушының қылмыс жасаудағы өз кінәсін мойындауы оның кінәлі екендігі іс бойынша қолда бар дәлелдемелер жиынтығымен расталған кезде ғана айыптау негізіне жатқызылуы мүмкін

ЖӘБІРЛЕНУШІ (ҚР ҚПК 71-БАБЫ)

Қылмыстық құқық бұзушылық өзіне тікелей моральдық, тәндік немесе мүліктік зиян келтірді деп пайымдауға негізі бар тұлға қылмыстық процесте жәбірленуші деп танылады

Есі дұрыс емес адам жасаған, Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексінде тыйым салынған іс-әрекетпен оған зиян келтірілген жағдайларда да тұлға жәбірленуші деп танылады

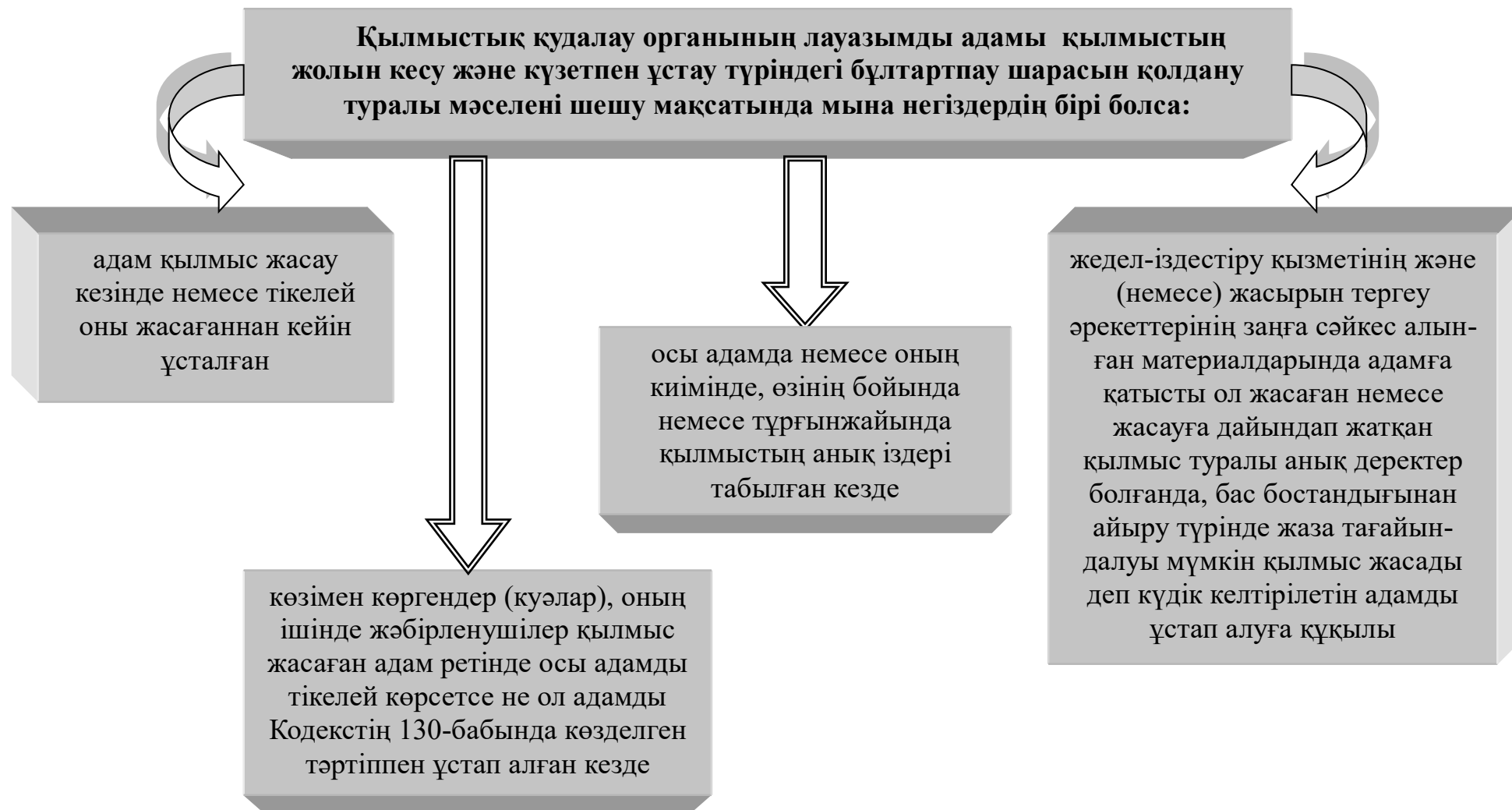
Тұлға қылмыстық процесте тиісті қаулы шығарылғаннан кейін жәбірленуші деп танылады. Егер қылмыстық процесс барысында оның бұл жағдайда болуына негіздер жоқ екені анықталса, қылмыстық процесті жүргізетін орган өз қаулысымен тұлғаның жәбірленуші ретінде қатысуын

ТҮСІНІКТЕМЕ

Жәбірленушіге қылмыстық процесте азаматтық талап қою құқығы түсіндіріледі және оған қылмыстық құқық бұзушылықпен келтірілген мүліктік зиянды, сондай-ақ оның осы Кодексте белгіленген қағидалар бойынша өкілге арналған шығыстарын қоса алғанда, қылмыстық процеске қатысуына байланысты шеккен шығыстарын өтеу қамтамасыз етіледі

Жәбірленушінің өзіне моральдық зиянды өтеу туралы талап қоюы қылмыстық процесте қаралады. Егер ол мұндай талап қоймаса не ол қараусыз қалдырылса, онда жәбірленуші оны азаматтық сот ісін жүргізу тәртібімен беруге құқылы

ҰСТАП АЛУ ТӘРТІБІ



МИРАНДА ЕРЕЖЕСІ (131 БАП 1 Т.)

Қазақстандық полицейлер 2015 жылдың 1 қаңтарынан бастап қылмыстық құқық бұзушылық жасады деп күдік келтірген адамды процестік ұстап алу кезінде ұстап алынғанын ауызша хабарлайды, оған қорғаушы шақыру құқығын, үнсіздік сақтау құқығын және оның айтқандарын сотта оған қарсы қолданылуы мүмкін екендігін түсіндіреді.

Миранда ережесі (ағыл. Mirandawarting) — Америка Құрама Штаттарында қолданылатын заңгерлік талап, осыған сәйкес күдік келтірілген адамға ұстап алу кезінде оған құқықтарын түсіндіріп айтып кету қажет.

Миранда ережесінің пайда болуы бұл тарихи жағдай. Миранда мен Аризонаның ортасында болған қылмыстық істі тергеу кезінде айыпталушы Эрнесто Миранданың айғақтары заң нормаларына қайшы алынғандықтан, оның айғақтарын қылмыстық істен алып тастаған. Ал, айыпталушының адвокаттары Миранда өз кінәсін мойындаған кезде құқықтарын білмеген, яғни жауап беруден бас тартуға болатындығы туралы оған айтылмаған деген шешімге келді.

Миранда ережесі 1966 жылы АҚШ Жоғарғы сотының шешімімен өзіне қарсы айғақ беруден бас тарту мақсатында қабылданған норма. Осы уақыттан бастап егер күдіктіге оның құқықтары мен міндеттері түсіндірілмесе, ұстау кезінде алынған барлық ақпарат айғақ болып есептелмейді.

XX асырдың соңғы он жылында бұл норманы көптеген елдер заң жүзінде қабылдады.

ҰСТАП АЛУ БОЙЫНША ТҮСІНІК

Қылмыстық құқық бұзушылық жасаудағы күдіктіні ұстап алу – қылмыстық қудалау органы қылмыстың жолын кесу және оған күзетпен ұстау түріндегі бұлтартпау шарасын қолдану туралы мәселені шешу мақсатында немесе адамның жасырынуы не неғұрлым ауыр қылмыс жасауы мүмкін деп пайымдауға негіздер болса, қылмыстық теріс қылық бойынша іс жүргізуді қамтамасыз ету үшін қолданатын процестік мәжбүрлеу шарасы. Адамға қылмыстық құқық бұзушылық жасады деп күдік келтіруге негіз беретін өзге де деректер болған кезде, егер ол адам жасырынуға әрекет жасаса не оның тұрақты тұрғылықты жері болмаса немесе күдіктінің жеке басы анықталмаса не сотқа күзетпен ұстау түріндегі бұлтартпау шарасын санкциялау туралы өтінішхат жіберілсе ғана ұстап алынуы мүмкін. Адамдарды қылмыс жасады деген күдікпен ұстап алу кейінге қалдыруға болмайтын қажетті тергеу әрекеттері өткізілгеннен кейін, ал адам қылмыс жасау кезінде немесе тікелей оны жасағаннан кейін ұсталғанды қоспағанда жүргізіледі.

Қылмыстық қудалау органының лауазымды адамы, мына негіздердің бірі:

- 1) осы адам қылмыс жасау кезінде немесе тікелей оны жасағаннан кейін ұсталған;
- 2) көзімен көргендер (куәлар), оның ішінде жәбірленушілер қылмыс жасаған адам ретінде осы адамды тікелей көрсетсе не ол адамды осы Кодекстің 130-бабында көзделген тәртіппен ұстап алған кезде;
- 3) осы адамда немесе оның киімінде, өзінің бойында немесе тұрғынжайында қылмыстың анық іздері табылған кезде;
- 4) жедел-іздіксіз қызметінің және (немесе) жасырын тергеу әрекеттерінің заңға сәйкес алынған материалдарында адамға қатысты ол жасаған немесе жасауға дайындап жатқан қылмыс туралы анық деректер болғанда, бас бостандығынан айыру түрінде жаза тағайындалуы мүмкін қылмыс жасады деп күдік келтірілетін адамды ұстап алуға құқылы.

ҚР ҚПК 128 баптың екінші бөлігінің 1) тармағында көзделген негіздерді қоспағанда, адамдарды қылмыс жасады деген күдікпен ұстап алу кейінге қалдыруға болмайтын қажетті тергеу әрекеттері өткізілгеннен кейін жүргізіледі. Адамға қылмыстық құқық бұзушылық жасады деп күдік келтіруге негіз беретін өзге де деректер болған кезде, егер ол адам жасырынуға әрекет жасаса не оның тұрақты тұрғылықты жері болмаса немесе күдіктінің жеке басы анықталмаса не сотқа күзетпен ұстау түріндегі бұлтартпау шарасын санкциялау туралы өтінішхат жіберілсе ғана ұстап алынуы мүмкін.

Қылмыстық құқық бұзушылық жасады деп күдік келтірілген адамды 131 бапқа сәйкес ұстап алған жағдайда мерзімі 72 сағаттан аспауға тиіс.

**ЖЕТКІЗУ
(ҚР ҚПК 129-БАБЫ)**

**МӘЖБҮРЛЕУ ШАРАСЫНЫҢ
ЖАҢА ТҮРЛЕРІ**

**ЖАҚЫНДАУҒА ТЫЙЫМ САЛУ
(ҚР ҚПК 165-БАБЫ)**

ЖЕТКІЗУ (ҚР ҚПК 129-БАБЫ)

1. Жеткізу – адамның қылмыстық құқық бұзушылыққа қатыстылығын анықтау мақсатында үш сағаттан аспайтын мерзімге қолданылатын процестік мәжбүрлеу шарасы.

2. Адамның қылмыстық құқық бұзушылыққа қатысы бары расталған жағдайда, қылмыстық қудалау органы осы Кодекстің 131-бабында көзделген тәртіппен ұстап алуды жүзеге асыруға құқылы, бұл ретте жеткізу мерзімі осы Кодекстің 131-бабының төртінші бөлігінде көзделген ұстап алудың жалпы мерзіміне қосылады.

3. Жеткізу мерзімі аяқталған соң, бұдан әрі процестік ұстап алу жағдайларын қоспағанда, адамға жеткізілгендігі туралы дереу анықтама беріледі

ТҮСІНДІРМЕ:

1. «Жеткізу» сөзі қылмысты жасады деп күдік келтірілген адамды жеткізу деп түсіну қажет. Адамды жеткізу адамның қылмыстық құқық бұзушылыққа қатыстылығын анықтау мақсатында қолданылатын шұғыл процестік мәжбүрлеу шарасы болып табылады. Осы шараның шұғыл болуы «жеткізу»: 1) іс қозғау және жеткізілген адамды ұстау туралы мәселелерді қарастыру және шешу үшін; 2) осы мәселелерді қарастыру және адамды күзетпен қамауда ұстау ұзақтығын шектеу үшін қолданылады. Кез келген қылмыстық құқық бұзушылық үшін жеткізілген адам қылмыстық қудалау органдарында үш сағаттан аспайтын мерзімде болуы тиіс.

2. Адамның қылмыстық құқық бұзушылыққа қатыстылығы расталған жағдайда қылмыстық қудалау органдары ұстап алуды Қазақстан Республикасы ҚПК жобасының 131-бабында көзделген тәртіпте жүзеге асырады. Адамды жеткізу мерзімі (үш сағаттан аспайтын) ҚПК жобасының 4-б. 131-бабында көзделген ұстап алудың жалпы мерзіміне (72 сағаттан аспайтын) қосылады.

3. Қылмыстық істі қозғау үшін негіздемелер немесе жеткізілген адамды ұстау негіздемесі болмаған жағдайда жеткізу хаттамасын толтыру мен тиісті тіркеуді жүргізу жеткілікті. Жеткізу мерзімі аяқталған соң адамға жеткізілгені туралы анықтама беріледі.

ЖАҚЫНДАУҒА ТЫЙЫМ САЛУ (ҚР ҚПК 165-БАБЫ)

1. Жақындауға тыйым салу жәбірленушіні және іске қатысатын өзге адамдарды қорғау мақсатында күдіктінің, айыпталушының, сотталушының оларды іздестіруін, олардың ізіне түсуін, оларға баруын, олармен телефон арқылы сөйлесуін және өзге де тәсілдермен қарым-қатынас жасауын шектеуден тұрады.

2. Сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адам жәбірленушінің немесе қорғалуға жататын өзге адамның жазбаша арызы бойынша сот алдында жақындауға тыйым салуды санкциялау туралы өтінішхат қозғау туралы қаулы шығарады және оны прокурорға жібереді.

3. Жақындауға тыйым салуды тергеу судьясы санкциялайды не оны сот қолданады. Жақындауға тыйым салу туралы қаулыда осы процестік мәжбүрлеу шарасын қолданудың негіздері және жақындауға тыйым салу түрлері, сондай-ақ оның сақталуын бақылау жүктелетін орган көрсетілуге тиіс. Жақындауға тыйым салу туралы қаулының көшірмесі прокурорға, күдіктіге, айыпталушыға, қорғаушыға, қорғалатын адамға және бақылауды жүзеге асыратын органға тапсырылады.

4. Жақындауға тыйым салу бұзылған кезде күдіктіге, айыпталушыға осы Кодекстің 160-бабында көзделген тәртіппен ақшалай өндіріп алу қолданылуы, сондай-ақ бұлтартпау шарасы қолданылуы мүмкін.

ТҮСІНДІРМЕ:

Түсіндірілетін бөлімде жәбірленуші мен іске қатысатын өзге адамдарды қорғау мақсатында күдіктінің олармен қарым-қатынас жасауын шектеу көрсетілген. Оны іске асыру проблемасы «өзге» адамдардың нақты тізімі жоқ болуымен айқындалады.

Аталған баптың екінші бөлімі осындай қарым-қатынастың тәсілдерін айқындайды, нормасы абсолютті анықталған және қосымша түсіндірменің қажеті жоқ.

Үшінші бөлімде осы норманы іске асыру проблемалары шектеулердің сақталуын бақылау жүктелген органдарды көрсетумен байланысты. Мұнда осындай органдардың тізімі жоқ болғандықтан, аталған норманы қолдану бойынша түсіндірмені мезгілсіз жасайды.

Төртінші бөлім абсолютті анықталған сипаттағы сілтемелік норма болып табылады және түсіндірмені қажет етпейді.

КҮЗЕТПЕН ҰСТАУ (ҚР ҚПК 147-БАБЫ)

Бұлтартпау шарасы ретінде күзетпен ұстау тек судьяның санкциясымен және заңмен кемінде бес жыл мерзімге бас бостандығынан айыру түріндегі жаза көзделген қылмысты жасады деген күдіктіге, айыпталушыға, сотталушыға қатысты ғана қолданылады. Айрықша жағдайларда бұл бұлтартпау шарасы, егер:

- 1) оның Қазақстан Республикасының аумағында тұрақты тұрғылықты жері болмаса;
- 2) оның жеке басы анықталмаса;
- 3) ол бұрын таңдалған бұлтартпау шарасын немесе процестік мәжбүрлеу шарасын бұзса;
- 4) ол қылмыстық қудалау органдарынан немесе соттан жасырынуға әрекет жасаса немесе жасырынса;
- 5) оған ұйымдасқан топтың немесе қылмыстық қоғамдастықтың (қылмыстық ұйымның) құрамында қылмыс жасады деген күдік келтірілсе;
- 6) оның бұрын жасалған ауыр немесе аса ауыр қылмысы үшін сотталғандығы болса;
- 7) оның қылмыстық әрекетті жалғастырып жүргендігі туралы деректер бар болса, заңда бес жылдан аз мерзімге бас бостандығынан айыру түріндегі жаза көзделген қылмысты жасады деп күдік келтірілетін, айыпталатын, сотталатын адамға қатысты қолданылуы мүмкін.

Күзетпен ұстаудың мерзімі 18 айдан аспауы тиіс. Күзетпен ұстау мерзімін одан әрі ұзартуға жол берілмейді, күзетпен ұсталып отырған күдікті, айыпталушы дереу босатылуға жатады.

ҚР ҚПК 147-БАБЫНА ТҮСІНДІРМЕ

1. Бұлтартпау шарасы ретінде күзетпен ұстау өзге айтарлықтай жеңіл бұлтартпау шарасын қолдану мүмкіндігі болмаған жағдайда қылмыстық заңмен кемінде бес жыл мерзімге бас бостандығынан айыру түріндегі жаза көзделген қылмысты жасады деген күдіктіге, айыпталушыға, сотталушыға қатысты тек судьяның санкциясымен ғана қолданылады.

2. Күзетпен ұстау түріндегі бұлтартпау шарасын қолдану кезінде судьяның қаулысында осындай шешім қабылдауға негіз болған нақты, айқын мән-жайлар көрсетілуі тиіс. Сот отырысының барысында тексерілмеген деректерді мұндай мән-жайларға жатқызуға болмайды. Айрықша жағдайларда бұл бұлтартпау шарасы, егер:

- 1) оның Қазақстан Республикасының аумағында тұрақты тұрғылықты жері болмаса;
- 2) оның жеке басы анықталмаса;
- 3) ол бұрын тандалған бұлтартпау шарасын бұзса;
- 4) ол қылмыстық қудалау органдарынан немесе соттан жасырынуға әрекет жасаса немесе жасырынса;
- 5) оған ұйымдасқан топтың немесе қылмыстық қоғамдастықтың (қылмыстық ұйымның) құрамында қылмыс жасады деген күдік келтірілсе;
- 6) оның бұрын жасалған ауыр немесе аса ауыр қылмысы үшін сотталғандығы болса;
- 7) оның қылмыстық әрекетті жалғастырып жүргендігі туралы деректер бар болса, заңда бес жылдан аз мерзімге бас бостандығынан айыру түріндегі жаза көзделген қылмысты жасады деп күдік келтірілетін, айыпталатын, сотталатын адамға қатысты қолданылуы мүмкін.

3. Барлық бұлтартпау шараларының ішінен аса ауыр болып табылатын күзетпен ұстау күдіктінің, айыпталушының, сотталушының айыптылығы туралы мәселе үзілді-кесілді шешілгенге дейін оны бас бостандығынан айыруды білдіреді.

4. Күзетпен ұстауды қолданумен бұлтартпау шараларының барлық мақсаттарына нақты қол жеткізіледі: күдіктінің, айыпталушының қылмыстық қудалау органдарынан және соттан жалтаруына; қылмыстық іс-әрекетін жалғастыруға және т. б. кедергі болу. Мәселені дұрыс шешу үшін Қазақстан Республикасының ҚПК 138-бабында көрсетілген жағдайлар мұқият ескерілуі тиіс. Істің жағдайлары және жасалған қылмыстың сипаты бойынша бұлтартпау шарасы ретінде күзетпен ұстау шарасын қолдану тиіс адамдарды негізсіз күзетпен ұстау, әрі бостандықта қалдыру заңды өрескел бұзу болып есептелуі қажет.

5. Бұлтартпау шарасы ретінде күзетпен ұстауды таңдау қажет болған кезде сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адам прокурордың келісімімен сот алдында тиісті өтінішхат қозғайды. Өтінішхатты қозғау туралы қаулыда күдіктіні, айыпталушыны, сотталушыны күзетпен ұстау қажеттілігі туындауына байланысты оның себептері мен негіздері баяндалады және өзге бұлтартпау шараларын қолдану мүмкін емес.

ТЕРГЕУ СУДЬЯСЫНЫҢ ӨКІЛЕТТІКТЕРІ (ҚР ҚПК 55-БАБЫ)

Сотқа дейінгі іс жүргізу барысында тергеу судьясы осы Кодексте көзделген жағдайларда мынадай:

- 1) күзетпен ұстауды санкциялау;
- 2) ұйқамақты санкциялау;
- 3) лауазымынан уақытша шеттетуді санкциялау;
- 4) жақындауға тыйым салуды санкциялау;
- 5) экстрадициялық қамақты санкциялау;
- 6) күзетпен ұстау, ұйқамақ, экстрадициялық қамақ мерзімдерін ұзарту;
- 7) кепілді қолдану;
- 8) мүлікке тыйым салуды санкциялау;
- 9) күзетпен ұсталмайтын адамды сот-психиатриялық және (немесе) сот-медициналық сараптама жүргізу үшін медициналық ұйымға мәжбүрлеп орналастыру;
- 10) бұрын өзіне қатысты күзетпен ұстау қолданылған адамның психикалық ауру фактісі анықталған кезде, оны ауруларды қатаң оқшаулау жағдайында ұстауға лайықталған, психиатриялық көмек көрсететін арнаулы медициналық ұйымға ауыстыру;
- 11) мәйітті эксгумациялау;
- 12) күдіктіге, айыпталушыға халықаралық іздеу жариялау мәселелерін қарайды.

1) анықтаушының, анықтау органының, тергеушінің және прокурордың әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) және шешімдеріне жасалған шағымдарды қарайды;

2) тез бұзылатын немесе қылмыстық істі мәні бойынша шешкенге дейін ұзақ сақталуы елеулі материалдық шығындарды қажет ететін заттай дәлелдемелерді өткізу туралы мәселені қарайды;

3) сотқа дейінгі іс жүргізу барысында жәбірленуші мен куәнің айғақтарын сақтауға қояды;

4) адвокаттар мен прокурорларды қоспағанда, сотқа дейінгі іс жүргізуде процестік міндеттерді орындамайтын немесе тиісінше орындамайтын тұлғаларға ақшалай өндіріп алуды қолданады;

5) прокурордың ұсынуымен қылмыстық іс бойынша процестік шығындарды өндіріп алу туралы мәселені қарайды;

6) сұрау салуды орындаудан бас тартылған не ол бойынша үш тәулік ішінде шешім қабылданбаған жағдайда, қорғаушы ретінде қатысатын адвокаттың уәжді өтінішхаты бойынша, мемлекеттік құпияларды құрайтын мәліметтерді қоспағанда, қылмыстық іс үшін маңызы бар кез келген мәліметтерді, құжаттарды, нәрселерді талап етіп алдыру және қылмыстық іске қосып тігу туралы мәселені қарайды;

7) қорғаушы ретінде қатысатын адвокаттың уәжді өтінішхаты бойынша, егер қылмыстық қудалау органы осындай өтінішхатты қанағаттандырудан негізсіз бас тартса не ол бойынша үш тәулік ішінде шешім қабылданбаса, сараптама тағайындау туралы мәселені қарайды;

8) қылмыстық процесті жүргізетін органға айғақ беруі үшін келуін қамтамасыз ету қиындық тудыратын, бұрын өздері жауап алған куәні, қорғаушы ретінде қатысатын адвокаттың өтінішхаты бойынша, мәжбүрлеп әкелу туралы мәселені қарайды;

9) осы Кодексте көзделген өзге де өкілеттіктерді орындайды.

ПРОКУРОРДЫҢ СОТҚА ДЕЙІНГІ ТЕРГЕП-ТЕКСЕРУ БАРЫСЫНДАҒЫ ӨКІЛЕТТІГІ (ҚР ҚПК 193-БАБЫ)

ПРОКУРОРДЫҢ СОТҚА ДЕЙІНГІ ТЕРГЕП-ТЕКСЕРУ БАРЫСЫНДАҒЫ ӨКІЛЕТТІКТЕРІ

1. Прокурор сотқа дейінгі тергеп-тексерудің заңдылығын қадағалауды, сондай-ақ қылмыстық қудалауды жүзеге асыра отырып:
 - 1) қылмыстық құқық бұзушылық туралы арызды тіркейді және оны қылмыстық қудалау органына береді не өзінің іс жүргізуіне қабылдайды және сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асырады;
 - 2) қылмыстық құқық бұзушылық туралы арызды және қылмыстық қудалаудың бір органынан келіп түскен, қолдағы материалдарды тергеулігі және соттылығы бойынша береді;
 - 3) қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы арыздарды және хабарларды қабылдау және тіркеу кезінде заңдылықтың сақталуын тексереді;
 - 4) оқиға орнын қарап-тексеруге қатысуға құқылы, сондай-ақ осы Кодексте көзделген өз өкілеттіктері шеңберінде басқа да әрекеттерді жүзеге асырады;
 - 5) қандай да бір тергеу әрекеттерін жүргізу туралы жазбаша нұсқаулар береді;
 - 6) осы Кодексте көзделген жағдайларда сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамның әрекеттерін және (немесе) шешімдерін санкциялайды;
 - 7) осы Кодексте белгіленген жағдайларда және тәртіппен жасырын тергеу әрекеттерінің нәтижелерін сотқа дейінгі тергеп-тексеру материалдарына іске қосып тігу туралы жазбаша нұсқаулар береді;
 - 8) қылмыстық қудалаудан иммунитеті мен артықшылықтары бар адамдарды қол сұғылмаушылығынан айыруға және қылмыстық жауаптылыққа тартуға келісім алу үшін ұсыну енгізеді;
 - 9) тексеру үшін қылмыстық қудалау органдарынан қылмыстық істерді, құжаттарды, материалдарды, оның ішінде жедел-іздігі іс-шараларының және жасырын тергеу әрекеттерінің нәтижелерін алады, тергеп-тексеру мерзімдері үзілген қылмыстық істерді одан әрі тергеп-тексеру жүргізу үшін жібереді;
 - 10) тергеушінің, анықтаушының, анықтау органының заңсыз қаулыларының, сондай-ақ тергеу бөлімі мен анықтау органы бастықтарының, төмен тұрған прокурордың қаулылары мен нұсқауларының күшін жояды;
 - 11) қылмыстық істі қосымша тергеп-тексеру жүргізу үшін қайтарады не сотқа дейінгі тергеп-тексеруді толық көлемде немесе нақты адамдарға қатысты тоқтатады;
 - 12) сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын органнан істі алып қояды және оны сотқа дейінгі тергеп-тексерудің басқа органына береді; айрықша жағдайларда тергеп-тексерудің объективті және жеткілікті болуын қамтамасыз ету мақсатында қылмыстық қудалау органының жазбаша өтінішхаты бойынша не өз бастамасы бойынша істі бір органнан екінші органға береді не өзінің іс жүргізуіне қабылдайды және оларды осы Кодексте белгіленген тергеулігіне қарамастан тергеп-тексереді;
 - 13) осы Кодексте белгіленген жағдайларда және тәртіппен сотқа дейінгі тергеп-тексеру мерзімдерін ұзартады, сондай-ақ осы Кодекстің 192-бабының жетінші және сегізінші бөліктерінде көзделген жағдайларда тергеп-тексеру мерзімін белгілейді;
 - 14) осы Кодексте тергеу судьясының құзыретіне жатқызылған мәселелер қаралған кезде сот отырыстарына қатысады;
 - 15) күзетілудегі адамдарды ұстаудың заңнамада белгіленген тәртібі мен шарттарының сақталуын тексереді;
 - 16) айыптау актісін, қылмыстық теріс қылық туралы хаттаманы бекітеді, айыпталушыны сотқа береді және қылмыстық істі мәні бойынша қарау үшін сотқа жібереді;
 - 17) сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамның осы Кодексте көзделген негіздер бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеруді тоқтату туралы қаулысын бекітеді;
 - 18) сот қаулысы бойынша нәтижелерін сот прокурордың өтінішхаты бойынша іс материалдарына қоса тігетін тергеу әрекеттерін жүргізуді ұйымдастырады;
 - 19) процестік келісімге бастамашылық етеді және оны жасасады;
 - 20) осы Кодексте көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

ПРОЦЕСТІҢ КЕЛІСІМ 612 БАП

Кінәні мойындау туралы мәміле
нысанында – онша ауыр емес,
ауырлығы орташа не ауыр қылмыс-
тар бойынша – күдікті,
айыпталушы келтірілген күдікпен,
айыптаумен келіскен жағдайда

Қылмыстық топ жасаған қылмыстарды,
өзге де адамдар жасаған аса ауыр қылмыс-
тарды, сондай-ақ экстремистік және терро-
ристтік қылмыстарды ашуға және тергеп-
тексеруге ықпал ету кезінде барлық санат-
тағы қылмыстар бойынша ынтымақтастық
туралы келісім нысанында

ШАРТТАРЫ:

- 1) күдікті, айыпталушы процестік келісім жасасуға ерікті түрде ниет білдірген;
- 2) күдікті, айыпталушы келтірілген күдікке, айыптауға және іс бойынша қылмысты жасағанына қолда бар дәлелдемелерге, өзі келтірген зиянның сипаты мен мөлшеріне дауласпаған;
- 3) процестік келісім жасасуға жәбірленуші келіскен кезде жасалуы мүмкін

Процестік келісімді қылмыстық заңда тыйым салынған іс-әрекетті есі дұрыс емес күйде жасаған немесе қылмыс жасағаннан кейін психикасының бұзылумен ауырған адамдармен жасауға болмайды

Жәбірленушінің
келісімі ескеріледі

ЖАСЫРЫН ТЕРГЕУ ӘРЕКЕТТЕРІ (ҚР ҚПК 231-БАБЫ)

- 1) адамды немесе орынды жасырын аудио- және (немесе) бейнебақылау;
- 2) электр (телекоммуникация) байланыс желілері арқылы берілетін ақпаратты жасырын бақылау, ұстап қалу және түсіріп алу;
- 3) абоненттер және (немесе) абоненттік құрылғылар арасындағы қосылулар туралы ақпаратты жасырын алу;
- 4) компьютерлерден, серверлерден және ақпаратты жинауға, өңдеуге, жинақтауға және сақтауға арналған басқа да құрылғылардан ақпаратты жасырын түсіріп алу;
- 5) пошта жөнелтілімдерін және өзге де жөнелтілімдерді жасырын бақылау;
- 6) орынға жасырын кіру және (немесе) оны тексеру;

Прокурордың санкциясымен жүргізіледі

- 7) адамды немесе орынды жасырын байқауға алу;
- 8) жасырын бақыланатын жеткізілім;
- 9) жасырын бақыланатын сатып алу;
- 10) жасырын ендіру және (немесе) қылмыстық әрекетті имитациялау жүзеге асырылады

Санкция талап етілмейді

Кәсіби көмекті жүзеге асыратын адвокаттар ауыр немесе аса ауыр қылмыс дайындап жатыр немесе жасады деп пайымдауға негіз болған жағдайларды қоспағанда, оларға қатысты жасырын тергеу әрекеттерін жүргізуге тыйым салынады

Жасырын тергеу әрекеттері мына негіздердің бірі болған кезде:

- 1) жасағаны үшін санкциясы бір жылдан бастап және одан да жоғары мерзімге бас бостандығынан айыру жазасын көздейтін қылмыстар туралы істер бойынша;
- 2) қылмыстық топ дайындайтын және жасайтын қылмыстар бойынша жүргізіледі.

Жасырын тергеу әрекеттері:

- 1) қылмыстық құқық бұзушылық туралы арызда, хабарда оны дайындап жатқан, жасап жатқан немесе жасаған адам ретінде көрсетілген не өзіне қатысты оның тергеліп жатқан құқық бұзушылыққа қатысы бар не дайындалып жатқан, жасалып жатқан немесе жасалған қылмыстық құқық бұзушылық туралы мәліметтерге ие деп пайымдауға өзге де негіздер бар адамға;
- 2) күдіктіге;
- 3) жәбірленушінің жазбаша келісімі бойынша оған;
- 4) егер үшінші тұлғаның іс үшін маңызы бар ақпаратты алатыны немесе беретіні туралы мәліметтер болса, үшінші тұлғаға;
- 5) егер онда болып жатқан немесе болуы болжанатын мән-жайлардың іс үшін маңызы болатын болса, жерге қатысты жүргізіледі.

ЖАСЫРЫН ТЕРГЕУ ӘРЕКЕТТЕРІН ЖҮРГІЗУДІҢ ПРОЦЕСТІК ТӘРТІБІ (ҚР ҚПК 30-ТАРАУ)

Пошта жөнелтілімдерін және өзге де жөнелтілімдерді жасырын бақылауды қоспағанда, жасырын тергеу әрекеттерін тергеуші, анықтаушы өзі жүргізуге құқылы

Егер қылмыстық іс бойынша дәлелденуге жататын мән-жайларды, қылмыстық процеске тартылған тұлғалардың мүдделерін қозғайтын фактілер туралы мәліметтерді оларға хабарламай алу қажет болғанда, жасырын тергеу әрекеттері жүргізіледі

Жасырын тергеу әрекеттерін сотқа дейінгі тергеп-тексеру органының тапсырмасы бойынша арнаулы мүдделі орган жүргізеді

Мақсатты тапсырма жүргізуге тиіс жасырын тергеу әрекетін нақты көрсетумен беріледі

Кешенді – жүргізуге тиіс нақты жасырын тергеу әрекеттерін көрсетусіз жалпы түрде беріледі. Оны орындау барысында уәкілетті бөлініс қылмыстық іс бойынша талап етілетін нақты деректерді алу үшін қажетті жасырын тергеу әрекеттерінің түрі мен санын өзі таңдайды

Жасырын тергеу әрекетін жүргізу тапсырылған органның уәкілетті лауазымды адамы тиісті қаулы шығарып, оны мүддесі бар басшы бекітеді, ал қажетті жағдайларда прокурордың санкциясымен бекітіледі. Осы жасырын тергеу әрекеті аяқталғаннан кейін уәкілетті орган барлық алынған материалдарды мөрленген түрде толық көлемде құпиялылығы сақталып, ілеспе хатпен бірге ұсынады.

АЙҒАҚТАРДЫ САҚТАУҒА ҚОЮ (ҚР ҚПК 217-БАБЫ)



ІЗДЕСТІРУ ШАРАЛАРЫНЫҢ ТҮРЛЕРІ (ҚР ҚПК 7-БАБЫ)

Іздестіру шаралары (іс-шаралары) – анықтау органының қылмыстық процесті жүргізетін органнан жасырынып жүрген және (немесе) қылмыстық жауаптылықтан жалтарып жүрген адамдардың, хабарсыз кеткен адамдардың, іс үшін маңызы бар нәрселер мен құжаттардың тұрған жерін анықтауға, сондай-ақ қылмыстық құқық бұзушылық жасаған адамдарды анықтауға бағытталған, қылмыстық процесті жүргізетін органның тапсырмасы бойынша орындалатын әрекеттері

Сотқа дейінгі тергеп-тексеруге уәкілетті құқық қорғау органдарының немесе арнайы мемлекеттік органдардың тапсырысымен жүргізіледі

- 1) адамдарға сауал қою;
- 2) азаматтармен жария және жасырын қарым-қатынастар орнату, оларды жедел-іздестіру қызметінде пайдалану;
- 3) астыртын кәсіпорындар мен ұйымдар құру;
- 4) заңмен қорғалатын адамның жеке өміріне, тұрғын үйге, жеке және отбасы құпиясына, сондай-ақ жеке салымдар мен жинақтардың, хат жазысудың, телефонмен сөйлесулердің, пошта, телеграф және өзге де хабарламалардың құпиясына қол сұқпайтын мәліметтер алу үшін техникалық құралдарды қолдану;
- 5) анықтамалар алу;
- 6) үлгілерді алу;
- 7) іздеу-қызмет иттерін пайдалану;
- 8) жеке адамды белгілері бойынша іздеу және ұқсастыру;
- 9) ақпаратты заңсыз алып тастау қондырғыларын іздеу;;
- 10) құқыққа қарсы әрекеттердің іздерін табу, жасырын анықтау және алып қою, оларды алдын ала зерттеу;
- 11) қылмысты әзірлеуші, жасаушы немесе жасаған адамның ізіне түсу және оны ұстау;
- 12) ұсталған адамдарды жеке тексеруді, олардың жанында болатын, қылмыстық әрекетке қатысты болуы мүмкін заттар мен құжаттарды қарауды және алып қоюды, сондай-ақ тұрғын жайларды, жұмыс орындары мен өзге де орындарды тексеруді, көлік құралдарын тексеруді куәгерлердің қатысуымен жүзеге асыру. Терроризмге қарсы операцияны жүзеге асыру барысында жеке тексеру және жеке тұлғаның жанында болатын заттарды тексеру, көлік құралдарын тексеру, оның ішінде техникалық құралдарды қолдана отырып тексеру куәгерлердің қатысуынсыз жүргізілуі мүмкін;
- 13) қарулы қылмыскерлерді қолға түсіру жөніндегі операцияларды жүргізу

ТЕРГЕУШІНІҢ ҚҰЗЫРЕТІ (ҚР ҚПК 60-БАБЫ) КЕПІЛ (ҚР ҚПК 145-БАБЫ)

1. **Тергеуші** — қылмыстық іс бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеруді өз құзыреті шегінде жүзеге асыруға уәкілетті лауазымды адам: ішкі істер органдарының тергеушісі, ұлттық қауіпсіздік органдарының тергеушісі және қаржы полициясы органдарының тергеушісі, сондай-ақ осы Кодексте көзделген жағдайларда – прокурор.

2. Тергеуші өз қаулысымен істі өзінің іс жүргізуіне қабылдап, ол бойынша алдын ала тергеуді жүзеге асыруға және осы Кодексте көзделген барлық тергеу әрекеттерін орындауға құқылы.

3. Тергеуші істің мән-жайларын жан-жақты, толық және объективті зерттеу үшін барлық шараларды қолдануға, адамның қылмыстық құқық бұзушылық жасағанын көрсететін оған қатысты жеткілікті дәлелдер жиналған адамды күдіктінің іс-әрекетін саралау, осы Кодекске сәйкес оған бұлтартпау шараларын таңдау, қылмыстық құқық бұзушылықтың мән-жайлары баяндалған, жинақталған дәлелдер сипатталған айыптау актісін жасау арқылы қылмыстық қудалауды жүзеге асыруға міндетті.

Осы Кодексте көзделген жағдайларда прокурорды процестік келісімді жасасуға мүмкіндік беретін мән-жайлардың анықталғаны туралы хабардар етеді.

4. Үкімнің азаматтық талап қою, басқа да мүліктік өндіріп алулар немесе мүлікті ықтимал тәркілеу бөлігінде орындалуын қамтамасыз ету мақсатында тергеуші күдіктінің немесе оның әрекеттері үшін заң бойынша материалдық жауаптылықта болатын тұлғалардың мүлкін анықтау үшін шаралар қолдануға міндетті.

5. Қылмыстық істер бойынша тергеп-тексеру жүргізген кезде тергеуші қылмыстық жолмен табылған не қылмыстық жолмен табылған қаражатқа сатып алынған, басқа тұлғалардың меншігіне берілген мүлікті анықтау үшін де шаралар қолдануға міндетті.

6. Тергеуші анықтау органдарының кезек күттірмейтін тергеу әрекеттерін орындауын күтпей-ақ, кез келген сәтте өз қаулысымен істі өзінің іс жүргізуіне қабылдауға және оны тергеп-тексеруге кірісуге құқылы.

7. Тергеуші заңда прокурордың, соттың санкциясын немесе соттың шешімін алу көзделген жағдайларды қоспағанда, сотқа дейінгі тергеп-тексеру жүргізу кезінде барлық шешімді дербес қабылдайды және олардың заңды және уақтылы орындалуы үшін толық жауапты болады. Тергеушінің қызметіне заңсыз араласу қылмыстық жауаптылыққа әкеп соқтырады. Қылмыстық іс бойынша тергеуші өз өкілеттіктері шегінде шығарған қаулы, сондай-ақ қылмыстық іс бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру барысындағы тапсырмалар мен нұсқаулар барлық ұйымдардың, лауазымды адамдардың және азаматтардың орындауы үшін міндетті.

8. Тергеуші тергеудегі іс бойынша прокурордың нұсқауларымен келіспеген жағдайда, олар жөнінде жоғары тұрған прокурорға шағым жасауға құқылы.

9. Тергеушінің өзі тергеп-тексеретін істер бойынша анықтау органдарының тергеп-тексеріліп жатқан іске қатысты жедел есепке алу істерімен және жасырын тергеу әрекеттерінің материалдарымен танысуға, оларды осы Кодексте белгіленген тәртіппен осы іске қосып тігу үшін талап етіп алдыруға, анықтау органдарына орындау үшін міндетті, іздестіру, тергеу және жасырын тергеу әрекеттерін жүргізу туралы тапсырмалар мен нұсқаулар беруге және олардан тергеу әрекеттерін жүргізуге жәрдемдесуді талап етуге құқығы бар.

КЕПІЛ (145 БАП)

Кепіл сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамның, прокурордың немесе соттың шақыруы бойынша оларға күдіктінің, айыпталушының келуі жөніндегі міндеттерін орындауын қамтамасыз ету үшін сот депозитіне күдіктінің, айыпталушының өзінің не басқа адамның ақша енгізуінен тұрады.

Тыйым салынатын басқа да құндылықтар, жылжитын және жылжымайтын мүлік кепіл ретінде қабылдануы мүмкін.

Кепілдің құндылығын және ауыртпалықтың жоқ екендігін дәлелдеу кепілгерге жүктеледі.

Аса ауыр қылмыстар жасады деп күдік келтірілген адамдарға қатысты кепіл қолданылмайды

Кепіл прокурордың санкциясымен не соттың, тергеу судьясының қаулысы бойынша ғана қолданылады

Кепілдің мөлшері күдіктің ауырлығы, күдіктінің, айыпталушының жеке басы, қылмыстық іс-әрекеттің сипаты, кепіл берушінің мүліктік жағдайы ескеріле отырып айқындалады және: онша ауыр емес қылмыс жасады деп күдік келтірілген кезде – айлық есептік көрсеткіштің елу еселенген мөлшерінен; ауырлығы орташа қылмысты абайсызда жасады деп күдік келтірілген кезде – айлық есептік көрсеткіштің бір жүз елу еселенген мөлшерінен; ауырлығы орташа қылмысты қасақана жасады деп күдік келтірілген кезде – айлық есептік көрсеткіштің екі жүз елу еселенген мөлшерінен; ауыр қылмыс жасады деп күдік келтірілген кезде – айлық есептік көрсеткіштің бес жүз еселенген мөлшерінен кем бола алмайды

Айрықша жағдайларда кепіл мөлшері мыналарға:

- 1) асырауында кәмелетке толмаған балалары, қарт ата-анасы, мүгедек туыстары бар, сондай-ақ қорғаншы және қамқоршы болып табылатын адамдарға;
- 2) тұрақты табыс көзі жоқ адамдарға;
- 3) халықтың әлеуметтік жағынан әлсіз топтарына жататын, сондай-ақ бюджет есебінен әртүрлі әлеуметтік көмек түрлерін алатын адамдарға;
- 4) кәмелетке толмағандар мен зейнеткерлік жастағы адамдарға қатысты төменгі мөлшерден аз мөлшерде қолданылуы мүмкін не осы сомаға баламалы өзге мүлік қабылдануы мүмкін

ЗАҢСЫЗ ЖОЛМЕН АЛЫНҒАН МҮЛІКТІ ҮКІМ ШЫҒАРЫЛҒАНҒА ДЕЙІН ТӘРКІЛЕУ ТУРАЛЫ ІС ЖҮРГІЗУДІ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ ТУРАЛЫ (ҚР ҚПК 71-ТАРАУ)

Күдіктіге, айыпталушыға халықаралық іздестіру жарияланған не оларға қатысты қылмыстық қудалау осы Кодекстің 35-бабы бірінші бөлігінің 3), 4) және 11) тармақтары негізінде тоқтатылған жағдайларда, сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адам заңсыз жолмен алынған мүлік туралы мәліметтер болған кезде, осы тарауда белгіленген тәртіппен мүлікті тәркілеу туралы іс жүргізуді қозғайды.

Сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адам тәркілеу туралы іс жүргізу үшін материалдарды бөліп шығару туралы қаулы шығарады, оған тәркілеу үшін негіз болған қылмыс туралы қылмыстық іс материалдарының, оның ішінде осы Кодекстің 113-бабының үшінші бөлігінде көзделген мән-жайларды растайтын материалдардың көшірмелері қоса тігіледі.

Тәркілеу туралы сотқа дейінгі іс жүргізуде:

- 1) мүліктің күдіктіге, айыпталушыға немесе үшінші адамға тиесілігі;
- 2) мүліктің тәркілеуді қолдануға негіз болып табылатын қылмыспен байланысы;
- 3) мүлікті үшінші адамның сатып алуының не мүлік құқық бұзушылық нәтижесінде сатып алынған деп пайымдауға негіз болатын мән-жайлар дәлелденуге жатады.

Күдіктінің, айыпталушының мүлікті басқа адамдарға қайта ресімдеу арқылы оны жасырғаны туралы куәландыратын мән-жайлар анықталған жағдайда, сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адам қылмыстық іс бойынша мемлекеттің немесе жәбірленушілердің мүддесінде мәмілелерді (сатып алу-сату, сыйға тарту, жалға, сенімгерлік басқаруға беру және басқаларын) азаматтық сот ісін жүргізу тәртібімен жарамсыз деп тану туралы талап қоюмен сотқа өтініш жасау туралы мәселені шешу туралы өтінішхатпен прокурорға жүгінеді.

Сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адам тәркілеу туралы іс жүргізуде мүліктің заңсыз жолмен алынғаны туралы жеткілікті дәлелдемелер жиналды деп тани отырып, қорытынды жасайды, онда:

- 1) күдіктінің, айыпталушының тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде), тұрғылықты немесе тұрған жері мен мекенжайы, туған жылы, айы, күні;
- 2) тәркілеуді қолдануға негіз болып табылатын қылмыс туралы мәліметтер, қылмысты саралау, оны жасаудың мән-жайы, қылмыспен келтірілген зиянның сипаты мен мөлшері;
- 3) тәркіленуге жататын мүліктің сипаты мен тұрған жері;
- 4) осы баптың екінші бөлігінде көзделген, мән-жайларды растайтын дәлелдемелер;
- 5) тәркілеу туралы өтінішхатпен сотқа жүгінудің қажеттігі туралы түйін көрсетіледі.

Кеңесу бөлмесінде сот:

- 1) өтінішхатты қанағаттандыру және мүлікті тәркілеу;
- 2) тәркілеу туралы өтінішхатты қанағаттандырудан бас тарту туралы қаулы шығарады.

ТЕРГЕУ БӨЛІМІНІҢ БАСТЫҒЫ 59-БАП

Тергеу бөлімінің бастығы – сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын органның тергеу бөлімшесінің бастығы және оның өз құзыреті шегінде әрекет ететін орынбасарлары

Тергеу бөлімінің бастығы:

- 1) тергеу жүргізуді немесе сотқа дейінгі жеделдетілген тергеп-тексеруді тергеушіге тапсыруға;**
- 2) тергеушінің өз іс жүргізуіндегі істер бойынша тергеу әрекеттерін орындауының уақтылығына, тергеушінің тергеп-тексеру және күзетпен ұстау мерзімдерін сақтауына, прокурор нұсқауларының, басқа да тергеушілер тапсырмаларының орындалуына бақылау жасауды жүзеге асыруға;**
- 3) тергеп-тексеру жүргізуді бірнеше тергеушіге тапсыруға;**
- 4) тергеушіні іс бойынша іс жүргізуден шеттетуге;**
- 5) қылмыстық істерді зерделеуге және олар бойынша нұсқаулар беруге;**
- 6) өз құзыреті шегінде өзіне бағынысты, алдын ала тергеуді жүзеге асыратын органның бір тергеу бөлімшесінен қылмыстық істі алуға және алдын ала тергеуді жүзеге асыратын, өзіне бағынысты осы не өзге органның басқа тергеу бөлімшесіне беруге;**
- 7) қылмыстық істерді айыптау актісімен бірге прокурорға жіберуге;**
- 8) тергеушінің негізсіз процестік шешімінің күшін жою туралы өтінішхатпен прокурорға өтініш жасауға;**
- 9) өз құзыреті шегінде анықтау органдарына орындау үшін міндетті тапсырмалар мен нұсқаулар беруге уәкілетті**

ҚОРҒАУШЫНЫҢ ӨКІЛЕТТІКТЕРІ (ҚР ҚПК 70-БАБЫ)

Қорғаушы — қорғалуға құқығы бар куәның, күдіктінің, айыпталушының, сотталушының, сотталған адамның, ақталған адамның құқықтары мен мүдделерін заңда белгіленген тәртіппен қорғауды жүзеге асыратын және оларға қылмыстық іс бойынша іс жүргізу кезінде заң көмегін көрсететін адам	Адвокат қорғаушы ретінде қатысады
Қорғаушы: 1) күдіктімен, айыпталушымен саны мен ұзақтығы шектелмейтін оңаша және құпия кездесуге; 2) осы Кодексте көзделген тәртіппен, қылмыстық іс материалдарына міндетті түрде қоса тігілуге жататын, заң көмегін көрсету үшін қажетті нәрселерді, құжаттарды, мәліметтерді, сондай-ақ өзге де деректерді жинауға және ұсынуға; 3) күдіктіден, айыпталушыдан жауап алуға, сондай-ақ олардың қатысуымен немесе олардың өтінішхаты не қорғаушының өз өтінішхаты бойынша жүргізілетін өзге де тергеу әрекеттеріне және процестік әрекеттерге қатысуға; 4) қарсылық білдірулерді мәлімдеуге; 5) күдіктіге, айыпталушыға ұсынылған не ұсынылуға тиіс болатын ұстап алу хаттамасымен, бұлтартпау шарасын қолданудың және күзетпен ұстаудың, ұйқамақтың мерзімін ұзарту туралы қаулымен, іс бойынша мерзімдерді ұзу туралы хабарламамен, күдіктінің немесе қорғаушының өзінің қатысуымен жүргізілген тергеу әрекеттерінің хаттамаларымен, ал сотқа дейінгі тергеп-тексеру аяқталғаннан кейін – істің барлық материалдарымен танысуға, одан мемлекеттік құпияларды құрайтын мәліметтерді және айыптау куәларының тізімін қоспағанда, кез келген мәліметті кез келген көлемде көшіріп алуға, ғылыми-техникалық құралдардың көмегімен көшірмесін түсіруге, күдіктіге күдікті деп тану туралы, күдіктінің іс-әрекетін саралау туралы қаулы жария етілген кезде қатысуға; 6) өтінішхаттарды, оның ішінде қауіпсіздік шараларын қолдану туралы өтінішхатты мәлімдеуге; 7) кез келген сатыдағы сотта істі алдын ала тыңдауға, сот талқылауына қатысуға, сот жарыссөздерінде сөйлеуге, істі жаңадан ашылған мән-жайлар бойынша қайта бастау кезінде, соттың бұлтартпау шарасын санкциялау туралы өтінішхаттарды қарауы кезінде, күзетпен ұстау, ұйқамақ мерзімін ұзарту туралы өтінішхаттарды қарау кезінде, тергеу судьясы қорғаушы тараптың шағымдары мен өтінішхаттарын қараған кезде, айғақтар сақтауға қою кезінде сот отырысына қатысуға; 8) сот отырысының хаттамасымен танысуға, бұл ретте хаттаманың соңына өз қолын қоюға құқылы, ал сот отырысы хаттамасының бір бөлігімен танысқан кезде осы бөліктің соңына қол қоюға және оған ескерту енгізуге; 9) өзіне және өзінің қорғауындағы адамға табыс етілуге жататын процестік құжаттардың көшірмелерін алуға; 10) қылмыстық процесті жүргізетін адамның және қылмыстық процеске қатысатын өзге де адамдардың заңсыз әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) қарсылық білдіруге, бұл қарсылықтарды процестік құжаттарға енгізуді талап етуге; 11) анықтаушының, тергеушінің, прокурордың және соттың әрекеттері (әрекетсіздігі) мен шешімдеріне шағым келтіруге және оларды қарауға қатысуға; 12) заңға қайшы келмейтін кез келген басқа да қорғау құралдары мен тәсілдерін пайдалануға; 13) қорғауындағы адамның қатысуымен процестік әрекеттің өткізілетін уақыты мен орны туралы, сондай-ақ қорғаушы тараптың шағымдарын, бұлтартпау шарасын қолдану, күзетпен ұстау мерзімін ұзарту, айғақтарды сақтауға қою туралы өтінішхаттарды қарауға байланысты барлық сот отырыстары туралы қылмыстық процесті жүргізетін орган арқылы күні бұрын хабардар етілуге құқылы.	Іске қорғаушы ретінде қатысатын адвокаттың құқықтары: 1) тергеу судьясы алдында куәның және жәбірленушінің айғақтарын сақтауға қою туралы өтінішхат беруге; 2) сұрау салуды орындаудан бас тартылған не ол бойынша үш тәулік ішінде шешім қабылданбаған жағдайда тергеу судьясы алдында, мемлекеттік құпияларды құрайтын мәліметтерді қоспағанда, күдіктіге, айыпталушыға, қорғалуға құқығы бар куәға білікті заң көмегін көрсету және олардың мүдделерін қорғау үшін қажет кез келген мәліметтерді, құжаттарды, нәрселерді талап етіп алдыру туралы өтінішхат беруге; 3) егер қылмыстық қудалау органы осындай өтінішхатты қанағаттандырудан негізсіз бас тартса не ол бойынша үш тәулік ішінде шешім қабылданбаса, тергеу судьясы алдында сараптама тағайындау туралы өтінішхат беруге; 4) істің мән-жайлары туралы бірдеңе білетін адамдардан сұрақ алуға, оның ішінде ғылыми-техникалық құралдарды пайдалана отырып, сұрақ алуға және осылайша алынған нақты деректерді іс материалдарына қосып тігу туралы өтінішхат беруге; 5) сарапшының, маманның іс бойынша қорытындыларын шарттық негізде алуға және осындай қорытындыларды іс материалдарына қосып тігу туралы өтінішхат беруге; 6) тергеу судьясы алдында өзі бұрын сұрақ алған айғақ беру үшін келуін қамтамасыз ету қиындық туғызатын куәны қылмыстық процесті жүргізетін органға мәжбүрлеп әкелу туралы өтінішхат беруге құқылы.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
180-бап. Сотқа дейінгі тергеп-тексеруді бастау себептері 1. Іс бойынша іс жүргізуді болғызбайтын мән-жайлар болмаған кезде, қылмыстық құқық бұзушылық белгілерін көрсететін жеткілікті деректер, атап айтқанда: 1) қылмыстық құқық бұзушылық не адамның хабарсыз кеткені туралы жеке тұлғаның арызы не мемлекеттік органның лауазымды адамының немесе ұйымда басқару функцияларын орындайтын адамның хабары; 2) кінәсін мойындап келу; 3) бұқаралық ақпарат құралдарындағы хабарлар; 4) қылмыстық қудалау органының лауазымды адамының дайындалып жатқан, жасалып жатқан немесе жасалған қылмыстық құқық бұзушылық туралы рапорты сотқа дейінгі тергеп-тексеруді бастау себептері болып табылады. Сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыруға себеп болған кезде анықтаушы, анықтау органы, тергеу бөлімінің бастығы, тергеуші, прокурор өз құзыреті шегінде және осы Кодексте белгіленген тәртіппен өз қаулысымен қылмыстық істі іс жүргізуге қабылдайды. 2. Осы баптың бірінші бөлігінің 1) тармағында көзделген себеппен тергеліп жатқан іс бойынша хабарсыз кеткен адамға қатысты қылмыстық құқық бұзушылық жасау белгілерін көрсететін деректер анықталған жағдайда, іс-әрекет Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің тиісті бабы бойынша сараланады. 3. Қылмыстық құқық бұзушылық туралы арыздар мен хабарларды қабылдау және тіркеу тәртібін, сондай-ақ Сотқа дейінгі тергеп-тексерудің бірыңғай тізілімін жүргізу тәртібін Қазақстан Республикасының Бас Прокуроры айқындайды.	177-бап. Қылмыстық іс қозғауға себептер мен негіздер 1. Қылмыстық іс қозғауға мыналар себеп болады: 1) азаматтардың арыздары; 2) кінәсін мойындап келу; 3) мемлекеттік органның лауазымды адамының немесе ұйымда басқару функцияларын атқарып отырған адамның хабарламасы; 4) бұқаралық ақпарат құралдарындағы хабар; 5) лауазымды адамдардың және қылмыстық іс қозғауға құқық берілген органдардың қылмыс туралы мәліметтерді тікелей анықтауы. 2. Қылмыстық іс қозғауға: 1) қылмыстық іс бойынша іс жүргізуді болдырмайтын мән-жайлар болмаған кезде, қылмыс белгілерін көрсететін жеткілікті деректердің болуы; 2) егер өтініш берілген сәттен бастап екі ай ішінде осы мерзімде жүргізілген жедел іздестіру іс-шаралары арқылы адамның тұрған жерін анықтау мүмкін болмаса, адамның жоғалып кетуі негіз болып табылады. 3. Осы баптың екінші бөлігінің 2) тармағында көзделген тәртіппен қозғалған қылмыстық іс бойынша хабар-ошарсыз жоғалған адамға қатысты қылмыс жасау белгілерін көрсететін деректер анықталған жағдайда, әрекет Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің тиісті бабы бойынша дәрежеленеді.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
190-бап. Сотқа дейінгі жеделдетілген тергеп-тексеру 1. Хаттамалық нысандағы істерді қоспағанда, сотқа дейінгі тергеп-тексеру жеделдетілген тәртіппен аяқталуы мүмкін. 2. Онша ауыр емес және ауырлығы орташа қылмыстар, сондай-ақ ауыр қылмыстар бойынша, егер жиналған дәлелдемелермен қылмыс фактісі мен оны жасаған адам, оның өз кінәсін толық мойындағаны, келтірілген залал (зиян) мөлшерімен (сомасымен) келіскені анықталса, бұл жөнінде күдіктіні хабардар ете отырып және оған бұл шешімнің құқықтық салдарын түсіндіре отырып, сотқа дейінгі жеделдетілген тергеп-тексеру жүргізілуі мүмкін. 3. Сотқа дейінгі жеделдетілген тергеп-тергеу он бес тәулік ішінде аяқталуға тиіс. 4. Сотқа дейінгі жеделдетілген тергеп-тексеру кезінде сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адам жасалған қылмыстық құқық бұзушылықтың мән-жайларын анықтайды және күдіктінің оны жасауға қатысқанын растайтын дәлелдемелерді жинайды. 5. Сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адам тек нәтижелері қылмыстық құқық бұзушылық іздерін және күдікті, айыпталушы кінәсінің өзге де дәлелдемелерін ресімдейтін тергеу әрекеттерін және өзге де процестік әрекеттерді ғана жүргізуге құқылы. 6. Сотқа дейінгі жеделдетілген тергеп-тексеру: 1) олардың ішінде біреуі болса да аса ауыр болып табылған жағдайда, қылмыстық құқық бұзушылықтардың жиынтығына қатысты; 2) сот ісі жүргізілетін тілді білмейтін адамдарға қатысты; 3) қылмыстық қудалаудан артықшылықтары мен иммунитеті бар адамдарға қатысты; 4) қылмыстық құқық бұзушылыққа сыбайлас қатысушылардың	<u>23-1-тарау. Сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізу</u> <u>190-1-бап. Сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізудің негіздері</u> 1. Ауыр емес және орташа ауыр қылмыстар, сондай-ақ ауыр қылмыстар туралы істер бойынша, егер жинақталған дәлелдемелер арқылы қылмыс фактісі және оны жасаған адам белгілі болса, ол адам дәлелдемелерге, өзінің кінәсін келтірілген зиянның сипаты мен мөлшеріне дау айтпай мойындаған жағдайда, осы тараудың баптарында белгіленген алынып тасталатындарды қоспағанда, осы Кодекстің жалпы ережелері бойынша сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізу жүзеге асырылады. 2. Сотқа дейінгі іс жүргізудің жеңілдетілген тәртібі: - қылмыстардың ішінде ең болмағанда біреуі аса ауыр болып табылатын қылмыстардың жиынтығына қатысты; кәмелетке толмағандарға және өзінің қорғану құқығын дене немесе психикалық кемістіктеріне байланысты өздері жүзеге асыра алмайтын адамдарға қатысты; сот ісі жүргізілетін тілді меңгермеген адамдарға қатысты; артықшылықтары және қылмыстық қудалауға қарсы иммунитеті бар адамдарға қатысты; бірге қатысушылардың ең болмағанда біреуі өз кінәсін мойындамаған жағдайда; осы Кодекстің 190-2-бабының бірінші бөлігінде белгіленген мерзімдерде істің барлық мән-жайының жан-жақты және толық зерттелуін қамтамасыз ету мүмкін болмаған кезде; күдіктіні осы Кодекстің 132-бабы негізінде ұстау немесе оған бұлтартпау шараларын қолдану қажет болған кезде қолданылмайды. 3. Осы баптың екінші бөлігінде көрсетілген мән-жайлар болған ретте алдын ала тергеу немесе анықтау жүргізіледі. 190-2-бап. Сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізудің тәртібі 1. Сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізу қылмыс туралы

біреуі болса да өз кінәсін мойындамаған жағдайда;

5) кәмелетке толмағандар немесе дене бітімінің немесе психикасының кемістіктеріне байланысты өзінің қорғалу құқығын өздері жүзеге асыра алмайтын адамдар жасаған қылмыстық құқық бұзушылықтар бойынша қолданылмайды.

7. Прокурор сотқа дейінгі жеделдетілген тергеп-тексеру аяқталғаннан кейін айыптау актісімен бірге қылмыстық істі ала отырып, ол бойынша үш тәуліктен кешіктірмей мына әрекеттердің бірін жүргізеді:

1) айыптау актісін бекітеді және қылмыстық істі сотқа жібереді;

2) істі анықтау не алдын ала тергеу жүргізу үшін жібереді;

3) жекелеген күдіктілерге қатысты сотқа дейінгі тергеп-тексеруді немесе қылмыстық қудалауды тоқтату туралы қаулы шығарады.

арызды немесе хабарламаны тіркеген кезден бастап он тәулікке дейінгі мерзімде іс прокурорға берілгенге дейін аяқталуға тиіс.

Қылмыстардың жиынтығы бойынша материалдар бір іс жүргізуге біріктірілуі мүмкін.

2. Сотқа дейінгі іс жүргізудің жеңілдетілген тәртібі көзделген қылмыстар туралы істер бойынша анықтаушы немесе тергеуші жасалған қылмыстың мән-жайларын және оның кінәсін растайтын мән-жайларды анықтайды.

3. Осы баптың екінші бөлігінде көрсетілген мән-жайларды анықтау үшін тексеріп қарау, алу, сараптама, арыз берушіге, көрген адамдарға және қылмыс жасаған адамға сұрау салынуы, құжаттар немесе өзге де материалдар талап етіп алынуы, тексерулердің, ревизиялардың, сараптамалардың актілері, аудиторлық қорытындылар, соттылық туралы анықтама, мінездеме, стенограмма, аудио-, бейнежазба материалдары қоса тігілуі мүмкін.

4. Қылмыстық қудалау органдарына жүгінген кезден бастап - арыз берушінің, ал көрген адамдар мен қылмыс жасаған адамның тергеушіге, анықтаушыға немесе анықтау органына шақырылған кезден бастап заң көмегін көрсету үшін қорғаушы шақыртуға құқығы бар.

Арыз берушіге, көрген адамдарға және қылмыс жасаған адамға жасалған қылмыстың белгілі мән-жайлары туралы сұрау салынады. Сұрау салынатын адамдарға олардың өзіне-өзі, жұбайына (зайыбына) және жақын туыстарына қарсы түсінік бермеу құқығы түсіндіріледі. Сұрау салу кезінде дыбыс-, бейне жазба қолданылуы мүмкін.

Қылмыс жасаған адамға сұрау салу кезінде іс бойынша іс жүргізуді сотқа дейінгі жеңілдетілген тәртіппен жүзеге асыру мүмкіндігі және оның құқықтық салдары түсіндіріледі.

Сұрау салу барысында қылмыс жасаған адамға, арыз берушіге және көрген адамдарға олардың шақырту бойынша анықтаушыға, тергеушіге және сотқа келу міндеті түсіндіріледі. Қажет болған жағдайда аталған адамдардан осы Кодекстің 157-бабында белгіленген тәртіппен анықтаушыға, тергеушіге және

	сотқа келуі туралы міндеттеме алынады. 190-3-бап. Сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізу хаттамасын жасау және қылмыстық істі прокурорға беру 1. Сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізу хаттама жасаумен аяқталады. Хаттамада: оның жасалған уақыты мен орны; хаттаманы кімнің жасағаны; қылмыс жасаған адам туралы деректер; қылмыстың жасалу мән-жайлары; адамның кінәлілігін растайтын дәлелдемелер; Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі бойынша қылмыстың саралануы (бап, бөлік, тармақ); адамның өз кінәсін мойындағаны және қылмыс арқылы келтірілген зиянның сипаты мен мөлшеріне келіскені көрсетіледі. Хаттамаға барлық материалдар, сондай-ақ сотқа шақырылуға жататын адамдардың тізімі қоса тігіледі. 2. Сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізу хаттамасын тергеушінің жасауы не оны анықтау органы бастығының бекітуі қылмыстық істің қозғалғанын және қылмыс жасаған адамның айыпталушы деп танылғанын білдіреді. 3. Айыпталушы, ал шақырылған жағдайда оның қорғаушысы да сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізудегі істің материалдарымен таныстырылады. Хаттамаға олардың арыздары мен өтініш хаттары енгізіледі. Хаттаманың көшірмесі айыпталушыға тапсырылады және арыз берушіге жіберіледі. 190-4-бап. Прокурордың сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізу тәртібімен келіп түскен қылмыстық іс бойынша іс-әрекеттері Прокурор сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізудегі қылмыстық істі алып, ол бойынша үш тәуліктен кешіктірмей мына іс-әрекеттердің бірін жасайды: 1) сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізу хаттамасына келісім білдіреді және айыпталушыны сотқа береді; 2) алдын ала тергеу немесе анықтау жүргізу үшін жібереді; 3) осы Кодексте көзделген негіздер бойынша жекелеген айыпталушыларға қатысты қылмыстық істі немесе қылмыстық қудалауды тоқтату туралы қаулы шығарады не айыпталушының іс-әрекеттерін қайта саралайды немесе айыптаудың жекелеген
--	---

	тармақтарын алып тастайды.
191-бап. Анықтау нысанында және хаттамалық нысанда жүргізілетін сотқа дейінгі тергеп-тексеру 1. Осы баптың екінші – он екінші бөліктерінде көрсетілген құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша алдын ала тергеу жүргізу міндетті емес және анықтау материалдары істі сотта қарау үшін негіз болып табылады. 2. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 107 (бірінші бөлігінде), 112, 113, 114 (үшінші және төртінші бөліктерінде), 117 (екінші бөлігінде), 118 (екінші бөлігінде), 119 (екінші, үшінші және төртінші бөліктерінде), 126 (бірінші бөлігінде), 128 (бірінші бөлігінде), 136, 137 (екінші бөлігінде), 139, 142, 143 (бірінші бөлігінде), 153, 158 (екінші бөлігінде), 188 (бірінші бөлігінде), 191 (бірінші бөлігінде), 194 (бірінші бөлігінде), 200 (бірінші бөлігінде), 201 (бірінші бөлігінде), 202 (бірінші бөлігінде), 207 (бірінші бөлігінде), 209 (бірінші бөлігінде), 210 (бірінші бөлігінде), 212 (бірінші бөлігінде), 252 (бірінші бөлігінде), 274 (бірінші бөлігінде), 287 (екінші және үшінші бөліктерінде), 288 (бірінші бөлігінде), 290 (бірінші бөлігінде), 293 (бірінші бөлігінде), 295 (бірінші және екінші бөліктерінде), 299 (бірінші бөлігінде), 300 (бірінші бөлігінде), 308 (бірінші бөлігінде), 309 (бірінші бөлігінде), 310 (бірінші бөлігінде), 311, 313, 314 (бірінші бөлігінде), 315 (бірінші бөлігінде), 319 (бірінші, екінші, үшінші және төртінші бөліктерінде), 321 (екінші бөлігінде), 322 (бесінші бөлігінде), 337 (үшінші бөлігінде), 339, 341 (бірінші бөлігінде), 342 (екінші бөлігінде), 345 (екінші, үшінші және төртінші бөліктерінде), 346 (екінші және үшінші бөліктерінде), 347, 348 (екінші бөлігінде), 349 (екінші бөлігінде), 350 (бірінші бөлігінде), 357 (бірінші бөлігінде), 358 (екінші бөлігінде), 359 (екінші бөлігінде), 372, 379 (екінші бөлігінде), 386 (бірінші бөлігінде), 387, 390 (екінші және үшінші бөліктерінде), 394 (бірінші бөлігінде), 398 (үшінші бөлігінде), 399 (бірінші және екінші бөліктерінде), 402 (бірінші бөлігінде), 407 (бірінші бөлігінде), 426 (бірінші бөлігінде), 427, 428 (бірінші бөлігінде), 430, 431-баптарында көзделген қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша анықтауды ішкі істер	37-тарау. Алдын ала тергеу ісін жүргізу міндетті емес істер бойынша анықтау 285-бап. Алдын ала тергеу ісін жүргізу міндетті емес істер бойынша анықтаудың тәртібі мен мерзімдері 1. Осы баптың екінші, үшінші, бесінші, 5-1, жетінші, 7-1, сегізінші, 8-1, 8-2, 8-3, 8-4 және тоғызыншы бөліктерінде көрсетілген қылмыстар туралы істер бойынша алдын ала тергеу ісін жүргізу міндетті емес және анықтау материалдары істі сотта қарау үшін негіз болып табылады. 2. Ішкі істер органдары анықтауды Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 104, 107 (бірінші бөлігінде), 108, 109, 110, 115, 116 (бірінші және екінші бөліктерінде), 117 (бірінші және екінші бөліктерінде), 118, 119, 123, 126 (бірінші бөлігінде), 128 (бірінші бөлігінде), 132 (бірінші бөлігінде), 132-1 (бірінші бөлігінде), 134-137, 139, 140, 141 (бірінші бөлігінде), 142 (бірінші бөлігінде), 144, 145 (бірінші және екінші бөліктерінде), 175 (бірінші бөлігінде), 178 (бірінші бөлігінде), 181 (бірінші бөлігінде), 183 (бірінші бөлігінде), 185 (бірінші бөлігінде), 186 (бірінші бөлігінде), 187 (бірінші бөлігінде), 230 (бірінші бөлігінде), 251 (бірінші және төртінші бөліктерінде), 252 (бірінші және төртінші бөліктерінде), 253, 254 (бірінші бөлігінде), 257 (бірінші бөлігінде), 258, 261 (бірінші бөлігінде), 262, 263 (бірінші және екінші бөліктерінде), 265, 266, 270 (бірінші бөлігінде), 271 (бірінші бөлігінде), 272-274, 275 (бірінші бөлігінде), 275-1 (бірінші бөлігінде), 276, 287 (бірінші бөлігінде), 288 (бірінші бөлігінде), 290, 291, 292 (бірінші бөлігінде), 293, 296, 297, 298 (бірінші және екінші бөліктерінде), 299 (бірінші бөлігінде), 300 (бірінші бөлігінде), 302 (бірінші бөлігінде), 317, 320 (бірінші бөлігінде) 323, 324, 326, 327 (бірінші және екінші бөліктерінде), 328, 329, 330-1, 330-2, 330-3, 332-334, 339 (бірінші бөлігінде), 342, 358 (бірінші бөлігінде), 359, 360 (бірінші бөлігінде), 362 (төртінші бөлігінде)-баптарында көзделген қылмыстар туралы істер бойынша жүргізеді. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 142 (бірінші

органдары жүргізеді. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 188 (бірінші бөлігінде), 252 (бірінші бөлігінде), 290 (бірінші бөлігінде), 345 (екінші, үшінші және төртінші бөліктерінде), 348 (екінші бөлігінде), 350 (бірінші бөлігінде), 398 (үшінші бөлігінде)-баптарында көзделген қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша, егер олар күзет іс-шаралары өткізілетін аймақта жасалған және тікелей тізбесі заңда белгіленген күзетілетін адамдарға қарсы бағытталған болса, анықтауды Қазақстан Республикасы Мемлекеттік күзет қызметі жүргізе алады.

3. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 214 (бірінші бөлігінде), 215 (бірінші бөлігінде), 216 (бірінші бөлігінде), 233, 245 (бірінші бөлігінде), 247 (үшінші бөлігінде), 248 (бірінші бөлігінде)-баптарында көзделген құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша анықтауды қаржы полициясы органдары жүргізеді.

4. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 437 (үшінші бөлігінде), 439 (бірінші бөлігінде), 440 (үшінші бөлігінде), 441 (екінші және үшінші бөліктерінде), 442 (бірінші бөлігінде), 446 (бірінші бөлігінде), 447 (екінші бөлігінде), 448 (екінші бөлігінде), 449 (екінші бөлігінде), 453 (бірінші бөлігінде), 459 (бірінші және екінші бөліктерінде), 461, 462 (бірінші бөлігінде), 463 (екінші бөлігінде), 466 (екінші және үшінші бөліктерінде)-баптарында көзделген құқық бұзушылық туралы істер бойынша, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде, Қазақстан Республикасының басқа да әскерлері мен әскери құралымдарында әскери қызметті шақыру немесе келісімшарт бойынша өткеріп жүрген әскери қызметшілер; әскери жиындардан өтуі кезінде запастағы азаматтар; әскери бөлімдердің, құрамалардың, мекемелердің азаматтық персоналының адамдары өз қызметтік міндеттерін орындауға байланысты немесе осы бөлімдер, құрамалар және мекемелер орналасқан жерде жасаған, осы баптың екінші, үшінші, жетінші – тоғызыншы, он бірінші, он екінші бөліктерінде көрсетілген құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша анықтауды әскери полиция органдары жүргізеді.

5. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 445-бабында (бірінші бөлігінде) көзделген қылмыстық құқық бұзушылықтар

бөлігінде), 145 (бірінші және екінші бөліктерінде), 175 (бірінші бөлігінде), 187 (бірінші бөлігінде), 230 (бірінші бөлігінде), 251 (бірінші және төртінші бөліктерінде), 257 (бірінші бөлігінде), 288 (бірінші бөлігінде), 296, 298 (бірінші және екінші бөліктерінде), 299 (бірінші бөлігінде), 300 (бірінші бөлігінде), 302 (бірінші бөлігінде), 333 (екінші бөлігінде)-баптарында көзделген қылмыстар туралы істер бойынша анықтауды, егер олар күзет іс-шаралары өткізілетін аймақта жасалған және тізбесі Заңда белгіленген күзетілетін адамдарға қарсы тікелей бағытталған болса, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік күзет қызметі жүргізе алады.

3. Экономикалық тергеу қызметі Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 190 (бірінші бөлігінде), 198, 208, 209 (бірінші бөлігінде), 214 (бірінші бөлігінде), 221 (бірінші бөлігінде), 222 (бірінші бөлігінде), 226 (бірінші бөлігінде)-баптарында көзделген қылмыстар туралы істер бойынша анықтауды жүргізеді.

3-1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 307-1-бабында көзделген қылмыстар туралы істер бойынша анықтауды жүргізеді.

4. Алынып тасталды – ҚР 2011.01.18 № 393-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

5. Әскери полиция органдары анықтауды Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 367 (бірінші және екінші бөліктерінде), 368 (бірінші бөлігінде), 369 (бірінші бөлігінде), 370 (бірінші және екінші бөліктерінде), 371, 372 (бірінші бөлігінде), 373 (бірінші бөлігінде), 374 (бірінші бөлігінде), 377 (бірінші бөлігінде), 378 (бірінші және екінші бөліктерінде), 379, 381 (бірінші бөлігінде), 387 (бірінші және екінші 390 (бірінші бөлігінде), 391 (бірінші бөлігінде) баптарында көзделген қылмыстар туралы істер бойынша, сондай-ақ осы бапта көрсетілген, әскери қызметті шақыру немесе келісім-шарт бойынша Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде, Қазақстан Республикасының басқа да әскерлері мен әскери

туралы, осы баптың төртінші бөлігінде көрсетілген қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы, сондай-ақ арнаулы мемлекеттік органдардың әскери қызметшілері мен қызметкерлері жасаған, осы баптың екінші, үшінші, жетінші-тоғызыншы, он бірінші, он екінші бөліктерінде көрсетілген барлық өзге де қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша анықтауды Ұлттық қауіпсіздік комитетінің әскери полициясы органдары жүргізеді. 6. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 396-бабында (бірінші бөлігінде) көзделген қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша анықтауды шекара қызметінің органдары жүргізеді. 7. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 292-бабында көзделген қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша анықтауды мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары жүргізеді. 8. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 217-бабында (бірінші бөлігінде) көзделген қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша анықтауды сотқа дейінгі тергеп-тексеруді бастаған ішкі істер немесе қаржы полициясы органдары жүргізеді. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 189 (бірінші бөлігінде), 190 (бірінші бөлігінде)-баптарында көзделген қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша анықтауды ішкі істер органдары, ал мемлекетке залал келтірілген жағдайда қаржы полициясы органдары жүргізеді. 9. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 204-бабында (екінші бөлігінде) көзделген қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша анықтауды сотқа дейінгі тергеп-тексеруді бастаған ішкі істер немесе өртке қарсы мемлекеттік қызмет органдары жүргізеді. 10. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 392-бабында (бірінші бөлігінде) көзделген қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша анықтауды сотқа дейінгі тергеп-тексеруді бастаған ішкі істер немесе шекара қызметінің органдары жүргізеді. 11. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 385-бабында (бірінші және екінші бөліктерінде) көзделген қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша анықтауды сотқа дейінгі	құралымдарында өткеруші әскери қызметшілердің; запастағы азаматтардың олардың әскери жиындардан өту уақытында; әскери бөлімдердің, құрамалардың, мекемелердің азаматтық қызметкер адамдарының өздерінің қызметтік міндеттерін атқаруына байланысты немесе осы бөлімдердің, құрамалар мен мекемелердің орналасқан жерінде жасаған қылмыстары туралы істер бойынша жүргізеді. 5-1. Ұлттық қауіпсіздік комитетінің әскери полиция органдары анықтауды осы баптың бесінші бөлігінде көзделген қылмыстар туралы істер бойынша, сондай-ақ арнаулы мемлекеттік органдардың қызметкерлері жасаған, алдын ала тергеу жүргізу міндетті емес, өзге де барлық қылмыстар бойынша жүргізеді. 6. Алынып тасталды – ҚР 2012.01.18 № 547-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен. 7. Ұлттық қауіпсіздік комитетінің Шекара қызметі анықтауды Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 331-бабының (бірінші бөлігінде) көзделген қылмыстар туралы істер бойынша жүргізеді. 7-1. Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі 330-бабының бірінші бөлігінде көзделген қылмыстар туралы істер бойынша анықтауды іс қозғаған Ұлттық қауіпсіздік комитетінің Шекара қызметі немесе ішкі істер органы жүргізеді. 8. Мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары анықтауды Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 256-бабында көзделген қылмыстар туралы істер бойынша жүргізеді. 8-1. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 176 (бірінші бөлігінде), 177 (бірінші бөлігінде), 177-1 (бірінші бөлігінде), 182 (бірінші бөлігінде), 183 (бірінші бөлігінде), 250 (бірінші бөлігінде)-баптарында көзделген қылмыстар туралы істер бойынша анықтауды қылмыстық іс қозғаған ішкі істер органы немесе экономикалық тергеу қызметі жүргізеді. 8-2. Алынып тасталды – ҚР 07.11.2014 № 248-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.
---	--

тергеп-тексеруді бастаған ішкі істер, қаржы полициясы органдары немесе егер олар күзет іс-шаралары өткізілетін аймақта жасалған және тікелей тізбесі заңда белгіленген күзетілетін адамдарға қарсы бағытталған болса, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік күзет қызметі жүргізеді.

12. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 286-бабында (бірінші бөлігінде) көзделген қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша анықтауды сотқа дейінгі тергеп-тексеруді бастаған ішкі істер, қаржы полициясы органдары немесе кеден органы жүргізеді.

13. Осы бапта көрсетілген қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша анықтау құқық қылмыстық бұзушылық жасады деп күдік келтірілген адам белгілі болған кезде жүргізіледі.

14. Анықтау осы тараудың баптарында көзделген алып тастаулар ескеріле отырып, осы Кодексте алдын ала тергеу үшін белгіленген қағидалар бойынша жүргізіледі.

15. Осы баптың он алтыншы – жиырма төртінші бөліктерінде көрсетілген қылмыстық теріс қылықтар туралы істер бойынша анықтау жүргізу міндетті емес және жиналған материалдар істі сотта қарау үшін негіз болып табылады.

16. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 111, 115, 117 (бірінші бөлігінде), 118 (бірінші бөлігінде), 119 (бірінші бөлігінде), 137 (бірінші бөлігінде), 138, 140, 144, 145, 152 (бірінші бөлігінде, егер бұл соттың жұмысқа қайта орналастыру туралы шешімін орындамаумен байланысты болса,), 154, 155 (бірінші бөлігінде), 156 (бірінші және екінші бөліктерінде), 158 (бірінші бөлігінде), 159, 183, 187, 196 (бірінші және екінші бөліктерінде), 204 (бірінші бөлігінде), 276 (бірінші бөлігінде), 288 (төртінші бөлігінде), 289, 294, 296 (бірінші, екінші және үшінші бөліктерінде), 303 (бірінші бөлігінде), 306 (бірінші бөлігінде), 316, 317 (бірінші бөлігінде), 320 (бірінші бөлігінде), 322 (бірінші бөлігінде), 325 (бірінші бөлігінде), 326 (бірінші бөлігінде), 328 (бірінші бөлігінде), 331 (екінші бөлігінде), 334 (бірінші бөлігінде), 335 (бірінші және екінші бөліктерінде), 336, 340 (бірінші, екінші және үшінші бөліктерінде), 342 (бірінші бөлігінде), 343 (бірінші бөлігінде), 346 (бірінші

8-3. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 188-бабында көзделген қылмыстар туралы істер бойынша анықтауды қылмыстық іс қозғаған ішкі істер органы немесе мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары жүргізеді.

8-4. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 325-бабында көзделген қылмыстар туралы істер бойынша анықтауды қылмыстық іс қозғаған ішкі істер органы, сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет, экономикалық тергеу қызметі немесе егер, олар күзет іс-шаралары өткізілетін аймақта жасалған және тізбесі заңда белгіленген күзетілетін адамдарға қарсы тікелей бағытталған болса, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік күзет қызметі жүргізеді.

9. Алынып тасталды – ҚР 07.11.2014 № 248-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

10. Осы бапта көрсетілген қылмыстар туралы істер бойынша анықтау қылмысты жасады деген сезікті адам белгілі болған кезде жүргізіледі.

11. Анықтау осы тараудың баптарында көзделген алуларға орай осы Кодексте алдын ала тергеу үшін белгіленген ережелер бойынша жүргізіледі.

12. Қылмыс жасады деп анықтау нысанында сотқа дейінгі іс жүргізу жүзеге асырылатын сезікті адамды осы Кодекстің 132-138-баптарында белгіленген ережелер бойынша анықтау органы ұстауы мүмкін. Аталған адамға осы Кодекстің 139-бабына сәйкес бұлтартпау шарасы қолданылуы мүмкін.

13. Анықтау қылмыстық іс қозғалған күннен бастап отыз тәулікке дейінгі мерзімде істі сотқа жіберу үшін прокурорға берілгенге дейін жүргізіледі.

Осы Кодекстің 190-4-бабының 2) тармағында, 303-1-бабында көзделген жағдайларда бұл мерзім анықтау органының бастығы сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізудің хаттамасын бекіткен күннен бастап есептеледі.

бөлігінде), 349 (бірінші бөлігінде), 351 (бірінші бөлігінде), 354 (бірінші бөлігінде), 356 (бірінші бөлігінде), 357 (екінші бөлігінде), 358 (бірінші бөлігінде), 359 (бірінші бөлігінде), 376 (бірінші бөлігінде), 381, 383, 384, 389 (бірінші және екінші бөліктерінде), 391, 393, 395, 397, 398 (бірінші және екінші бөліктерінде), 400, 403, 406, 410, 436-баптарында көзделген қылмыстық теріс қылықтар бойынша хаттамалық нысандағы сотқа дейінгі тергеп-тексеруді ішкі істер органдары жүргізеді.

17. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 222, 225, 226 (бірінші бөлігінде), 227, 228 (бірінші бөлігінде), 229 (бірінші бөлігінде), 230 (бірінші бөлігінде), 239 (бірінші бөлігінде), 241, 242, 243 (екінші бөлігінде), 244 (бірінші бөлігінде), 246, 247 (бірінші және екінші бөліктерінде)-баптарында көзделген қылмыстық теріс қылықтар бойынша хаттамалық нысандағы сотқа дейінгі тергеп-тексеруді қаржы полициясы органдары жүргізеді.

18. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 186 (бірінші бөлігінде), 458 (бірінші бөлігінде)-баптарында көзделген қылмыстық теріс қылықтар бойынша хаттамалық нысандағы сотқа дейінгі тергеп-тексеруді Ұлттық қауіпсіздік комитетінің органдары жүргізеді.

19. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 195 (бірінші және екінші бөліктерінде), 197 (бірінші және екінші бөліктерінде), 198 (екінші бөлігінде), 199 (екінші бөлігінде), 205 (бірінші және екінші бөліктерінде), 206 (бірінші бөлігінде), 208 (бірінші бөлігінде), 211 (бірінші бөлігінде), 213 (бірінші бөлігінде), 363, 407 (екінші бөлігінде), 414 (төртінші бөлігінде), 419 (бірінші бөлігінде)-баптарында көзделген қылмыстық теріс қылықтар бойынша хаттамалық нысандағы сотқа дейінгі тергеп-тексеруді ішкі істер не қаржы полициясы органдары жүргізеді.

20. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 437 (бірінші, екінші және алтыншы бөліктерінде), 438 (бірінші бөлігінде), 440 (бірінші және екінші бөліктерінде), 441 (бірінші бөлігінде), 443 (бірінші бөлігінде), 447 (бірінші бөлігінде), 448 (бірінші бөлігінде), 449 (бірінші бөлігінде), 460, 463 (бірінші бөлігінде), 466 (бірінші бөлігінде)-баптарында көзделген қылмыстық теріс қылықтар бойынша, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Қарулы

Күштерінде, Қазақстан Республикасының басқа да әскерлері мен әскери құралымдарында әскери қызметті шақыру немесе келісімшарт бойынша өткеріп жүрген әскери қызметшілер; әскери жиындардан өтуі кезінде запастағы азаматтар; әскери бөлімдердің, құрамалардың, мекемелердің азаматтық персоналының адамдары өз қызметтік міндеттерін орындауға байланысты немесе осы бөлімдер, құрамалар және мекемелер орналасқан жерде жасаған, осы баптың он алтыншы, он жетінші, он тоғызыншы, жиырма екінші – жиырма төртінші бөліктерінде көрсетілген істер бойынша хаттамалық нысандағы сотқа дейінгі тергеп-тексеруді әскери полиция органдары жүргізеді.

21. Осы баптың жиырмасыншы бөлігінде көзделген қылмыстық теріс қылықтар бойынша, сондай-ақ арнаулы мемлекеттік органдардың әскери қызметшілері мен қызметкерлері жасаған, олар бойынша анықтау жүргізу міндетті емес және жиналған материалдары істі сотта қарау үшін негіз болып табылатын барлық өзге де қылмыстық теріс қылықтар бойынша хаттамалық нысандағы сотқа дейінгі тергеп-тексеруді Ұлттық қауіпсіздік комитетінің әскери полициясы органдары жүргізеді.

22. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 234 (бірінші бөлігінде), 236 (бірінші бөлігінде)-баптарында көзделген қылмыстық теріс қылықтар бойынша хаттамалық нысандағы сотқа дейінгі тергеп-тексеруді қаржы полициясы органдары не кеден органы жүргізеді.

23. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 287 (бірінші бөлігінде), 337 (бірінші және екінші бөліктерінде), 345 (бірінші бөлігінде), 348 (бірінші бөлігінде), 353 (бірінші бөлігінде), 378, 379 (бірінші бөлігінде), 382 (бірінші бөлігінде), 390 (бірінші бөлігінде)-баптарында көзделген қылмыстық теріс қылықтар туралы істер бойынша хаттамалық нысандағы сотқа дейінгі тергеп-тексеруді ішкі істер органы не егер олар күзету іс-шаралары өткізілетін аймақта жасалған және тікелей тізбесі заңда белгіленген күзетілетін адамдарға қарсы бағытталған болса, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік күзет қызметі жүргізеді.

24. Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 385-бабында (үшінші бөлігінде) көзделген қылмыстық теріс қылық туралы іс бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеруді ішкі істер, қаржы полициясы

органдары не егер ол күзету іс-шаралары өткізілетін аймақта жасалған және тікелей тізбесі заңда белгіленген күзетілетін адамдарға қарсы бағытталған болса, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік күзет қызметі жүргізеді.	
192-бап. Сотқа дейінгі тергеп-тексерудің мерзімі 1. Сотқа дейінгі тергеп-тексеру қылмыстық істің күрделілігі, тергеу әрекеттерінің көлемі және істің мән-жайларын зерттеудің жеткіліктілігі ескеріле отырып, қисынды мерзімде, бірақ Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексінде белгіленген қылмыстық қудалаудың ескіру мерзімінен аспайтын мерзімде аяқталуға тиіс. Қылмыстық сот ісін жүргізудің қисынды мерзімін айқындаған кезде қылмыстық істің құқықтық және нақты күрделілігі, сотқа дейінгі іс жүргізуге қатысушылардың процестік құқықтарды іске асыруы, сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамның өз өкілеттіктерін сотқа дейінгі іс жүргізуді уақтылы жүзеге асыру мақсатында іске асыру тәсілі сияқты мән-жайлар ескеріледі. 2. Сотқа дейінгі тергеп-тексеру мерзімі арыз бен хабарды Сотқа дейінгі тергеп-тексерудің бірыңғай тізілімінде тіркеген кезден бастап қылмыстық іс айыптау актісімен немесе істі медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шараларын қолдану туралы мәселені қарау үшін сотқа беру туралы қаулымен прокурорға жіберілген күнге дейін не іс бойынша іс жүргізуді тоқтату туралы қаулы шығарылған күнге дейін есептеледі. Анықтау істері бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру бір айдан және алдын ала тергеу істері бойынша екі айдан аспауға тиіс. 3. Осы баптың екінші бөлігінде көрсетілген мерзімге қылмыстық процеске қатысушылардың осы Кодекстің 296-бабында көзделген тәртіппен қылмыстық іс материалдарымен танысу уақыты, сондай-ақ күдіктінің, жәбірленушінің шағымы бойынша қылмыстық істің сотта және прокуратурада болған уақыты кірмейді. 4. Осы баптың екінші бөлігінде белгіленген сотқа дейінгі тергеп-тексеру мерзімін тергеушінің, анықтау органы бастығының уәжді өтінішхаты бойынша: істің күрделілігіне байланысты аудандық және оған теңестірілген прокурор – қисынды, бірақ үш айдан аспайтын мерзімге;	196-бап. Алдын ала тергеу мерзімі 1. Қылмыстық істер бойынша алдын ала тергеу қылмыстық іс қозғалған күннен бастап, ал осы Кодекстің 190-4-бабының 2) тармағында, 303-1-бабында көзделген жағдайларда сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізудің хаттамасы жасалған күннен бастап екі ай мерзімнен кешіктірілмей аяқталуға тиіс. 2. Алдын ала тергеу мерзіміне іс қозғалған күннен бастап істі айыптау қорытындысымен немесе медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шараларын қолдану туралы мәселені қарау үшін істі сотқа беру туралы қаулымен бірге прокурорға жіберген күнге дейінгі не іс бойынша іс жүргізуді қысқарту туралы қаулы шығарылған күнге дейінгі уақыт енгізіледі. 3. Алдын ала тергеу мерзіміне осы Кодексте көзделген негіздер бойынша алдын ала тергеу тоқтатыла тұрған уақыт, айыпталушы мен оның қорғаушысын қылмыстық іс материалдарымен таныстыру уақыты, сондай-ақ айыпталушының шағымы бойынша талап етілген қылмыстық істің сотта және прокуратурада жатқан уақыты енгізілмейді. 4. Осы баптың бірінші бөлігінде белгіленген алдын ала тергеу мерзімін тергеушінің дәлелді қаулысы бойынша: - істің күрделілігіне байланысты аудандық және оған теңестірілген прокурор - үш айға дейін; - істің аса күрделі болуына байланысты облыс прокуроры және оған теңестірілген прокурор мен олардың орынбасарлары - алты айға дейін ұзартуы мүмкін. 5. Алдын ала тергеу мерзімін одан әрі ұзартуға тек айрықша жағдайларда істің күрделілігі ескеріле отырып жол беріледі және Қазақстан Республикасының Бас Прокуроры, оның орынбасарлары, Бас әскери прокурор жүзеге асыра алады. 6. Алдын ала тергеудің мерзімін ұзарту туралы қаулыны тергеуші ауданның, облыстың прокурорына және оларға

істің ерекше күрделілігіне байланысты немесе қылмыстық істің материалдарын қылмыстық қудалауды жалғастыру үшін шет мемлекетке жіберу туралы мәселені шешу кезінде – облыс прокуроры мен оған теңестірілген прокурор және олардың орынбасарлары қисынды, бірақ он екі айдан аспайтын мерзімге ұзартуы мүмкін. 5. Сотқа дейінгі тергеп-тексеру мерзімін одан әрі ұзартуға айрықша жағдайларда ғана жол беріледі және оны Қазақстан Республикасының Бас Прокуроры, оның орынбасарлары қисынды, бірақ осы баптың бірінші бөлігінде белгіленгеннен аспайтын мерзімге жүзеге асыра алады. 6. Сотқа дейінгі тергеп-тексерудің мерзімін ұзарту туралы қаулыны тергеу бөлімінің, анықтаудың бастығы, прокурор ауданның, облыстың прокурорына және оларға теңестірілген прокурорларға сотқа дейінгі тергеп-тексеру мерзімі аяқталардан – бес тәуліктен кешіктірмей, Қазақстан Республикасының Бас Прокурорына, оның орынбасарларына – он тәуліктен кешіктірмей ұсынуға міндетті. 7. Прокурор істі қосымша тергеп-тексеру үшін қайтарған кезде сотқа дейінгі тергеп-тексеру прокурор белгілеген, бірақ іс қылмыстық қудалауды жүзеге асыратын адамға келіп түскен кезден бастап бір айдан аспайтын мерзімде жүргізіледі. Мерзімді одан әрі ұзарту жалпы негіздерде және осы бапта көзделген тәртіппен жүргізіледі. 8. Күдікті, жәбірленуші тергеп-тексерудің негізсіз созылуына шағым жасауға және қылмыстық қудалауды жүзеге асыратын адамның оның барысында істі тергеп-тексеруді толық көлемінде аяқтауына қажетті белгілі бір мерзімді белгілеу туралы өтінішхатты прокурорға мәлімдеуге немесе осы Кодексте көзделген тәртіппен сотқа шағым жасауға құқылы.	теңестірілген прокурорларға тергеу мерзімі өтпестен бұрын - бес тәуліктен кешіктірмей, Бас Прокурорға, оның орынбасарларына, Бас әскери прокурорға он тәуліктен кешіктірмей ұсынуға міндетті. 7. Іс қосымша тергеу жүргізу үшін қайтарылған кезде, сондай-ақ уақытша тоқтатыла тұрған немесе қысқартылған іс қайта қозғалған кезде қосымша тергеуді іс тергеушіге түскен кезден бастап бір айдан аспайтын мерзімде жүргізілуі мүмкін. Мерзімді одан әрі ұзарту осы бапта көзделген тәртіппен жалпы негіздерде жүргізіледі. 8. Қылмыстық заңмен тыйым салынған іс-әрекетті жасаған адам анықталмаған іс бойынша іс жүргізу мерзімдері қылмыстық жауаптылыққа тартудың ескіру мерзімімен шектеледі.
--	--

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
9-тарау. Өз құқықтары мен мүдделерін немесе өздері өкілдік ететін құқықтар мен мүдделерді қорғап процеске қатысушылар 64-бап. Күдікті 1. Мыналар: 1) өзіне қатысты күдікті ретінде тану туралы қаулы шығарылған; 2) осы Кодекстің 131-бабының тәртібімен ұстап алынған; 3) өзіне қатысты күдіктінің іс-әрекетін саралау туралы қаулы шығарылған; 4) қылмыстық теріс қылық жасады деген күдіктің болуына байланысты жауап алынған адам күдікті болып табылады. 2. Қылмыстық қудалау органы ұстап алу кезінде, күдіктінің қатысуымен кез келген тергеу әрекеттерін жүргізуді бастамас бұрын дереу күдіктіге оның осы Кодексте көзделген құқықтарын түсіндіруге міндетті, ол туралы ұстап алу хаттамасында, күдіктіден жауап алу хаттамасында және адамды күдікті деп тану және күдіктінің іс-әрекетін саралау туралы қаулыларда белгі жасалады. 3. Күдікті ұстап алынған жағдайда ұстап алу туралы хаттама жасалған кезден бастап жиырма төрт сағаттан кешіктірілмей, оның өзі таңдаған немесе тағайындалған қорғаушымен алғашқы жауап алуға дейін оңаша және құпия кездесу құқығы қамтамасыз етіле отырып, одан жауап алынуға тиіс. Ұстап алынған күдікті өзінің тұрғылықты жеріне немесе жұмыс орнына өзінің ұсталғандығы және ұсталып отырған жері туралы телефон арқылы немесе өзге де тәсілмен дереу хабарлауға құқылы. Ұстап алу туралы хабар сотқа дейінгі тергеп-тексеруге кедергі келтіруі мүмкін деп пайымдауға негіздер болған кезде, ұстап алуды жүзеге асырған қылмыстық қудалау органының лауазымды адамы ұстап алынған адамның кәмелетке толған отбасы мүшелерін, жақын туыстарын өзі хабардар ете алады. Мұндай хабарлау кейінге қалдырылмай жасалуға тиіс.	9-тарау. Өз құқықтары мен мүдделерін немесе өздері білдіретін құқықтар мен мүдделерді қорғап процеске қатысушылар 68-бап. Сезікті 1. Тергеуші, анықтаушы қылмыс жасады деп күмән келтірілгендігін хабарлап, соған байланысты осы Кодексте белгіленген негіздерде және тәртіппен өзіне қатысты қылмыстық іс қозғалған не оны күдікті деп тану туралы қаулы шығарылған, не ұстау жүзеге асырылған, не айып тағылғанға дейін жолын кесу шарасы қолданылған адам күдікті болып танылады. 2. Сезікті ұсталған немесе оған айып тағылғанға дейін бұлтартпау шаралары қолданылған жағдайда ұсталған немесе бұлтартпау шаралары қолданылған кезден бастап жиырма төрт сағаттан кешіктірілмей, өзі таңдаған немесе тағайындалған қорғаушымен алғашқы жауап алуға дейін оңаша және құпия жолығу құқығы қамтамасыз етіле отырып, одан жауап алынуы тиіс. Ұсталған сезікті телефон арқылы немесе өзге де тәсілмен дереу өзінің тұрған жеріне немесе жұмыс орнына өзінің ұсталғандығы және ұсталып отырған жері туралы хабарлауға құқылы. 2-1. Күдікті деп тану туралы қаулыда мыналар көрсетілуге тиіс: 1) оның жасалған уақыты мен жері; қаулыны кім жасады; күдікті деп танылған адамның тегі, аты және әкесінің аты, туған жылы, күні, айы және оның туған жері; 2) оны жасаған уақыты, орны, сондай-ақ осы Кодекстің 117-бабына сәйкес дәлелденуге тиіс өзге де мән-жайлар көрсетілген, күдікті болатын адам жасаған қылмыстың сипаттамасы; 3) осы қылмыс үшін жауаптылық көзделетін қылмыстық заң (бабы, бөлігі, тармағы).

Осындай хабарлау фактісі туралы ұстап алу хаттамасында белгі жасалады, онда ұстап алынғаны туралы хабарлаудың уақыты мен тәсілі көрсетіледі. 4. Күдікті қылмыстық қудалау органына келуден жалтарған жағдайда, одан күдіктің мәні бойынша ол күштеп әкелінгеннен кейін дереу, ал қалған жағдайларда – қорғаушымен оңаша кездесу құқығын сақтай отырып, сотқа дейінгі тергеп-тексеру аяқталардан кешіктірілмей жауап алынуға тиіс. 5. Күдіктіден оған қарсы қолда бар күдікке қатысты, сол сияқты іс бойынша маңызы бар, оған белгілі өзге де мән-жайлар және дәлелдемелер жөнінде жауап алынуға тиіс. 6. Егер күдікті бірінші жауап алу басталғанға дейін өзінің айғақтар беруден бас тарту құқығын пайдаланбаса, оған өзінің айғақтары қылмыстық процесте, оның ішінде кейіннен ол осы айғақтардан бас тартқан кезде де дәлелдемелер ретінде пайдаланылуы мүмкін екендігі туралы ескертілуге тиіс. 7. Сотқа дейінгі тергеп-тексеру органы күдікті негізсіз деп тапса, осы Кодексте белгіленген тәртіппен оған қатысты қолданылған процестік мәжбүрлеу шараларының күшін жоюға дереу шаралар қолдануға міндетті. 8. Адамның күдікті жағдайында болуы ол айыпталушы мәртебесін алған немесе оған қатысты сотқа дейінгі тергеп-тексеру тоқтатылған кезден бастап тоқтатылады. 9. Күдікті: 1) ұстап алуды жүзеге асырған адамнан өзіне тиесілі құқықтар туралы түсіндірме алуға; 2) өзіне не үшін күдік келтірілгенін білуге; 3) өз бетінше немесе өзінің туыстары немесе сенім білдірген адамдары арқылы қорғаушы шақыруға құқылы. Егер қорғаушыны күдікті, оның туыстары немесе сенім білдірген тұлғалары шақырмаса, қылмыстық қудалау органы осы Кодекстің 67-бабының үшінші бөлігінде көзделген тәртіппен қорғаушының қатысуын қамтамасыз етуге міндетті; 4) іс бойынша азаматтық талап қойылуына байланысты өзін азаматтық жауапкер деп таныған жағдайда оның құқықтарын	Қаулы тергеліп жатқан іс бойынша адамды күдікті деп тану туралы шешімді қамтуға тиіс. Адамды күдікті деп тану туралы қаулы сол адамға ұсынылады. Тергеуші күдікті деп тану туралы қаулы шығарылған адамға күдіктінің құқықтарын түсіндіруге және осы қаулының көшірмесін тапсыруға міндетті. Адамды күдікті деп тану туралы қаулы шығарылғаннан кейін оның көшірмесі жиырма төрт сағаттың ішінде прокурорға жіберіледі. 3. Қылмыстық ізге түсу органының: 1) ұсталған адамды - жетпіс екі сағаттан артық; 2) жолын кесу шарасы қолданылған адамды – сезіктіге бұлтартпау шарасын таңдау туралы қаулы жарияланған сәттен бастап он тәуліктен артық сезікті адам жағдайында ұстауға құқығы жоқ. 4. Осы баптың үшінші бөлігінде белгіленген мерзімдер аяқталған сәтте қылмыстық ізге түсу органы сезіктіні қамаудан босатуға, оған қатысты таңдалған бұлтартпау шарасының күшін жоюға не оны айыпталушы ретінде тарту туралы қаулы шығаруға міндетті. 5. Күдік жеткілікті негізделмеген деп тапқан қылмыстық ізге түсу органы осы баптың үшінші бөлігінде белгіленген мерзімдер аяқталғанға дейін сезіктіні қамаудан босатуға, оған қатысты таңдалған бұлтартпау шарасының күшін жоюға міндетті. 6. Адам оған қатысты қудалау тоқтатылған сәттен бастап, не қылмыстық қудалау органы оны айыпталушы ретінде тарту туралы қаулы шығарған сәттен бастап сезікті жағдайында болуын тоқтатады. 7. Күдікті: 1) ұстауды жүзеге асырған адамнан өзіне тиесілі құқықтар туралы дереу түсіндірме алуға; 2) өзіне не үшін күдік келтірілгенін білуге; 3) өз бетінше немесе өзінің туысқандары немесе сенім білдірген адамдары арқылы қорғаушы шақыруға құқылы, егер күдікті, оның туысқандары немесе сенім білдірген адамдары қорғаушыны шақырмаған жағдайда тергеуші, анықтаушы осы
---	---

пайдалануға; 5) таңдаған немесе тағайындалған қорғаушысымен, оның ішінде жауап алу басталғанға дейін оңаша және құпия кездесуге; 6) күдікті қорғаушыдан бас тартқан жағдайларды қоспағанда, қорғаушысы қатысып отырған кезде ғана айғақ беруге; 7) күдікті, азаматтық жауапкер деп тану туралы, іс-әрекетін саралау туралы қаулылардың, ұстап алу хаттамасының, бұлтартпау шарасын таңдау және оның мерзімін ұзарту туралы өтінішхаттың және қаулының, қылмыстық істі тоқтату туралы қаулының көшірмелерін алуға; 8) айғақ беруден бас тартуға; 9) сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамнан кепіл түріндегі бұлтартпау шарасын және күзетпен ұстауға байланысты емес басқа шараларды қолдану тәртібі мен шарттары туралы түсіндірме алуға; 10) дәлелдемелерді ұсынуға; 11) өтінішхатты, оның ішінде қауіпсіздік шараларын қолдану туралы өтінішхатты және қарсылық білдірулерді мәлімдеуге; 12) ана тілінде немесе өзі білетін тілде айғақ беруге; 13) аудармашының тегін көмегін пайдалануға; 14) өз өтінішхаты бойынша немесе қорғаушысының не заңды өкілінің өтінішхаты бойынша жүргізілетін тергеу әрекеттеріне қылмыстық қудалау органының рұқсатымен қатысуға; 15) заңда көзделген жағдайларда, оның ішінде медиация тәртібімен жәбірленушімен татуласуға; 16) тергеп-тексерудің кез келген сатысында жазалаудың түрі мен шарасы туралы өз ұсыныстарын баяндай отырып, прокурорға процестік келісім жасасу туралы өтінішхат мәлімдеуге не оны жасасуға келісім білдіруге және процестік келісімді жасасуға; 17) өзінің қатысуымен жүргізілген тергеу әрекеттерінің хаттамаларымен танысуға және хаттамаларға ескертулер беруге; 18) тергеушінің, анықтаушының, прокурордың және соттың әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) және шешімдеріне шағым келтіруге; 19) өзінің құқықтары мен заңды мүдделерін заңға қайшы келмейтін өзге де тәсілдермен қорғауға;	Кодекстің 71-бабының үшінші бөлігінде көзделген тәртіппен оның қатысуын қамтамасыз етуге міндетті; 4) таңдаған немесе тағайындалған қорғаушысымен жауап алу басталғанға дейін оңаша және құпия жолығуға; 5) күдікті одан бас тартқан жағдайларды қоспағанда, қорғаушысы қатысып отырған кезде ғана түсініктеме мен айғақ беруге; 6) өзіне қарсы қылмыстық іс қозғалғандығы туралы қаулының, оны күдікті деп тану туралы қаулының ұстау хаттамасының және бұлтартпау шарасын қолдану туралы қаулының көшірмелерін алуға; 7) түсініктеме мен айғақ беруден бас тартуға; 8) дәлелдер ұсынуға; 9) өтінішті, оның ішінде қауіпсіздік шараларын қолдану туралы өтінішті және қарсылықты мәлімдеуге; 10) ана тілінде немесе өзі білетін тілде айғақ пен түсініктеме беруге; 11) аудармашының тегін көмегін пайдалануға; 12) тергеушінің немесе анықтаушының рұқсатымен өзінің өтініші бойынша немесе қорғаушысының не заңды өкілінің өтініші бойынша жүргізілетін тергеу әрекеттеріне қатысуға; 12-1) заңда көзделген жағдайларда, оның ішінде медиация тәртібімен жәбірленушімен татуласуға; 13) өзінің қатысуымен жүргізілген тергеу әрекеттерінің хаттамаларымен танысуға және хаттамаларға ескертпелер беруге; 14) тергеушінің, анықтаушының, прокурордың және соттың әрекеттері (әрекетсіздігі) мен шешімдеріне шағым беруге; 15) өзінің құқықтары мен заңды мүдделерін заңға қайшы келмейтін өзге де тәсілдермен қорғауға құқылы. 8. Сезіктінің қорғаушысының немесе заңды өкілінің болуы сезіктінің қандай да болсын құқығын жою немесе шектеу үшін негіз бола алмайды.
---	--

20) сараптама тағайындалған және жүргізілген кезде, сондай-ақ өзіне сарапшының қорытындысы ұсынылған кезде осы Кодекстің 274, 286-баптарында көзделген әрекеттерді жүзеге асыруға; 21) тергеп-тексеру аяқталғаннан кейін осы Кодексте белгіленген тәртіппен іс материалдарымен танысуға және одан, мемлекеттік құпияларды немесе заңмен қорғалатын өзге де құпияны құрайтын мәліметтерді қоспағанда, кез келген мәліметтерді көшіріп алуға, сондай-ақ ғылыми-техникалық құралдарды пайдалана отырып, олардың көшірмелерін түсіруге; 22) қылмыстық қудалауды тоқтатуға қарсылық білдіруге; 23) жасырын тергеу әрекеттеріне қатысты мәселелерді қоспағанда, өзінің құқықтары мен заңды мүдделерін қозғайтын процестік шешімдердің қабылданғаны туралы өзін қылмыстық процесті жүргізетін органның кейінге қалдырмай хабардар етуіне, сондай-ақ олардың көшірмелерін алуға; 24) өзіне қарсы айғақ берген куәден қосымша жауап алу туралы, өзі көрсеткен адамдарды куә ретінде шақыру және олардан жауап алу, олармен беттестіру туралы өтінішхат беруге құқылы. 10. Күдіктінің қорғаушысының немесе заңды өкілінің болуы күдіктінің қандай да бір құқығын жоюға немесе шектеуге негіз бола алмайды.	
--	--

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚЖК
65-бап. Айыпталушы 1. Өзіне қатысты: 1) прокурор айыптау актісін бекіткен; 2) прокурор қылмыстық теріс қылық туралы хаттаманы бекіткен және қылмыстық істі қылмыстық заңның тиісті бабы (баптары) бойынша сотқа жіберу туралы шешім қабылдаған; 3) сотқа дейінгі тергеп-тексеру осы Кодекстің 617-бабының төртінші бөлігінде көзделген тәртіппен процестік келісім жасасу арқылы аяқталған ғана адам айыпталушы болып танылады. 2. Өзіне қатысты сот талқылауы тағайындалған, ал жекеше айыптау істері бойынша өзіне қатысты шағымды сот өзінің іс жүргізуіне қабылдаған айыпталушы сотталушы деп аталады. 3. Өзіне қатысты айыптау үкімі шығарылған сотталушы сотталған адам деп аталады. 4. Өзіне қатысты ақтау үкімі шығарылған айыпталушы ақталған адам деп аталады. 5. Айыпталушы осы Кодекстің 64-бабының тоғызыншы бөлігінде көзделген құқықтарды пайдалануға, сондай-ақ: 1) өзінің не үшін айыпталып отырғанын білуге; 2) прокурор бекіткен айыптау актісінің, қылмыстық теріс қылық туралы хаттаманың көшірмесін алуға; 3) өзінің құқықтары мен заңды мүдделерін заңға қайшы келмейтін құралдармен және тәсілдермен қорғауға және қорғануға дайындалу үшін жеткілікті уақыт пен мүмкіндікке ие болуға; 4) іс бойынша азаматтық талап қойылуына байланысты өзін азаматтық жауапкер деп таныған жағдайда оның құқықтарын пайдалануға; 5) тергеп-тексерудің кез келген сатысында процестік келісім жасасу туралы өтінішхат мәлімдеуге немесе оған келісім білдіруге және процестік келісім жасасуға, процестік келісімнің көшірмесін алуға;	69-бап. Айыпталушы 1. Өзіне қатысты айыпталушы ретінде жауапқа тарту туралы қаулы шыққан адам, сондай-ақ оған қатысты анықтау органының бастығы айыптау хаттамасын немесе сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізу хаттамасын жасаған және бекіткен не тергеуші сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізу хаттамасын жасаған адам айыпталушы болып танылады. Сотқа берілген, ал жеке айыптау істері бойынша өзіне қатысты шағымды сот өзінің іс жүргізуіне қабылдаған айыпталушы, – сотталушы, өзіне қатысты айыптау үкімі шығарылған айыпталушы, – сотталған адам, өзіне қатысты ақтау үкімі шығарылған айыпталушы, – ақталушы деп аталады. 2. Айыпталушы: 1) заңға қайшы келмейтін құралдармен және тәсілдермен өзінің құқықтары мен заңды мүдделерін қорғауға және қорғануға дайындалу үшін жеткілікті уақыты мен мүмкіндігінің болуына; 2) өзінің не үшін айыпталғандығын білуге және қылмыстық іс қозғалғандығы туралы, өзінің айыпталушы ретінде тартылғаны туралы қаулылардың көшірмелерін алуға; 3) қылмыстық қудалау органынан өзіне тиесілі құқықтар туралы дереу түсіндірме алуға; 4) қылмыстық процесті жүргізуші органның өзінің құқықтары мен заңды мүдделерін қозғайтын іс жүргізу шешімдерін қабылданғаны туралы хабардар етуіне; 5) бұлтартпау шараларын қолдану туралы қаулының көшірмесін алуға; 6) өзіне тағылған айып бойынша түсініктеме мен айғақ беруге; 7) айғақ беруден бас тартуға; 8) дәлелдер ұсынуға; 9) өтінішті, оның ішінде қауіпсіздік шараларын қолдану туралы өтінішті және қарсылықты мәлімдеуге; 10) ана тілінде немесе өзі білетін тілде айғақ беруге және

6) осы Кодексте көзделген жағдайларда, қылмыстық істі алқабилер қатысатын соттың қарауы туралы өтінішхат мәлімдеуге құқылы. 6. Сотталушының: 1) бірінші және апелляциялық сатылардағы сотта істі соттың талқылауына қатысуға; 2) қорғаушы тараптың барлық құқықтарын, сондай-ақ соңғы сөз құқығын пайдалануға; 3) сот талқылауының кез келген сатысында ынтымақтастық туралы процестік келісім жасасу туралы өтінішхат мәлімдеуге немесе оған келісім білдіруге және процестік келісім жасасуға; 4) жасалған процестік келісімнен сот шешім қабылдау үшін кеңесу бөлмесіне кеткен кезге дейін бас тартуға; 5) жария сот талқылауын талап етуге; 6) істі тоқтатуға қарсылық білдіруге құқығы бар. 7. Сотталған адамның немесе ақталған адамның: 1) сот отырысының хаттамасымен танысуға және оған ескертулер беруге; 2) соттың үкіміне, қаулысына, судьяның қаулысына шағым жасауға және шағым жасалған шешімдердің көшірмелерін алуға; 3) іс бойынша келтірілген шағымдар мен наразылықтар туралы білуге және оларға қарсылықтар беруге; 4) келтірілген шағымдар мен наразылықтардың сотта қаралуына қатысуға; 5) ынтымақтастық туралы процестік келісім жасасу туралы өтінішхат мәлімдеуге немесе оған келісім білдіруге және процестік келісім жасасуға құқығы бар. 8. Айыпталушыда қорғаушысының немесе заңды өкілінің болуы айыпталушының қандай да бір құқығын жоюға немесе шектеуге негіз бола алмайды.	түсінісуге; 11) аудармашының тегін көмегін пайдалануға; 12) қорғаушысының болуына; 13) осы Кодексте көзделген жағдайларда және тәртіппен өзінен алғашқы жауап алудың алдындағы кезден бастап қорғаушысымен оңаша және құпия жолығуға; 14) тергеушінің немесе анықтаушының рұқсатымен өзінің өтініші немесе өзінің қорғаушысының не заңды өкілінің өтініші бойынша жүргізілетін тергеу әрекеттеріне қатысуға; 14-1) заңда көзделген жағдайларда, оның ішінде медиация тәртібімен жәбірленушімен татуласуға 15) өзінің өтініші немесе өзінің қорғаушысының не заңды өкілінің өтініші бойынша жүргізілетін тергеу әрекеттерінің хаттамаларымен танысуға және оларға ескертулер беруге; 16) сараптама тағайындалған, жүргізілген кезде, сондай-ақ оған сарапшының қорытындысы ұсынылған кезде осы Кодекстің 244, 254, 354 және 355-баптарында көзделген әрекеттерді жүзеге асыруға 17) тергеу аяқталғаннан кейін істің барлық материалдарымен танысуға және одан кез келген мәліметті кез келген көлемде көшіріп алуға; 18) айыптау тізімін қоспағанда, айыптау қорытындысының немесе сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізу хаттамасының және оның қосымшаларының көшірмелерін алуға; 19) тергеушінің, анықтаушының, прокурордың және соттың әрекеттері (әрекетсіздігі) мен шешімдеріне шағым беруге; 20) ақтамайтын негіздер бойынша істі қысқартуға қарсылық білдіруге; 21) жария сот талқылауын талап етуге құқылы. 2-1. Сотталушының: 1) бірінші және апелляциялық сатыдағы соттарда істі соттың қарауына қатысуға; 2) қорғау тарапының барлық құқықтарын, сондай-ақ ақырғы сөз құқығын пайдалануға құқығы бар. 2-2. Сотталған адамның немесе ақталған адамның:
--	---

	1) сот отырысының хаттамасымен танысуға және оған ескертпелер беруге; 2) соттың үкіміне, қаулысына, судьялардың қаулыларына шағым жасауға және шағымдалған шешімдердің көшірмелерін алуға; 3) іс бойынша келтірілген шағымдар мен наразылықтар туралы білуге және оларға қарсылықтар беруге; 4) келтірілген шағымдар мен наразылықтардың сотта қаралуына қатысуға құқығы бар. 3. Іске айыпталушының қорғаушысының немесе заңды өкілінің қатысуы айыпталушының қандай да болмасын құқығын жою немесе шектеу үшін негіз бола алмайды.
--	--

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
74-бап. Азаматтық жауапкер 1. Қылмыстық істе өзіне талап қойылған жеке немесе заңды тұлға азаматтық жауапкер болып танылады. 2. Азаматтық жауапкердің өзіне қойылған талапқа байланысты өз мүдделерін қорғау мақсатында: 1) күдіктің, айыптаудың және азаматтық талап қоюдың мәнін білуге; 2) талап қоюға қарсылық білдіруге, қарсы талап қоюды беруге; 3) қойылған талаптың мәні бойынша түсініктемелер мен айғақтар беруге; 4) өкілінің болуына; 5) қылмыстық іске қосып тігу үшін материалдарды ұсынуға; 6) өтінішхаттар мен қарсылық білдірулерді мәлімдеуге; 7) тергеп-тексеру аяқталғаннан кейін азаматтық талап қоюға қатысты материалдармен танысуға және одан, мемлекеттік құпияларды құрайтын мәліметтерді қоспағанда, кез келген мәліметті және кез келген көлемде жазып алуға; 8) өзінің мүдделерін қозғайтын қабылданған шешімдер туралы білуге және мәлімделген азаматтық талап қоюға қатысты процестік шешімдердің көшірмелерін алуға; 9) азаматтық талап қоюдың кез келген сот сатысында қаралуына қатысуға; 10) сот жарыссөздерінде сөйлеуге, қылмыстық процесті жүргізетін органның әрекеттері (әрекетсіздігі) мен шешімдеріне шағым келтіруге; 11) сот отырысының хаттамасымен танысуға және оған ескертулер беруге; 12) соттың үкімі мен қаулысына азаматтық талап қоюға қатысты бөлігінде шағым жасауға; 13) іс бойынша азаматтық талап қоюға қатысты бөлігінде	78-бап. Азаматтық жауапкер 1. Қылмыстық іс бойынша іс жүргізудің барысында қойылған талапқа байланысты заң күшімен қылмыспен не есі кіресілі-шығасылы адамның Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексімен тыйым салынған әрекетімен келтірілген зиян үшін мүліктік жауаптылықта болатын жеке немесе заңды тұлға азаматтық жауапкер болып табылады. 2. Азаматтық жауапкер деп тану немесе адамның көрсетілген іс жүргізу жағдайында болуы үшін негіздер болмаған жағдайда азаматтық жауапкер ретінде процеске қатысуын тоқтату туралы шешімді қылмыстық процесті жүргізуші орган қабылдайды, ол туралы тиісті қаулы шығарады. 3. Азаматтық жауапкердің оған қойылған талапқа байланысты өзінің мүдделерін қорғау мақсатында: айыптау мен азаматтық талаптың мәнін білуге; талапқа қарсылық білдіруге; ұсынылған талаптың мәні бойынша түсініктеме мен айғақ беруге; өкілі болуына; қылмыстық іске қосу үшін материалдар ұсынуға; өтініштер мен қарсылықтар білдіруге; тергеу аяқталғаннан кейін істің азаматтық талапқа қатысты материалдарымен танысуға және кез келген көлемде кез келген мәліметті көшіріп алуға; өзінің мүддесін қозғайтын қабылданған шешімдер туралы білуге және мәлімделген азаматтық талапқа қатысты іс жүргізу шешімдерінің көшірмелерін алуға; кез келген сатыдағы соттың істің сотта талқылауына қатысуға; сот жарыссөздерінде сөйлеуге, қылмыстық процесті жүргізуші органның әрекеттері мен шешімдеріне шағым әкелуге; сот отырысының хаттамасымен танысуға және оған ескертпелер беруге; азаматтық талапқа қатысты бөлігінде соттың үкімі мен қаулысына шағымдануға; азаматтық талапқа қатысты бөлігінде іс бойынша келтірілген наразылықтар мен шағымдар туралы білуге және оларға

келтірілген наразылықтар мен шағымдар туралы білуге және оларға қарсылықтар беруге; 14) мәлімделген шағымдар мен наразылықтарды соттың қарауына қатысуға; 15) қауіпсіздік шараларын қолдану туралы мәлімдеуге құқығы бар. 3. Азаматтық жауапкер осы Кодекстің 71-бабының сегізінші бөлігінде көзделген міндеттерді көтереді. 4. Азаматтық жауапкер, сондай-ақ заңда көзделген басқа да құқықтарға ие болады және басқа да міндеттерді көтереді.	қарсылық білдіруге; мәлімделген шағымдар мен наразылықтарды соттың қарауына қатысуға; қауіпсіздік шараларын қолдану туралы мәлімдеуге құқығы бар. 4. Азаматтық жауапкердің осы Кодекстің 75-бабының жетінші бөлігінде көзделгендей міндеттері болады. 5. Азаматтық жауапкердің заңда көзделген басқа да құқықтары бар және басқа да міндеттері болады.
--	---

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС
САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ**

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
77-бап. Азаматтық жауапкердің өкілдері 1. Қылмыстық процесте азаматтық жауапкердің заңды мүдделерін білдіруге заң күшімен құқықты және қылмыстық процесті жүргізетін органның қаулысымен процеске қатысуға жіберілген адвокаттар және өзге де тұлғалар азаматтық жауапкердің өкілдері болып танылады. 2. Азаматтық жауапкердің өкілдері Азаматтық іс жүргізу кодексіне сәйкес өздері өкілі болып отырған жеке немесе заңды тұлғалар сияқты процестік құқықтарға ие болады. 3. Азаматтық жауапкердің өкілі өзі өкілі болып отырған процеске қатысушының мүдделеріне қайшы қандай да бір әрекеттер жасауға құқылы емес. 4. Азаматтық жауапкердің процеске жеке өзінің қатысуы оны осы іс бойынша өкілге ие болу құқығынан айырмайды.	81-бап. Азаматтық жауапкердің өкілдері 1. Қылмыстық іс бойынша іс жүргізуде азаматтық жауапкердің заңды мүдделерін білдіруге заң күшімен құқығы бар және қылмыстық процесті жүргізуші органның қаулысымен іске қатысуға рұқсат етілген адвокаттар және өзге де адамдар азаматтық жауапкердің өкілдері болып танылады. 2. Азаматтық жауапкер өкілдерінің өздері өкілі болып отырған жеке және заңды тұлғалардікіндей іс жүргізу құқығы болады. 3. Азаматтық жауапкер өкілінің өзі өкілі болып отырған процеске қатысушының мүдделеріне қайшы қандайда болмасын әрекеттер жасауға құқығы жоқ. 4. Азаматтық жауапкердің іске өзінің қатысуы олардың осы іс бойынша өкілге ие болу құқығын жоймайды.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС
САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ**

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
75-бап. Кәмелетке толмаған күдіктінің, айыпталушының, сотталушының, сотталған адамның заңды өкілдері 1. Кәмелетке толмаған немесе есі дұрыс еместігін жоққа шығармайтын психикасының бұзылуынан зардап шегетін адам жасаған қылмыстық құқық бұзушылықтар бойынша іске қатысуға олардың заңды өкілдері осы Кодексте көзделген тәртіппен тартылады. 2. Егер сотқа дейінгі іс жүргізу немесе сот талқылауы осы Кодексте көзделген жағдайларда күдіктінің, айыпталушының, сотталушының, сотталған адамның қатысуынсыз жүзеге асырылса, қылмыстық іске олардың заңды өкілдері қатыса алады.	79-бап. Кәмелетке толмаған айыпталушының, сезіктінің заңды өкілдері Кәмелетке толмағандар жасаған қылмыстар туралы істер бойынша іске қатысуға осы Кодексте көзделген тәртіппен олардың заңды өкілдері тартылады.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚЖК
66-бап. Қорғаушы 1. Қорғаушы – қорғалуға құқығы бар куәның, күдіктінің, айыпталушының, сотталушының, сотталған адамның, ақталған адамның құқықтары мен мүдделерін заңда белгіленген тәртіппен қорғауды жүзеге асыратын және оларға қылмыстық іс бойынша іс жүргізу кезінде заң көмегін көрсететін адам. 2. Адвокат қорғаушы ретінде қатысады. Адвокат қылмыстық процеске қорғаушы ретінде қатысқан кезде қорғалуға құқығы бар куәның, күдіктінің, айыпталушының, сотталушының, сотталған адамның, ақталған адамның жазбаша арызы бойынша оларды адвокатпен қатар қорғауды мына адамдардың біреуі: жұбайы (зайыбы) немесе жақын туысы, қорғаншысы, қамқоршысы не қорғалатын адамды қорғаншылыққа немесе асырауына алған ұйымның өкілі жүзеге асыра алады. Шетелдік адвокаттардың іске қорғаушылар ретінде қатысуына, егер бұл Қазақстан Республикасының тиісті мемлекетпен жасасқан халықаралық шартында өзара түсіністік негізде көзделсе, заңнамада белгіленген тәртіппен жол беріледі. 3. Адамның қорғалуға құқығы бар куә, күдікті, айыпталушы мәртебесін алған кезінен бастап, сондай-ақ қылмыстық процестің кез келген келесі кезінде қорғаушы қылмыстық процеске қатысуға құқылы. 4. Егер қорғалуға құқығы бар куәлардың, күдіктілердің, айыпталушылардың, сотталушылардың біреуінің мүддесі екіншісінің мүддесіне қайшы келетін болса, бір сол адам олардың екеуіне бірдей қорғаушы бола алмайды. 5. Адвокаттың өзі мойнына алған қорғалуға құқығы бар куәны, күдіктіні немесе айыпталушыны, сотталушыны, сотталған адамды, ақталған адамды қорғаудан бас тартуға құқығы жоқ.	70-бап. Қорғаушы 1. Қорғаушы – заңда белгіленген тәртіппен сезіктілер мен айыпталушылардың құқықтары мен мүдделерін қорғауды жүзеге асыратын және оларға заң көмегін көрсететін адам. 2. Қорғаушы ретінде адвокат қатысады. Қорғаушы ретінде қылмыстық процеске адвокаттың қатысуы кезінде күдіктіні, айыпталушыны, сотталушыны, сотталған адамды, ақталған адамды қорғауды одан басқа оның жұбайы (зайыбы) немесе жақын туысы не қамқоршысы, қорғаншысы не күдіктіні, айыпталушыны, сотталушыны, сотталған адамды, ақталған адамды қорғаншылыққа немесе асырауына алған ұйымның өкілі жүзеге асыра алады. Шетелдік адвокаттардың іске қорғаушылар ретінде қатысуына, егер бұл Қазақстан Республикасының тиісті мемлекетпен жасасқан халықаралық шартында өзара негізде көзделсе, заңнамада белгіленген тәртіппен жол беріледі. 3. Қорғаушы айып тағылған не адам осы Кодекстің 68-бабының бірінші бөлігіне сәйкес сезікті деп танылған кезден бастап, сондай-ақ қылмыстық іс жүргізудің кез келген келесі сәтінде іске қатысуға жіберіледі. 4. Бір адам, егер сезіктінің, айыпталушының біреуінің мүддесі екіншісінің мүддесіне қайшы келетін болса, олардың екеуіне бірдей қорғаушы бола алмайды. 5. Адвокаттың өзіне қабылдаған сезіктіні немесе айыпталушыны қорғаудан бас тартуға құқы жоқ.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚЖК
71-бап. Жәбірленуші 1. Қылмыстық құқық бұзушылық өзіне тікелей моральдық, тәндік немесе мүліктік зиян келтірді деп пайымдауға негізі бар тұлға қылмыстық процесте жәбірленуші деп танылады. 2. Есі дұрыс емес адам жасаған, Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексінде тыйым салынған іс-әрекетпен оған зиян келтірілген жағдайларда да тұлға жәбірленуші деп танылады. 3. Тұлға қылмыстық процесте тиісті қаулы шығарылғаннан кейін жәбірленуші деп танылады. Егер қылмыстық процесс барысында оның бұл жағдайда болуына негіздер жоқ екені анықталса, қылмыстық процесті жүргізетін орган өз қаулысымен тұлғаның жәбірленуші ретінде қатысуын тоқтатады. 4. Жәбірленушіге қылмыстық процесте азаматтық талап қою құқығы түсіндіріледі және оған қылмыстық құқық бұзушылықпен келтірілген мүліктік зиянды, сондай-ақ оның осы Кодексте белгіленген қағидалар бойынша өкілге арналған шығыстарын қоса алғанда, қылмыстық процеске қатысуына байланысты шеккен шығыстарын өтеу қамтамасыз етіледі. 5. Жәбірленушінің өзіне моральдық зиянды өтеу туралы талап қоюы қылмыстық процесте қаралады. Егер ол мұндай талап қоймаса не ол қараусыз қалдырылса, онда жәбірленуші оны азаматтық сот ісін жүргізу тәртібімен беруге құқылы. 6. Жәбірленушінің: 1) келтірілген күдік пен тағылған айыптау туралы білуге; 2) ана тілінде немесе өзі білетін тілде айғақ беруге; 3) дәлелдемелерді ұсынуға; 4) өтінішхаттар мен қарсылық білдірулерді мәлімдеуге; 5) аудармашының тегін көмегін пайдалануға; 6) өкілінің болуына; 7) қылмыстық қудалау органы одан дәлелдеу құралы ретінде алып қойған немесе өзі ұсынған мүлікті, сондай-ақ қылмыстық заңмен	75-бап. Жәбірленуші 1. Қылмыстық процесте оған тікелей қылмыспен моральдық, дене және мүліктік зиян келтірілді деп ұйғаруға ол жөнінде негіз бар адам жәбірленуші болып танылады. 2. Адам есі кіресілі-шығасылы адам жасаған Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексінде тыйым салынған әрекетпен оған зиян келтірілген жағдайларда да жәбірленуші болып таныла алады. 3. Адам қылмыстық процесте қылмыстық іс қозғалған кезден бастап тиісті қаулы шығысымен жәбірленуші болып танылады. Егер адамды жәбірленуші деп танығаннан кейін оның бұл жағдайда болуы үшін негіздер жоқ екені белгіленсе, қылмыстық процесті жүргізуші орган өзінің қаулысымен ол адамның іске жәбірленуші ретінде қатысуын тоқтатады. 4. Жәбірленушіге қылмыспен келтірілген мүліктік зиянды, сондай-ақ осы Кодексте белгіленген ережелер бойынша өкілге арналған шығындарды қоса есептегендегі оның алдын ала тергеу мен сотқа қатысуына байланысты келтірілген шығындарды өтеу қамтамасыз етіледі. 5. Жәбірленушінің өзіне келтірілген моральдық зиянды өтеу туралы талап қоюы қылмыстық процесте қаралады. Егер мұндай талап қылмыстық істе қойылмаса не қараусыз қалдырылса, онда жәбірленуші оны азаматтық сот ісін жүргізу тәртібімен қоюға құқылы. 6. Жәбірленушінің: 1) айыпталушыға тағылған айып туралы білуге; 2) ана тілінде немесе өзі білетін тілде айғақ беруге; 3) дәлелдер ұсынуға; 4) өтінішті, оның ішінде қауіпсіздік шараларын қолдану туралы өтінішті және қарсылықты мәлімдеуге; 5) аудармашының тегін көмегін пайдалануға;

тыйым салынған іс-әрекетті жасаған адамнан алып қойылған, өзіне тиесілі мүлікті алуға, өзіне тиесілі құжаттардың төлнұсқаларын алуға; 8) заңда көзделген жағдайларда күдіктімен, айыпталушымен, сотталушымен татуласуға, оның ішінде медиация тәртібімен татуласуға; 9) өзінің қатысуымен жүргізілген тергеу әрекеттерінің хаттамаларымен танысуға және оларға ескертулер беруге; 10) өз өтінішхаты не өз өкілінің өтінішхаты бойынша жүргізілетін тергеу әрекеттеріне тергеушінің немесе анықтаушының рұқсатымен қатысуға; 11) сотқа дейінгі тергеп-тексеру аяқталғаннан кейін істің барлық материалдарымен танысуға, одан, мемлекеттік құпияларды құрайтын мәліметтерді қоспағанда, кез келген мәліметті және кез келген көлемде көшіріп алуға; 12) өзіне және өзінің отбасы мүшелеріне қауіпсіздік шараларын ұсыну, жеке өмірінің мән-жайларын жария етпеу туралы, күдіктіге қатысты жақындауға тыйым салуды қолдану туралы өтінішхаттар мәлімдеуге; 13) өзін жәбірленуші деп тану немесе танудан бас тарту, сотқа дейінгі тергеп-тексеруді тоқтату туралы қаулылардың, айыптау актісінің көшірмелерін, сондай-ақ бірінші, апелляциялық, кассациялық сатылардағы және қадағалау сатысындағы соттың үкімі мен қаулысының көшірмелерін алуға; 14) бірінші, апелляциялық, кассациялық сатылардағы және қадағалау сатысындағы сотта істі соттың талқылауына қатысуға; 15) сот жарыссөздерінде сөйлеуге; 16) айыптауды, оның ішінде мемлекеттік айыптаушы айыптаудан бас тартқан жағдайда да қолдауға; 17) сот отырысының хаттамасымен танысуға, бұл ретте хаттаманың соңына өз қолын қоюға, ал сот отырысы хаттамасының бір бөлігімен танысқан кезде осы бөліктің соңына қол қоюға; ал сот отырысында аудио-, бейнетіркеу қолданылған жағдайда – хаттаманың соңына қол қоюға, хаттамаға ескертулер беруге құқылы; 18) қылмыстық процесті жүргізетін органның әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) шағым келтіруге;	6) өкілінің болуына; 7) одан дәлелдеу құралы ретінде қылмыстық қудалау органы алып қойған немесе өзі берген мүлікті, сондай-ақ қылмыстық заңмен тыйым салынған әрекетті жасаған адамнан алып қойылған өзіне тиесілі мүлікті алуға, өзіне тиесілі құжаттардың түпнұсқаларын алуға; 8) заңда көзделген жағдайларда күдіктімен, айыпталушымен татуласуға, оның ішінде медиация тәртібімен татуласуға; 9) өзінің қатысуымен жүргізілген тергеу әрекеттерінің хаттамаларымен танысуға және оларға ескертпелер беруге; 10) тергеушінің немесе анықтаушының рұқсатымен өз өтініші не өз өкілінің өтініші бойынша жүргізілетін тергеу әрекеттеріне қатысуға; 11) тергеу аяқталғаннан кейін істің барлық материалдарымен танысуға, одан кез келген көлемде және кез келген мәліметті көшіріп алуға; 12) оған және оның отбасы мүшелеріне қауіпсіздік шараларын беру туралы өтінішті мәлімдеуге; 13) қылмыстық іс қозғау туралы, оны жәбірленуші деп тану туралы немесе одан бас тарту туралы, қылмыстық істі тоқтата тұру туралы, істі тоқтату туралы қаулылардың көшірмелерін, айыптау қорытындысының көшірмесін, сондай-ақ бірінші және апелляциялық сатылардағы соттың үкімі мен қаулысының көшірмелерін алуға; 14) бірінші және апелляциялық сатылардағы сотта істі сот талқылауына қатысуға; 15) сот жарыссөздерінде сөйлеуге; 16) айыптауды, оның ішінде мемлекеттік айыптаушы айыптаудан бас тартқан жағдайда да қолдауға; 17) әрбір беттегі мәтіннің соңғы жолының астына және хаттаманың соңына өз қолын қоя отырып, ал сот отырысы хаттамасының бір бөлігімен танысқан кезде әрбір беттің соңына және осы бөліктің соңына қол қоя отырып, сот отырысының хаттамасымен танысуға және оған ескертпелер беруге; 18) қылмыстық процесті жүргізуші органның әрекеттеріне
---	---

19) соттың үкімі мен қаулысына шағым жасауға; 20) іс бойынша келтірілген шағымдар мен наразылықтар туралы білуге және оларға қарсылық беруге және оларды қарауға қатысуға; 21) өз құқықтары мен заңды мүдделерін заңға қайшы келмейтін өзге де тәсілдермен қорғауға; 22) тараптардың процестік келісім жасасу ниеті, оның шарттары мен салдары туралы білуге, қылмыспен келтірілген залалды өтеу бойынша өз шарттарын ұсынуға не оны жасасуға қарсылық білдіруге құқығы бар. Осы Кодекстің 76-бабының екінші бөлігінде көзделген жағдайларда, жәбірленушіге заң көмегі тегін ұсынылады. 7. Жәбірленушінің, ал ол қайтыс болған жағдайда – оның құқықтық мирасқорларының аса ауыр қылмыспен келтірілген мүліктік зиян үшін, егер осындай қылмысы үшін сотталған адамның осы қылмыспен келтірілген залалды өтеу үшін жеткілікті мүлкі болмаса, бюджет қаражаты есебінен ақшалай өтемақы алуға құқығы бар. Мұндай жағдайда бюджет қаражаты есебінен ақшалай өтемақы төлеу туралы мәселені үкім шығарған сот жәбірленушінің не оның құқықтық мирасқорының арызы бойынша шешеді. Көрсетілген жағдайларда, егер залал бір жүз елу айлық есептік көрсеткіштен аспаса, жәбірленушінің залалды толық көлемде өтеткізуге құқығы бар. 8. Жәбірленуші: қылмыстық процесті жүргізетін органның шақыруы бойынша келуге, іс бойынша барлық белгілі мән-жайларды шынайы хабарлауға және қойылған сұрақтарға жауап беруге; өзіне іс бойынша белгілі мән-жайлар туралы мәліметтерді жария етпеуге; тергеу әрекеттерін жүргізу кезінде және сот отырысы уақытында белгіленген тәртіпті сақтауға міндетті. 9. Жәбірленуші шақыру бойынша дәлелді себептерсіз келмеген кезде ол осы Кодекстің 157-бабында көзделген тәртіппен мәжбүрлеп әкелуге ұшырауы және оған осы Кодекстің 160-бабында көзделген тәртіппен ақшалай өндіріп алу қолданылуы мүмкін. 10. Жәбірленуші айғақтар беруден бас тартқаны және көрінеу жалған айғақтар бергені үшін заңға сәйкес қылмыстық жауаптылықта болады.	(әрекетсіздігіне) шағым беруге; 19) соттың үкімі мен қаулысына шағым жасауға; 20) іс бойынша әкелінген шағымдар мен наразылықтар туралы білуге және оларға қарсылық ұсынуға; 21) мәлімделген шағымдарды, өтініштерді және наразылықтарды кассациялық және қадағалау сатыларындағы соттың қарауына қатысуға; 22) өздерінің құқықтары мен заңды мүдделерін заңға қайшы келмейтін өзге де тәсілдермен қорғауына құқығы бар. Осы Кодекстің 80-бабының екінші бөлігінде көзделген жағдайларда жәбірленушіге заң көмегі тегін көрсетіледі. 7. Жәбірленушінің, ал ол қайтыс болған жағдайда – оның құқықтық мирасқорларының аса ауыр қылмыспен келтірілген мүліктік зиян үшін, егер осындай қылмыс үшін сотталған адамның осы қылмыспен келтірілген залалды өтеу үшін жеткілікті мүлкі болмаса, бюджет қаражаты есебінен ақшалай өтемақы алуға құқығы бар. Мұндай жағдайда бюджет қаражаты есебінен ақшалай өтемақы төлеу туралы мәселені жәбірленушінің не оның құқықтық мирасқорының арызы бойынша үкімді шығарған сот шешеді. Жәбірленушінің көрсетілген жағдайларда, егер залал жүз елу есептік көрсеткіштен аспаса, залалдың толық көлемінде өтелуіне құқығы бар. 8. Жәбірленуші: қылмыстық процесті жүргізуші органның шақыруы бойынша келуге, іс бойынша белгілі барлық мән-жайларды шын хабарлауға және қойылған сұрақтарға жауап беруге; өзіне іс бойынша белгілі мән-жайлар туралы мәліметтерді жарияламауға; тергеу әрекеттерін жүргізу кезінде және сот отырысы уақытында белгіленген тәртіпті сақтауға міндетті. 9. Жәбірленуші дәлелсіз себептермен шақыру бойынша келмеген кезде ол осы Кодекстің 158-бабында көзделген тәртіппен мәжбүрлеп әкелуге ұшырауы және заңдарға сәйкес әкімшілік жауаптылыққа тартылуы мүмкін. 10. Жәбірленуші жауап беруден бас тартқаны үшін және қасақана жалған айғақ бергені үшін заңдарға сәйкес қылмыстық жауапқа тартылады.
--	---

11. Салдарында адам қайтыс болған қылмыстар туралы істер бойынша жәбірленушінің осы бапта көзделген құқықтарын қайтыс болған адамның жақын туыстары, жұбайы (зайыбы) жүзеге асырады. Егер жәбірленушінің құқықтарын беруге қылмыстық құқық бұзушылық арқылы моральдық зиян келтірілген бірнеше адам үміткер болып отырса, олардың бәрі не олардың арасындағы келісім бойынша олардың біреуі жәбірленуші болып таныла алады. 12. Қылмыстық құқық бұзушылықпен өзіне мүлдіктік зиян келтірілген заңды тұлға жәбірленуші болып танылуы мүмкін. Бұл жағдайда жәбірленушінің құқықтары мен міндеттерін заңды тұлғаның өкілі жүзеге асырады.	11. Зардабы адамның қайтыс болуына жеткізген қылмыстар туралы істер бойынша жәбірленушінің осы бапта көзделген құқықтарын қайтыс болған адамның жақын туыстары жүзеге асырады. Егер жәбірленушінің құқықтарын беруге туыстарының қаза табуына байланысты қылмыспен моральдық зиян келтірілген бірнеше адам үміткер болып отырса, олардың бәрі не олардың арасындағы келісім бойынша олардың біреуі жәбірленуші болып таныла алады. 12. Қылмыспен моральдық немесе мүлдіктік зиян келтірілген заңды тұлға жәбірленуші болып танылуы мүмкін. Бұл жағдайда жәбірленушінің құқықтары мен міндеттерін заңды тұлғаның өкілі жүзеге асырады.
--	---

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
76-бап. Жәбірленушінің, азаматтық талапкердің және жеке айыптаушының өкілдері 1. Қылмыстық процесте жәбірленушінің, азаматтық талапкердің және жеке айыптаушының заңды мүдделерін білдіруге заң күшімен құқықты және қылмыстық процесті жүргізетін органның қаулысымен процеске қатысуға жіберілген адвокаттар мен өзге де тұлғалар жәбірленушінің, азаматтық талапкердің және жеке айыптаушының өкілдері бола алады. 2. Кәмелетке толмағандар болып табылатын немесе сот ісін жүргізу тілін білмейтін не өзінің дене немесе психикалық жағдайы бойынша өз құқықтары мен заңды мүдделерін өз бетінше қорғау мүмкіндігінен айырылған жәбірленушілердің құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау үшін процеске міндетті түрде қатысуға олардың заңды өкілдері мен өкілдері тартылады. Мұндай жағдайларда жәбірленушінің өкілі ретінде жәбірленуші не оның заңды өкілі таңдаған адвокат жіберіледі. Егер адвокатты жәбірленушінің өзі немесе оның заңды өкілі шақырмаса, қылмыстық процесті жүргізетін орган адвокаттардың кәсіби ұйымы немесе оның құрылымдық бөлімшесі үшін міндетті қаулы шығару арқылы адвокаттың қатысуын қамтамасыз етеді. Қылмыстық процесті жүргізетін орган қорғаушы ретінде нақты адвокатты шақыруды ұсынуға құқылы емес. Жәбірленушіде немесе оның заңды өкілінде қаражат болмаған жағдайда, адвокаттың еңбегіне ақы төлеу осы Кодексте белгіленген тәртіппен бюджет қаражаты есебінен жүргізіледі. 3. Жәбірленушінің, азаматтық талапкердің және жеке айыптаушының заңды өкілдері мен өкілдері өздері өкілі болып отырған жеке және заңды тұлғалар сияқты, осы Кодексте көзделген шектерде, процестік құқықтарға ие болады. 4. Жәбірленушінің, азаматтық талапкердің, жеке	80-бап. Жәбірленушінің, азаматтық талапкердің және жеке айыптаушының өкілдері 1. Қылмыстық іс бойынша іс жүргізу кезінде жәбірленушінің, азаматтық талапкердің және жеке айыптаушының заңды мүдделерін білдіруге заң күшімен құқығы бар және қылмыстық процесті жүргізуші органның қаулысымен іске қатысуға рұқсат етілген адвокаттар мен өзге де адамдар жәбірленушінің, азаматтық талапкердің және жеке айыптаушының өкілдері болуы мүмкін. 2. Кәмелетке толмаған немесе өзінің дене бітімі немесе психикалық жағдайы бойынша өз құқықтары мен заңды мүдделерін өз бетінше қорғау мүмкіндігінен айырылған жәбірленушілердің құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау үшін олардың заңды өкілдері мен өкілдері іске міндетті түрде қатысуға тартылады. Мұндай жағдайларда жәбірленуші не оның заңды өкілі таңдаған адвокат жәбірленушінің өкілі ретінде жіберіледі. Егер адвокатты жәбірленушінің өзі немесе оның заңды өкілі шақырмаса, қылмыстық процесті жүргізуші орган қаулы шығару жолымен адвокаттың қатысуын қамтамасыз етеді. Қаулы орындау үшін облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың адвокаттар алқасына немесе оның құрылымдық бөлімшелеріне жіберіледі және алынған кезінен бастап жиырма төрт сағат ішінде орындалуға жатады. Қылмыстық процесті жүргізуші орган қорғаушы ретінде нақты адвокатты шақыруды ұсынуға құқылы емес. Жәбірленушіде немесе оның заңды өкілінде қаражат болмаған жағдайда, адвокаттың еңбегіне ақы төлеу бюджет қаражаты есебінен жүргізіледі. Мемлекет кепілдік берген заң көмегі шеңберінде азаматтарға заң көмегін көрсететін адвокаттардың

айыптаушының өкілі өзі өкілі болып отырған процеске қатысушының мүдделеріне қайшы қандай да бір әрекеттер жасауға құқылы емес. 5. Жәбірленушінің, азаматтық талапкердің және жеке айыптаушының процеске өзінің қатысуы оларды осы іс бойынша өкілге ие болу құқығынан айырмайды.	еңбегіне ақы төлеудің және олардың қорғауға, өкілдік етуге және өзге де заң көмегін көрсетуге байланысты шығыстарын өтеудің мөлшерін, тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейді. 3. Жәбірленушінің, азаматтық талапкердің және жеке айыптаушының заңды өкілдері мен өкілдерінің өздері өкілі болып отырған жеке және заңды тұлғалардікіндей, осы Кодексте көзделген шектерде, іс жүргізу құқығы болады. 4. Жәбірленуші, азаматтық талапкер, жеке айыптаушы өкілінің өзі өкілі болып отырған процеске қатысушының мүдделеріне қайшы қандай да болсын әрекеттер жасауға құқығы жоқ. 5. Жәбірленушінің, азаматтық талапкердің және жеке айыптаушының іске өзінің қатысуы олардың осы іс бойынша өкілге ие болу құқығын жоймайды.
--	---

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚЖК
79-бап. Сарапшы 1. Сарапшы ретінде арнаулы ғылыми білімі бар, іске мүдделі емес адам шақырылуы мүмкін. Сараптама жүргізу тапсырылуы мүмкін адамға қойылатын өзге де талаптар осы Кодекстің 273-бабының бірінші бөлігінде белгіленеді. 2. Сарапшыны шақыру, сараптаманы тағайындау және жүргізу осы Кодекстің 35-тарауында, сондай-ақ 373-бабында көзделген тәртіппен жүзеге асырылады. 3. Сарапшының: 1) сараптаманың нысанасына жататын материалдармен (іс материалдарымен) танысуға; 2) қорытынды беру үшін өзіне қажетті қосымша материалдарды беру туралы, сондай-ақ қауіпсіздік шараларын қолдану туралы өтінішхаттар мәлімдеуге; 3) қылмыстық процесті жүргізетін органның рұқсатымен процестік әрекеттерді жүргізуге және сот отырысына қатысуға және оларға қатысатын тұлғаларға сараптама нысанасына қатысты сұрақтар қоюға; 4) өзі қатысқан процестік әрекеттің хаттамасымен, сондай-ақ тиісті бөлігінде сот отырысының хаттамасымен танысуға және өзінің әрекеттері мен айғақтарының толық және дұрыс тіркелуіне қатысты, хаттамаларға енгізілуге жататын ескертулер жасауға; 5) сараптаманы тағайындаған органның келісімі бойынша, сот-сараптамалық зерттеу барысында анықталған, іс үшін маңызы бар, сот сараптамасын тағайындау туралы қаулыда қамтылған мәселелердің шегінен шығатын мән-жайлар бойынша өз құзыреті шегінде қорытынды беруге; 6) ана тілінде немесе өзі білетін тілде қорытынды ұсынуға және айғақтар беруге; аудармашының тегін көмегін пайдалануға; аудармашыға қарсылық білдіруді мәлімдеуге; 7) қылмыстық процесті жүргізетін органның және іс бойынша іс	83-бап. Сарапшы 1. Арнаулы ғылыми білімі бар, іске мүдделі емес адам сарапшы ретінде шақырылуы мүмкін. Сараптама жүргізу тапсырылуы мүмкін адамға қойылатын өзге де талаптар осы Кодекстің 243-бабының бірінші бөлігінде белгіленеді. 2. Сарапшыны шақыру сараптама тағайындау және жүргізу осы Кодекстің 32-тарауында, сондай-ақ 354-бабында көзделген тәртіппен жүзеге асырылады. 3. Сарапшының: 1) сараптама нысанасына қатысты іс материалдарымен танысуға; 2) қорытынды беру үшін қажетті қосымша материалдарды өзіне беру туралы, сондай-ақ қауіпсіздік шараларын қолдану туралы өтінішті мәлімдеуге; 3) қылмыстық процесті жүргізуші органның рұқсатымен іс жүргізу әрекеттерін жүргізуге және сот отырысына қатысуға және оларға қатысушы адамдарға сараптама нысанасына қатысты сұрақтар қоюға; 4) өзі қатысқан іс жүргізу әрекетінің хаттамасымен, сондай-ақ тиісті бөлігінде сот отырысының хаттамасымен танысуға және өзінің әрекеттері мен айғақтарының толық және дұрыс көрсетілуіне қатысты хаттамаларға енгізілуге тиісті ескертпелер жасауға; 5) сараптама тағайындаған органның келісімі бойынша сот-сараптамалық зерттеу барысында анықталған, іс үшін маңызы бар, сот сараптамасын тағайындау туралы қаулыда қамтылған мәселелердің шегінен тыс мән-жайлар бойынша өз құзыреті шегінде қорытынды беруге; 6) ана тілінде немесе өзі білетін тілде қорытынды ұсынуға және айғақтар беруге; аудармашының тегін көмегін пайдалануға; аудармашыдан бас тартуды мәлімдеуге;

жүргізуге қатысатын өзге де тұлғалардың сараптама жүргізу кезінде өзінің құқықтарына қысым көрсететін шешімдері мен әрекеттеріне шағым жасауға; 8) сараптама жүргізу кезінде шегілген шығыстарға өтем және егер сот сараптамасын жүргізу өзінің лауазымдық міндеттерінің шеңберіне кірмейтін болса, орындалған жұмысы үшін сыйақы алуға құқығы бар. 4. Сарапшы: 1) қылмыстық процесті жүргізетін органды хабардар етпестен, процеске қатысушылармен сараптама жүргізуге байланысты мәселелер бойынша келіссөздер жүргізуге; 2) зерттеу үшін материалдарды өз бетінше жинауға; 3) егер сараптама тағайындаған органның бұған арнайы рұқсаты болмаса, нысандарды толық немесе ішінара жоюға не олардың сыртқы түрін немесе негізгі қасиеттерін өзгертуге әкеліп соғуы мүмкін зерттеулер жүргізуге құқылы емес. 5. Сарапшы: 1) қылмыстық процесті жүргізетін органның шақыруы бойынша келуге; 2) өзіне ұсынылған объектілерге жан-жақты, толық және объективті зерттеу жүргізуге, қойылған мәселелер бойынша негізделген және объективті жазбаша қорытынды беруге; 3) осы Кодекстің 284-бабында көзделген жағдайларда қорытынды беруден бас тартуға және қорытынды берудің мүмкін еместігі туралы уәжді жазбаша хабар жасауға және оны қылмыстық процесті жүргізетін органға жіберуге; 4) жүргізілген зерттеуге және берілген қорытындыға байланысты мәселелер бойынша айғақтар беруге; 5) зерттеуге ұсынылған объектілердің сақталуын қамтамасыз етуге; 6) істің мән-жайы туралы мәліметтерді және сараптама жүргізуге байланысты өзіне белгілі болған өзге де мәліметтерді жария етпеуге; 7) сараптаманы тағайындаған органға шығыстар сметасын және сараптама жүргізуге байланысты шегілген шығыстар туралы есепті ұсынуға міндетті.	7) сараптама жүргізу кезінде қылмыстық процесті жүргізуші органның және іс бойынша іс жүргізуге қатысушы өзге де адамдардың өзінің құқықтарына нұқсан келтіретін шешімдері мен әрекеттеріне шағым жасауға; 8) сараптама жүргізу кезінде шеккен шығыстарға өтем және егер сот сараптамасын жүргізу өзінің лауазымдық міндеттерінің шеңберіне кірмейтін болса, орындалған жұмысы үшін сыйақы алуға құқығы бар. 4. Сарапшы: 1) қылмыстық процесті жүргізуші органды хабардар етпестен, процеске қатысушылармен сараптама жүргізуге байланысты мәселелер бойынша келіссөздер жүргізуге; 2) зерттеу үшін материалдарды дербес жинауға; 3) егер сараптама тағайындаған органның бұған арнайы рұқсаты болмаса, объектілерді толық немесе ішінара жоюға не олардың сыртқы түрін немесе негізгі қасиеттерін өзгертуге әкеп соғуы мүмкін зерттеулер жүргізуге құқылы емес. 5. Сарапшы: 1) қылмыстық процесті жүргізуші органның шақыртуы бойынша келуге; 2) өзіне ұсынылған объектілерге жан-жақты, толық және объективті зерттеу жүргізуге, қойылған мәселелер бойынша негізделген және объективті жазбаша қорытынды беруге; 3) осы Кодекстің 252-бабында көзделген жағдайларда қорытынды беруден бас тартуға және қорытынды берудің мүмкін еместігі туралы дәлелді жазбаша хабарлама жасауға және оны қылмыстық процесті жүргізуші органға жіберуге; 4) жүргізілген зерттеуге және берілген қорытындыға байланысты мәселелер бойынша айғақтар беруге; 5) зерттеуге ұсынылған объектілердің сақталуын қамтамасыз етуге; 6) істің мән-жайы туралы мәліметтерді және сараптама жүргізуге байланысты өзіне белгілі болған өзге де мәліметтерді жария етпеуге; 7) сараптама тағайындаған органға сараптама жүргізуге
--	---

6. Сарапшы көрінеу жалған қорытынды бергені үшін заңда белгіленген қылмыстық жауаптылықта болады. 7. Сот сараптамасы органдарының қызметкері болып табылатын сарапшы өз қызметінің сипатына қарай өзінің құқықтарымен және міндеттерімен танысқан және көрінеу жалған қорытынды бергені үшін қылмыстық жауаптылық туралы ескертілген деп есептеледі.	байланысты шығыстардың сметасын және келтірілген шығыстар туралы есепті табыс етуге міндетті. 6. Сарапшы көрінеу жалған қорытынды бергені үшін заңда белгіленген қылмыстық жауаптылықта болады. 7. Сот сараптамасы органының қызметкері болып табылатын сарапшы өз қызметінің сипатына қарай өзінің құқықтарымен және міндеттерімен танысқан және көрінеу жалған қорытынды бергені үшін қылмыстық жауаптылық туралы ескертілген деп есептеледі.
80-бап. Маман 1. Қылмыстық іс бойынша іс жүргізуге маман ретінде қатысу үшін қылмыстық процестің қатысушыларына өзінің арнайы құзыретіне кіретін мәселелерді түсіндіру, сондай-ақ ғылыми-техникалық құралдарды қолдану жолымен дәлелдемелерді жинауда, зерттеуде және бағалауда жәрдем көрсету үшін қажетті арнаулы білімі бар, іске мүдделі емес адам тартылуы мүмкін. Кәметке толмаған адамның қатысуымен болатын тергеу және өзге де процестік әрекеттерге қатысатын педагог та, психолог та, сол сияқты оны сарапшы етіп тағайындаған жағдайларды қоспағанда, тергеу және өзге де процестік әрекеттерге қатысатын дәрігер де мамандар болып табылады. 2. Қазақстан Республикасының құқық қорғау немесе арнаулы мемлекеттік органы уәкілетті бөлімшесінің қызметкері зерттеу жүргізу және қорытынды беру үшін маман ретінде тартылуы мүмкін. 3. Маманның: 1) зерттеу нысанасына жататын материалдармен танысуға; 2) қорытынды беру үшін өзіне қажетті қосымша материалдар беру туралы өтінішхаттар мәлімдеуге; 3) өзінің шақырылу мақсатын білуге; 4) егер тиісті арнаулы білімі мен дағдысы болмаса, іс бойынша іс жүргізуге қатысудан бас тартуға; 5) тергеу немесе сот әрекетіне қатысушыларға қылмыстық процесті жүргізетін органның рұқсатымен сұрақтар қоюға; олардың назарын дәлелдемелерді жинауға, зерттеу мен бағалауға және ғылыми-техникалық құралдарды қолдануға жәрдем көрсету, істің материалдарын зерттеу, сараптама тағайындауға материалдар	84-бап. Маман 1. Қылмыстық іс бойынша іс жүргізуге маман ретінде қатысу үшін қылмыстық процестің қатысушыларына өзінің арнайы құзыретіне жататын түсіндіру жолымен дәлелдерді жинауда, зерттеуде және бағалауда, сондай-ақ ғылыми-техникалық құралдарды қолдануда жәрдем көрсету үшін қажетті арнаулы білімі бар, іске мүдделі емес адам тартылуы мүмкін. Кәметке толмағандар қатысатын тергеуге және өзге де іс жүргізу әрекеттеріне қатысушы педагог те, сондай-ақ оны сарапшы етіп тағайындаған жағдайларды қоспағанда, тергеу және өзге де іс жүргізу процестеріне қатысушы дәрігер де мамандар болып табылады. 1-1. Сотқа дейінгі іс жүргізуде зерттеу жүргізу және қорытынды алу қажет болған кезде Қазақстан Республикасы ішкі істер органдары уәкілетті бөлімшесінің қызметкері маман ретінде тартылуы мүмкін. Тараптар маманның қорытындысымен келіспеген кезде қылмыстық процесті жүргізуші орган сараптама тағайындайды. 2. Маманның: өзінің шақырылу мақсатын білуге; егер тиісті арнаулы білімі мен дағдысы болмаса, іс бойынша іс жүргізуге қатысудан бас тартуға; қылмыстық процесті жүргізуші органның рұқсатымен тергеу немесе сот әрекетіне қатысушыларға сұрақтар қоюға; олардың назарын дәлелдемелерді жинауға, зерттеу мен бағалауға жәрдемдесу және ғылыми-техникалық құралдарды қолдану, істің материалдарын зерттеу, сараптама тағайындау үшін материалдарды дайындау кезінде өзінің іс-әрекетіне

дайындау кезіндегі өзінің әрекеттеріне байланысты мән-жайларға аударуға;

6) қылмыстық процесті жүргізетін органның, соттың тағайындауы бойынша іс материалдарына, салыстырма зерттеулерді қоспағанда, оның барысы мен нәтижелерін осы Кодекстің 199-бабының тоғызыншы бөлігінде көзделген тәртіппен қылмыстық іске қосып тігілетін хаттамада не ресми құжатта көрсете отырып, объектілердің толық немесе ішінара жойылуына не олардың сыртқы түрінің немесе негізгі қасиеттерінің өзгеруіне әкеп соқпайтын зерттеулер жүргізуге құқығы бар. Қазақстан Республикасының құқық қорғау немесе арнаулы мемлекеттік органы уәкілетті бөлімшесінің маманы қылмыстық процесті жүргізетін органның рұқсатымен сот-сараптамалық зерттеулердің барысы мен нәтижелерін осы Кодекстің 117-бабының талаптарына сәйкес ресімделген маманның қорытындысында көрсете отырып, осы объектілер бойынша оны жүргізуді жоққа шығармайтын көлемде осы объектілердің ішінара жойылуына әкелетін салыстырмалы зерттеулер жүргізуге;

7) өзі қатысқан тергеу әрекетінің хаттамасымен, сондай-ақ тиісті бөлігінде сот отырысының хаттамасымен танысуға және өзінің қатысуымен жүргізілген әрекеттердің барысы мен нәтижелерінің тіркелуінің толықтығы мен дұрыстығына қатысты, хаттамаға енгізілуге жататын мәлімдемелер мен ескертулер жасауға;

8) қылмыстық процесті жүргізетін органның әрекеттеріне шағым келтіруге;

9) аудармашының тегін көмегін пайдалануға;

10) аудармашыға қарсылық білдіруді мәлімдеуге;

11) қауіпсіздік шараларын қолдану туралы өтінішхат мәлімдеуге;

12) егер іс бойынша іс жүргізуге қатысуы оның лауазымдық міндеттерінің шеңберіне кірмейтін болса, өзінің тергеу немесе сот әрекеттеріне қатысуына байланысты шеккен шығыстарына өтем және орындаған жұмысы үшін сыйақы алуға құқығы бар.

4. Маман:

1) қылмыстық процесті жүргізетін органға хабардар етпестен, процеске қатысушылармен зерттеу жүргізуге байланысты мәселелер бойынша келіссөздер жүргізуге;

байланысты мән-жайларға аударуға; салыстырма зерттеулерді қоспағанда, осы баптың 1-1-бөлігінде көзделген жағдайлардан басқа, тергеу немесе сот әрекетінің шеңберінде оның барысы мен нәтижелерін осы Кодекстің 203-бабының сегізінші бөлігінде көзделген тәртіппен қылмыстық іске қосылатын хаттамада не ресми құжатта көрсету арқылы істің материалдарына объектілердің толық немесе ішінара жойылуына не сыртқы түрінің немесе негізгі қасиеттерінің өзгеруіне әкеп соқпайтын зерттеулер жүргізуге; өзі қатысқан тергеу әрекетінің хаттамасымен, сондай-ақ сот отырысы хаттамасының тиісті бөлігімен танысуға және өзінің қатысуымен жүргізілген әрекеттердің барысы мен нәтижелерінің көрсетілуінің толықтығы мен дұрыстығына қатысты хаттамаға енгізуге жататын мәлімдемелер мен ескертпелер жасауға; қылмыстық процесті жүргізуші органның іс-әрекетіне шағым жасауға; аудармашыдан бас тартуды, қауіпсіздік шараларын қолдану туралы өтінішті мәлімдеуге; өзінің тергеу немесе сот әрекеттеріне қатысуына байланысты өзіне келтірілген шығындарға өтем және егер іс бойынша іс жүргізу оның қызметтік міндеттерінің шеңберіне кірмейтін болса, орындалған жұмыс үшін сыйақы алуға құқығы бар.

3. Маман: қылмыстық істі жүргізуші органның шақыртуы бойынша келуге; дәлелдемелерді жинауға, зерттеу мен бағалауға көмек көрсету үшін арнаулы білімін, дағдысын және ғылыми-техникалық құралдарды пайдалана отырып тергеу іс-әрекеттерін жүргізу мен сот талқылауына қатысуға; өзі орындаған іс-әрекеттер жөнінде түсініктеме беруге, ал осы баптың 1-1-бөлігінде көзделген жағдайда зерттеу жүргізуге және қорытынды беруге; өзіне іске қатысуына байланысты белгілі болған істің мән-жайлары туралы мәліметтерді және өзге де мәліметтерді жарияламауға; тергеу әрекеттерін жүргізу кезінде және сот отырысы уақытында тәртіп сақтауға міндетті.

4. Өзінің міндеттерін орындаудан дәлелді себептерсіз бас тартқаны немесе жалтарғаны үшін маман әкімшілік жауапқа тартылады. Көрінеу жалған қорытынды берген жағдайда маман

2) зерттеу материалдарын өз бетінше жинауға құқылы емес. Осы шектеулер осы баптың екінші бөлігінде көрсетілген адамдарға қолданылмайды. 5. Маман: 1) қылмыстық процесті жүргізетін органның шақыруы бойынша келуге; 2) дәлелдемелерді жинауға, зерттеу мен бағалауға жәрдем көрсету үшін арнаулы білімін, дағдысын және ғылыми-техникалық құралдарды пайдалана отырып, тергеу әрекеттерін жүргізу мен сот талқылауына қатысуға; 3) өзі орындаған әрекеттерге қатысты түсінік беруге, ал осы баптың екінші бөлігінде көзделген жағдайда зерттеу жүргізуге және қорытынды беруге; 4) істің мән-жайлары туралы мәліметтерді және іске қатысуына байланысты өзіне белгілі болған өзге де мәліметтерді жария етпеуге; 5) тергеу әрекеттері жүргізілген кезде және сот отырысы уақытында тәртіп сақтауға; 6) зерттеуге ұсынылған объектілердің сақталуын қамтамасыз етуге міндетті. 6. Өзінің міндеттерін орындаудан дәлелді себептерсіз бас тартқаны немесе жалтарғаны үшін маманға осы Кодекстің 160-бабында белгіленген тәртіппен ақшалай өндіріп алу қолданылуы мүмкін. Көрінеу жалған қорытынды берген жағдайда маман заңда белгіленген қылмыстық жауаптылықта болады.	заңда белгіленген қылмыстық жауаптылықта болады.
---	---

81-бап. Аудармашы

1. Аударма жасау үшін білу қажет тілді меңгерген және күдікті, айыпталушы, сотталушы, олардың қорғаушылары не жәбірленуші, азаматтық талапкер, азаматтық жауапкер немесе олардың өкілдері, сондай-ақ куәлар және өзге де процеске қатысушылар іс бойынша іс жүргізілетін тілді білмеген жағдайларда, сол сияқты жазбаша құжаттарды аудару үшін тергеу және сот әрекеттеріне қатысуға тартылған, іске мүдделі емес адам аудармашы ретінде шақырылады.

2. Қылмыстық процесті жүргізетін орган адамды аудармашы етіп тағайындау туралы қаулы шығарады.

3. Аудармашының:

1) аударманы жүзеге асыру кезінде қатысатын адамдарға аударманы нақтылау үшін сұрақтар қоюға;

2) жүргізуіне өзі қатысқан тергеу әрекеттерінің немесе өзге де процестік әрекеттердің хаттамасымен, сондай-ақ тиісті бөлігінде сот отырысының хаттамасымен танысуға және аударманың толықтығы мен дұрыстығына қатысты, хаттамаға енгізілуге жататын ескертулер жасауға;

3) егер оның аудару үшін қажетті білімі болмаса, іс бойынша іс жүргізуге қатысудан бас тартуға;

4) қылмыстық процесті жүргізетін органның әрекеттеріне шағым келтіруге;

5) егер іс бойынша іс жүргізуге қатысу оның лауазымдық міндеттерінің шеңберіне кірмейтін болса, өзінің тергеу әрекеттеріне және өзге де процестік әрекеттерге қатысуына байланысты шеккен шығыстарына өтем және орындаған жұмысы үшін сыйақы алуға;

6) қауіпсіздік шараларын қолдану туралы өтінішхат мәлімдеуге құқығы бар.

4. Аудармашы:

1) қылмыстық процесті жүргізетін органның шақыруы бойынша келуге;

2) өзіне тапсырылған аударманы дәл және толық орындауға;

3) өзінің қатысуымен жүргізілген тергеу әрекеттерінің хаттамасында, сондай-ақ процеске қатысушыларға олардың ана тіліндегі немесе олар білетін тілдегі аудармасымен бірге табыс

85-бап. Аудармашы

1. Аударма жасау үшін қажет тілді меңгерген және сезікті, айыпталушы, сотталушы; олардың қорғаушылары не жәбірленуші, азаматтық талапкер, азаматтық жауапкер немесе олардың өкілдері, сондай-ақ куәлар және өзге де процеске қатысушылар іс бойынша іс жүргізілетін тілді білмеген жағдайларда, сонымен бірдей жазбаша құжаттарды аудару үшін тергеу және сот іс-әрекеттеріне қатысуға тартылған іске мүдделі емес адам аудармашы ретінде шақырылады.

2. Қылмыстық процесті жүргізуші орган адамды аудармашы етіп тағайындау туралы қаулы шығарады.

3. Аудармашының: аударманы жүзеге асыру кезінде қатысушыларға аударманы нақтылау үшін сұрақтар қоюға; жүргізуіне өзі қатысқан тергеу немесе өзге де іс жүргізу іс-әрекеттерінің хаттамасымен, сондай-ақ тиісті бөлігінде сот отырысының хаттамасымен танысуға және аударманың толықтығы мен дұрыстығына қатысты хаттамаға енгізуге жататын ескертпелер жасауға; егер оның аудару үшін қажетті білімі болмаса, іс бойынша іс жүргізуге қатысудан бас тартуға; қылмыстық процесті жүргізуші органның іс-әрекетіне шағым жасауға; тергеу және өзге де іс жүргізу іс-әрекетіне қатысуына байланысты өзіне келтірілген шығындарға өтем және егер іс бойынша іс жүргізуге қатысу оның қызметтік міндетінің шеңберіне кірмейтін болса, орындалған жұмысы үшін сыйақы алуға; қауіпсіздік шараларын қолдану туралы өтінішті мәлімдеуге құқығы бар.

4. Аудармашы: қылмыстық процесті жүргізуші органның шақыруы бойынша келуге; өзіне тапсырылған аударманы дәл және толық орындауға; оның қатысуымен жүргізілген тергеу іс-әрекетінің хаттамасында, сондай-ақ процеске қатысушыларға олардың ана тіліндегі немесе олар білетін тілдегі аудармасында тапсырылатын іс жүргізу құжаттарында аударманың дұрыстығын өзінің қолымен куәландыруға; аудармашы ретінде тартылуына байланысты өзіне белгілі болған істің жағдайы туралы мәліметтерді немесе өзге де деректерді жарияламауға; тергеу іс-

етілетін процестік құжаттарда аударманың дұрыстығын өзінің қолымен куәландыруға;

4) аудармашы ретінде тартылуына байланысты өзіне белгілі болған істің мән-жайлары туралы мәліметтерді немесе өзге де деректерді жария етпеуге;

5) тергеу әрекеттері жүргізілген кезде және сот отырысы уақытында тәртіп сақтауға міндетті.

5. Дәлелді себептерсіз келуден немесе өзінің міндеттерін орындаудан бас тартқаны немесе жалтарғаны үшін аудармашыға осы Кодекстің 160-бабында көзделген тәртіппен ақшалай өндіріп алу қолданылуы мүмкін. Көрінеу дұрыс аудармаған жағдайда аудармашы қылмыстық жауаптылықта болады.

6. Осы баптың қағидалары мылқау немесе саңырау адамдардың ым-белгілерін түсінетін және іс бойынша іс жүргізуге қатысу үшін шақырылған адамға қолданылады.

82-бап. Куәгер

1. Қылмыстық қудалау органы осы Кодексте көзделген жағдайларда тергеу әрекетін жүргізу фактісін, оның барысы мен нәтижелерін куәландыру үшін тартқан адам куәгер болып табылады.

2. Өздерінің қатысуымен болып жатқан әрекеттерді толық және дұрыс қабылдауға қабілетті және осы Кодекстің 90-бабына сәйкес өздеріне қарсылық білдірілуге жатпайтын, іске мүдделі емес және қылмыстық қудалау органдарынан тәуелсіз кәмелеттік жасқа толған азаматтар ғана куәгер бола алады.

3. Тергеу әрекеттерін жүргізуге кемінде екі куәгер қатысады.

4. Куәгердің:

1) тергеу әрекеттерін жүргізуге қатысуға;

2) тергеу әрекеті жөнінде хаттамаға енгізілуге жататын мәлімдемелер мен ескертулер жасауға;

3) өзі қатысқан тергеу әрекетінің хаттамасымен танысуға;

4) қылмыстық қудалау органының әрекеттеріне шағым келтіруге;

5) қылмыстық іс бойынша іс жүргізу кезінде өзі шеккен шығыстарға өтем алуға;

6) қауіпсіздік шараларын қолдану туралы өтінішхатты мәлімдеуге

әрекеттерін жүргізу кезінде және сот отырысы уақытында тәртіп сақтауға міндетті.

5. Аудармашы дәлелді себептерсіз келуден немесе өзінің міндетін орындаудан бас тартқаны немесе жалтарғаны үшін әкімшілік жауапқа тартылады. Қасақана дұрыс аудармаған жағдайда аудармашы қылмыстық жауаптылыққа тартылады.

6. Осы баптың ережелері іс бойынша іс жүргізуге қатысу үшін шақырылған, мылқау немесе саңырау адамдардың белгілерін түсінетін адамдарға қолданылады.

құқығы бар. 5. Куәгер: 1) қылмыстық қудалау органының шақыруы бойынша келуге; 2) тергеу әрекетін жүргізуге қатысуға; 3) тергеу әрекетінің хаттамасында осы әрекеттің жүргізілу фактісін, оның барысы мен нәтижелерін өзінің қолымен куәландыруға; 4) анықтаушының, тергеушінің, прокурордың рұқсатынсыз сотқа дейінгі тергеп-тексеру материалдарын жария етпеуге; 5) тергеу әрекеттерін жүргізу кезінде тәртіп сақтауға міндетті. 6. Дәлелді себептерсіз келуден немесе өзінің міндеттерін орындаудан бас тартқаны немесе жалтарғаны үшін куәгерге осы Кодекстің 160-бабында көзделген тәртіппен ақшалай өндіріп алу қолданылуы мүмкін.	
---	--

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
10-тарау. Қылмыстық процеске қатысатын өзге де адамдар 78-бап. Куә 1. Іс үшін маңызы бар қандай да бір мән-жай белгілі болуы мүмкін кез келген адам айғақтар беру үшін куә ретінде шақырылуы және одан жауап алынуы мүмкін. 2. Мыналар: 1) қылмыстық іс бойынша іс жүргізуге қатысуына байланысты, сондай-ақ сот шешімін шығару кезінде туындаған мәселелерді кеңесу бөлмесінде талқылау барысында өздеріне белгілі болған істің мән-жайлары туралы – судья, алқаби; 2) аралық судьяның немесе төрешінің міндеттерін атқаруға байланысты өзіне белгілі болған мән-жайлар туралы – аралық судья немесе төреші; 3) өзінің міндеттерін орындауына байланысты өзіне белгілі болған мән-жайлар туралы – күдіктінің, айыпталушының, сотталушының, сотталған адамның қорғаушысы, сол сияқты олардың заңды өкілдері, жәбірленушінің, азаматтық талапкердің және азаматтық жауапкердің өкілі, сондай-ақ куәнің адвокаты; 4) тәубаға келу үстінде өзіне белгілі болған мән-жайлар туралы – діни қызметші; 5) өзінің жасының толмауына не психикалық немесе дене кемістіктеріне байланысты іс үшін маңызы бар мән-жайларды дұрыс қабылдауға және олар туралы айғақ беруге қабілетсіз адам; 6) заңда көзделген жағдайларды қоспағанда, медиацияны жүргізуге байланысты өзіне белгілі болған мән-жайлар туралы – медиатор; 7) ұлттық қауіпсіздікке қатер төндіретін жағдайларды қоспағанда, өз қызметін жүзеге асыруға байланысты өзіне белгілі болған мән-жайлар туралы – ұлттық алдын алу тетігінің қатысушысы куә ретінде жауап алынуға жатпайды. 3. Куәнің:	10-тарау. Қылмыстық процеске қатысушы өзге де адамдар 82-бап. Куә 1. Айғақ беру үшін куә ретінде іс үшін маңызы бар қандай да болсын мән-жай белгілі болуы мүмкін кез келген адам шақырылуы және одан жауап алынуы мүмкін. 2. Куә ретінде жауап алуға: 1) қылмыстық іс бойынша іс жүргізуге қатысуына байланысты, сондай-ақ сот шешімін шығару кезінде туындаған мәселелерді кеңесу бөлмесінде талқылау барысында өздеріне белгілі болған қылмыстық істің мән-жайлары туралы - судья, алқаби; 1-1) өз міндеттерін орындауға байланысты өзіне белгілі болған мән-жайлар туралы – төреші немесе аралық судья; 2) қылмыстық іс бойынша өзінің міндеттерін орындауына байланысты өзіне белгілі болған жағдайлар туралы – сезіктінің, айыпталушының қорғаушысы, сонымен бірдей жәбірленушінің, азаматтық талапкердің және азаматтық жауапкердің өкілі, сондай-ақ куәнің адвокаты; 3) оған ішкі сырын ашу кезінде белгілі болған мән-жайлар туралы – діни қызметші; 4) өзінің жасының толмауына не психикалық немесе дене кемістіктеріне орай іс үшін маңызы бар мән-жайларды дұрыс түсінуге және олар туралы жауап беруге қабілетсіз адамдар; 5) заңда көзделген жағдайларды қоспағанда, медиацияны жүргізуге байланысты оған белгілі болған мән-жайлар туралы – медиатор; 6) ұлттық қауіпсіздікке қатер төндіретін жағдайларды қоспағанда, өз қызметін жүзеге асыруға байланысты өзіне белгілі болған мән-жайлар туралы – ұлттық алдын алу тетігінің қатысушысы жатпайды.

1) қылмыстық жазаланатын іс-әрекет немесе әкімшілік құқық бұзушылық жасағаны үшін оның өзін, жұбайын (зайыбын) немесе жақын туыстарын қудалауға әкеп соғатын айғақтар беруден бас тартуға; 2) өзінің ана тілінде немесе өзі білетін тілде айғақтар беруге; 3) аудармашының тегін көмегін пайдалануға; 4) өзінен жауап алуға қатысатын аудармашыға қарсылық білдіруді мәлімдеуге; 5) жауап алу хаттамасына айғақтарды өз қолымен жазуға; 6) анықтаушының, тергеушінің, прокурордың және соттың әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) шағым келтіруге, өзінің құқықтары мен заңды мүдделеріне қатысты, оның ішінде қауіпсіздік шараларын қолдану туралы өтінішхаттар мәлімдеуге құқығы бар. Куәнің өз адвокатының қатысуымен айғақ беруге құқығы бар. Адвокаттың сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адам белгілеген уақытта келмеуі куәдан жауап алуды жүргізуге кедергі келтірмейді. Куәның қылмыстық іс бойынша іс жүргізу кезінде шеккен шығыстарын оған өтеу қамтамасыз етіледі. 4. Куә: 1) анықтаушының, тергеушінің, прокурордың және соттың шақыруы бойынша келуге; 2) іс бойынша болғанның бәрін шынайы түрде хабарлауға және қойылған сұрақтарға жауап беруге; 3) егер өзіне бұл туралы анықтаушы, тергеуші немесе прокурор ескерткен болса, іс бойынша өзіне белгілі мән-жайлар туралы мәліметтерді жария етпеуге; 4) тергеу әрекеттерін жүргізген кезде және сот отырысы уақытында белгіленген тәртіпті сақтауға міндетті. 5. Егер адам қылмыстық құқық бұзушылық туралы арызда және хабарда оны жасаған адам ретінде көрсетілсе не қылмыстық процеске қатысатын куә оған қарсы айғақ берсе, бірақ мұндай адамға процестік ұстап алу қолданылмаса не оны күдікті деп тану туралы қаулы шығарылмаса, онда ол қорғалуға құқығы бар куә мәртебесін алады. 6. Қорғалуға құқығы бар куәнің:	3. Куәнің: қылмыстық жазаланатын әрекет немесе әкімшілік құқық бұзушылық жасағаны үшін оның өзі, жұбайы (зайыбы) немесе жақын туыстары үшін ізіне түсуге әкеп соқтыратын айғақ беруден бас тартуға; өзінің ана тілінде немесе өзі білетін тілде айғақ беруге; аудармашының тегін көмегін пайдалануға; одан жауап алуға қатысушы аудармашыға ескерту жасауға; жауап алу хаттамасына айғақтаманы өз қолымен жазуға; жауап алуға дейін оны күдікті деп тану туралы өтініш жасауға; анықтаушының, тергеушінің, прокурордың және соттың іс-әрекетіне шағым жасауға, өз құқықтары мен заңды мүдделеріне қатысты, оның ішінде қауіпсіздік шараларын қолдану туралы өтінішті мәлімдеуге құқығы бар. Егер куә адвокаттың іске қандай да бір басқа жағдайда қатысы болмаса, адвокаттың қатысуымен айғақ беруге құқылы. Адвокаттың келмеуі жауап алуды тергеуші белгілеген уақытта жүргізуге кедергі келтірмейді. Куәның алдын ала тергеуге және сотқа қатысуына байланысты оған келтірілген шығыстарды өтеу қамтамасыз етіледі. 4. Куә: анықтаушының, тергеушінің, прокурордың және соттың шақыруы бойынша келуге; іс бойынша барлық өзіне белгілі жайларды шын хабарлауға және қойылған сұрақтарға жауап беруге; егер оған анықтаушы, тергеуші немесе прокурор ескерткен болса, өзіне іс бойынша белгілі мән-жайлар туралы мәліметті жарияламауға; тергеу әрекеттерін жүргізу кезінде және сот отырысы кезінде белгіленген тәртіпті сақтауға міндетті. 5. Куә осы Кодекстің 241-бабында көрсетілген жағдайларды қоспағанда, сараптамаға немесе куәландырылуға мәжбүрлеп тартылмайды. 6. Қасақана жалған жауап бергені үшін және жауап беруден бас тартқаны үшін куә Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексінде көзделген қылмыстық жауапқа тартылады. Айғақтар беруден бас тарту немесе қылмыстық процесті жүргізуші органның шақыруы бойынша дәлелді себептерсіз келмеу әкімшілік жауапқа тартуға әкеп соғады.
---	--

1) қылмыстық жазаланатын іс-әрекет немесе әкімшілік құқық бұзушылық жасағаны үшін оның өзін, жұбайын (зайыбын) немесе жақын туыстарын қудалауға әкеп соқтыратын айғақтар беруден бас тартуға;

2) өз бетінше немесе үшінші тұлғалар арқылы адвокат шақыртуға;

3) жауап алу басталғанға дейін өзі таңдаған, қорғаушы ретінде қатысатын адвокаттың қатысуымен айғақтар беруге;

4) ана тілінде немесе өзі білетін тілде айғақтар беруге;

5) аудармашының тегін көмегін пайдалануға;

6) өзінен жауап алуға қатысатын аудармашыға қарсылық білдіруді мәлімдеуге;

7) жауап алу хаттамасына өз айғақтарын өз қолымен жазуға;

8) жедел-іздістіру және жасырын тергеу әрекеттерінің материалдарын қоспағанда, осы баптың бесінші бөлігінде көрсетілген құжаттармен танысуға;

9) өзінің қатысуымен жүргізілген тергеу әрекеттерінің хаттамаларымен танысуға және оларға ескертулер беруге, дәлелдемелерді ұсынуға;

10) өзінің құқықтары мен заңды мүдделеріне қатысты, оның ішінде сараптама жүргізу және қауіпсіздік шараларын қолдану туралы өтінішхаттар мәлімдеуге;

11) қарсылық білдірулерді мәлімдеуге;

12) өзіне қарсы куә болғандармен беттесуге;

13) анықтаушының, тергеушінің, прокурордың әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) шағым келтіруге құқығы бар.

Қорғалуға құқығы бар куә: соттың, прокурордың, сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамның шақыруы бойынша келуге; тергеу әрекеттерін жүргізген кезде және сот отырысы уақытында белгіленген тәртіпті сақтауға міндетті.

7. Куә, оның ішінде қорғалуға құқығы бар куә, осы Кодекстің 223 және 271-баптарында көрсетілген жағдайларды қоспағанда, сараптамаға немесе куәландырылуға тартылмайды.

8. Куә жалған айғақтар бергені, айғақтар беруден бас тартқаны үшін Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексінде көзделген қылмыстық жауаптылықта болады. Айғақтар беруден жалтарғаны

немесе қылмыстық процесті жүргізетін органның шақыруы бойынша дәлелді себептерсіз келмегені үшін куәға, оның ішінде қорғалуға құқығы бар куәға осы Кодекстің 160-бабында белгіленген тәртіппен ақшалай өндіріп алу қолданылуы мүмкін.	
---	--

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
4-бөлім. Процестік мәжбүрлеу шаралары 17-тарау. күдіктіні ұстап алу 128-бап. Ұстап алу негіздері 1. Қылмыстық құқық бұзушылық жасаудағы күдіктіні ұстап алу – қылмыстық қудалау органы қылмыстың жолын кесу және оған күзетпен ұстау түріндегі бұлтартпау шарасын қолдану туралы мәселені шешу мақсатында немесе адамның жасырынуы не неғұрлым ауыр қылмыс жасауы мүмкін деп пайымдауға негіздер болса, қылмыстық теріс қылық бойынша іс жүргізуді қамтамасыз ету үшін қолданатын процестік мәжбүрлеу шарасы. 2. Қылмыстық қудалау органының лауазымды адамы, мына негіздердің бірі: 1) осы адам қылмыс жасау кезінде немесе тікелей оны жасағаннан кейін ұсталған; 2) көзімен көргендер (куәлер), оның ішінде жәбірленушілер қылмыс жасаған адам ретінде осы адамды тікелей көрсетсе не ол адамды осы Кодекстің 130-бабында көзделген тәртіппен ұстап алған кезде; 3) осы адамда немесе оның киімінде, өзінің бойында немесе тұрғынжайында қылмыстың анық іздері табылған кезде; 4) жедел-іздістіру қызметінің және (немесе) жасырын тергеу әрекеттерінің заңға сәйкес алынған материалдарында адамға қатысты ол жасаған немесе жасауға дайындап жатқан қылмыс туралы анық деректер болғанда, бас бостандығынан айыру түрінде жаза тағайындалуы мүмкін қылмыс жасады деп күдік келтірілетін адамды ұстап алуға құқылы. 3. Осы баптың екінші бөлігінің 1) тармағында көзделген негіздерді қоспағанда, адамдарды қылмыс жасады деген күдікпен ұстап алу кейінге қалдыруға болмайтын қажетті тергеу әрекеттері өткізілгеннен	4-бөлім. Іс жүргізулік мәжбүрлеу шаралары 17-тарау. Сезіктіні ұстау 132-бап. Ұстауға негіз 1. Қылмыс жасады деп сезік келтірілген адамды ұстау – оның қылмысқа қатыстылығын анықтау және оған қамауға алу түріндегі бұлтартпау шарасын қолдану туралы мәселені шешу мақсатында қолданылатын іс жүргізулік мәжбүрлеу шарасы. 2. Қылмыстық ізге түсуді жүзеге асырушы орган мына негіздердің бірі болған жағдайда: 1) ол адам қылмыс жасау кезінде немесе тікелей оны жасағаннан кейін ұсталғанда; 2) көрген адамдар, оның ішінде жәбірленушілер қылмыс жасаушы ретінде ол адамды тура көрсетсе не ол адам осы Кодекстің 133-бабында көзделген тәртіппен ұсталса; 3) ол адамда немесе оның киімінде, өзінде немесе оның тұратын үйінде қылмыстың анық ізі табылған кезде; 4) жедел іздестіру қызметінің заңға сәйкес алынған материалдарында ол адамға қатысты ол жасаған немесе дайындап жатқан ауыр немесе аса ауыр қылмыс туралы анық деректер болған кезде бас бостандығынан айыру түрінде жаза қолданылуы мүмкін болатын қылмыс жасағандығына күдік келтірілген адамды ұстауға құқылы. 3. Адамның қылмыс жасағандығына сезіктенуге негіз беретін өзге де деректер болған кезде ол адам жасырынуға әрекет жасаған не оның тұрақты тұратын жері болмаған немесе сезіктінің жеке басы анықталмаған жағдайларда ғана ұсталады.

кейін жүргізіледі.

4. Адамға қылмыстық құқық бұзушылық жасады деп күдік келтіруге негіз беретін өзге де деректер болған кезде, егер ол адам жасырынуға әрекет жасаса не оның тұрақты тұрғылықты жері болмаса немесе күдіктінің жеке басы анықталмаса не сотқа күзетпен ұстау түріндегі бұлтартпау шарасын санкциялау туралы өтінішхат жіберілсе ғана ұстап алынуы мүмкін.

5. Қылмыстық құқық бұзушылық жасады деп күдік келтірілген адамды ұстап алу мерзімі нақты ұстап алған кезден бастап есептеледі және жетпіс екі сағаттан аспауға тиіс.

Ұстал алу бойынша түсінік

Қылмыстық құқық бұзушылық жасаудағы күдіктіні ұстап алу — қылмыстық қудалау органы қылмыстың, жолын кесу және оған күзетпен ұстау түріндегі бұлтартпау шарасын қолдану туралы мәселені шешу мақсатында немесе адамның жасырынуы неғұрлым ауыр қылмыс жасауы мүмкін деп пайымдауға негіздер болса, қылмыстық теріс қылық бойынша іс жүргізуді қамтамасыз ету үшін қолданатын процестік мәжбүрлеу шарасы. Адамға қылмыстық; құқық бұзушылық жасады деп күдік келтіруге негіз беретін өзге де деректер болған кезде, егер ол адам жасырынуға әрекет жасаса не оның тұрақты тұрғылықты жері болмаса немесе күдіктің жеке басы анықталмаса не сотқа күзетпен ұстау түріндегі бұлтартпау шарасын санкциялау туралы өтінішхат жіберілсе ғана ұстап алынуы мүмкін. Адамдарды қылмыс жасады деген күдікпен ұстап алу кейінге қалдыруға болмайтын қажетті тергеу әрекеттері өткізілгеннен кейін, ал адам қылмыс жасау кезінде немесе тікелей оны жасағаннан кейін ұсталғанды қоспағанда жүргізіледі.

Қылмыстық қудалау органының лауазымды адамы, мына негіздердің бірі

- 1) осы адам қылмыс жасау кезінде немесе тікелей оны жасағаннан кейін ұсталған;
- 2) көзімен көргендер (куәлар), оның ішінде жәбірленушілер қылмыс жасаған адам ретінде осы адамды тікелей көрсетсе не ол адамды осы Кодекстің 130-бабында көзделген тәртіппен ұстап алған кезде;
- 3) осы адамда немесе оның киімінде, өзінің бойында немесе тұрғынжайында қылмыстың анық іздері табылған кезде;
- 4) жедел-іздіксіз қызметінің және (немесе) жасырын тергеу әрекеттерінің заңға сәйкес алынған материалдарында адамға қатысты ол жасаған немесе жасауға дайындап жатқан қылмыс туралы анық деректер болғанда, бас бостандығынан айыру түрінде жаза тағайындалуы мүмкін қылмыс жасады деп күдік келтірілетін адамды ұстап алуға құқылы.

ҚР ҚДК 128 баптын, екінші бөлігінің 1) тармағында көзделген негіздерді қоспағанда, адамдарды қылмыс жасады деген күдікпен ұстап алу кейінге қалдыруға болмайтын қажетті тергеу әрекеттері өткізілгеннен кейін жүргізіледі. Адамға қылмыстық құқық бұзушылық жасады деп күдік келтіруге негіз беретін өзге де деректер болған кезде, егер ол адам жасырынуға әрекет жасаса не оның тұрақты тұрғылықты жері болмаса немесе күдіктінің жеке басы анықталмаса не сотқа күзетпен ұстау түріндегі бұлтартпау шарасын санкциялау туралы өтінішхат жіберілсе ғана ұстап алынуы мүмкін.

Қылмыстық құқық бұзушылық жасады деп күдік келтірілген адамды 131 бапқа сәйкес ұстап алған жағдайда мерзімі 72 сағаттан аспауға тиіс.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС
САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ**

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
129-бап. Жеткізу 1. Жеткізу – адамның қылмыстық құқық бұзушылыққа қатыстылығын анықтау мақсатында үш сағаттан аспайтын мерзімге қолданылатын процестік мәжбүрлеу шарасы. 2. Адамның қылмыстық құқық бұзушылыққа қатысы бары расталған жағдайда, қылмыстық қудалау органы осы Кодекстің 131-бабында көзделген тәртіппен ұстап алуды жүзеге асыруға құқылы, бұл ретте жеткізу мерзімі осы Кодекстің 131-бабының төртінші бөлігінде көзделген ұстап алудың жалпы мерзіміне қосылады. 3. Жеткізу мерзімі аяқталған соң, бұдан әрі процестік ұстап алу жағдайларын қоспағанда, адамға жеткізілгендігі туралы дереу анықтама беріледі.	-

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
165-бап. Жақындауға тыйым салу 1. Жақындауға тыйым салу жәбірленушіні және іске қатысатын өзге адамдарды қорғау мақсатында күдіктінің, айыпталушының, сотталушының оларды іздестіруін, олардың ізіне түсуін, оларға баруын, олармен телефон арқылы сөйлесуін және өзге де тәсілдермен қарым-қатынас жасауын шектеуден тұрады. Жақындауға тыйым салуды тергеу судьясы санкциялайды не оны сот қолданады. 2. Күш қолданумен немесе оны қолданамын деп қорқытумен байланысты, отбасына және кәмелетке толмағандарға қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтың нақты қатері болған не оны күдікті, айыпталушы жасаған кезде сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адам жәбірленушінің немесе қорғалуға жататын өзге адамның жазбаша арызы бойынша сот алдында жақындауға тыйым салуды санкциялау туралы өтінішхат қозғау туралы қаулы шығарады және оны прокурорға жібереді. Қаулыға қылмыстық істің жақындауға тыйым салу қажеттігін растайтын материалдарының расталған көшірмелері қоса беріледі. 3. Прокурор ұсынылған материалдарды қарап, өтінішхатты қолдайды не оны қолдаудан бас тарту туралы уәжді қаулы шығарады. Прокурор өтінішхатты қолдаған кезде өтінішхатты және іс материалдарының көшірмесін сотқа жібереді. 4. Жақындауға тыйым салуды санкциялау туралы өтінішхатты тергеу судьясы өтінішхат сотқа келіп түскен кезден бастап үш тәулік ішінде прокурордың, күдіктінің, айыпталушының, оның қорғаушысының, жәбірленушінің немесе қорғалуға жататын өзге адамның қатысуымен қарайды. Сот отырысының орны мен уақыты туралы сот уақытылы хабардар еткен жағдайда, процеске көрсетілген қатысушылардың келмей қалуы сот отырысын өткізуге кедергі болмайды.	-

5. Тергеу судьясы өтінішхат пен ұсынылған іс материалдарын қарап, жақындауға тыйым салуды санкциялау не санкциялаудан бас тарту туралы қаулы шығарады. Жақындауға тыйым салуды санкциялау туралы не одан бас тарту туралы қаулыға осы Кодекстің 107-бабында көзделген тәртіппен шағым жасалуы, наразылық білдірілуі мүмкін.

6. Жақындауға тыйым салу туралы қаулыда осы процестік мәжбүрлеу шарасын қолданудың негіздері және жақындауға тыйым салу түрлері, сондай-ақ оның сақталуын бақылау жүктелетін орган көрсетілуге тиіс. Жақындауға тыйым салу туралы қаулының көшірмесі прокурорға, күдіктіге, айыпталушыға, қорғаушыға, қорғалатын адамға және бақылауды жүзеге асыратын органға тапсырылады.

7. Жақындауға тыйым салу бұзылған кезде күдіктіге, айыпталушыға осы Кодекстің 160-бабында көзделген тәртіппен ақшалай өндіріп алу қолданылуы, сондай-ақ бұлтартпау шарасы қолданылуы мүмкін.

8. Жақындауға тыйым салудың күшін жою бұл шараға қажеттілік болмай қалған кезде прокурордың келісімімен қылмыстық қудалау органының уәжді қаулысымен жүзеге асырылады не оны қылмыстық істі сотта қарау барысында сот жүзеге асырады.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
147-бап. Күзетпен ұстау 1. Бұлтартпау шарасы ретінде күзетпен ұстау тек судьяның санкциясымен және заңмен кемінде бес жыл мерзімге бас бостандығынан айыру түріндегі жаза көзделген қылмысты жасады деген күдіктіге, айыпталушыға, сотталушыға қатысты ғана қолданылады. Айрықша жағдайларда бұл бұлтартпау шарасы, егер: 1) оның Қазақстан Республикасының аумағында тұрақты тұрғылықты жері болмаса; 2) оның жеке басы анықталмаса; 3) ол бұрын таңдалған бұлтартпау шарасын немесе процестік мәжбүрлеу шарасын бұзса; 4) ол қылмыстық қудалау органдарынан немесе соттан жасырынуға әрекет жасаса немесе жасырынса; 5) оған ұйымдасқан топтың немесе қылмыстық қоғамдастықтың (қылмыстық ұйымның) құрамында қылмыс жасады деген күдік келтірілсе; 6) оның бұрын жасалған ауыр немесе аса ауыр қылмысы үшін сотталғандығы болса; 7) оның қылмыстық әрекетті жалғастырып жүргендігі туралы деректер бар болса, заңда бес жылдан аз мерзімге бас бостандығынан айыру түріндегі жаза көзделген қылмысты жасады деп күдік келтірілетін, айыпталатын, сотталатын адамға қатысты қолданылуы мүмкін. 2. Бұлтартпау шарасы ретінде күзетпен ұстауды таңдау қажет болған кезде сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адам осы Кодекстің 140-бабына сәйкес сот алдында осы шараны қолдануға санкция беру туралы өтінішхатты қозғау туралы қаулы шығарады. Қаулыға өтінішхаттың негізділігін растайтын, қылмыстық істің расталған көшірмелері қоса беріледі. Осы бұлтартпау шарасын таңдау туралы қаулы, сот алдында	150-бап. Қамауға алу 1. Қамауға алу бұлтартпау шарасы ретінде соттың санкция беруімен ғана және заңмен кемінде бес жыл мерзімге бас бостандығынан айыру түріндегі жаза көзделген қылмыс жасаған деп айыпталушыға, сезіктіге қатысты ғана қолданылады. Ерекше жағдайларда бұл бұлтартпау шарасы заңмен кемінде бес жыл мерзімге бас бостандығынан айыру түріндегі жаза көзделген қылмыс жасаған деп айыпталушыға, сезіктіге қатысты, егер: 1) оның Қазақстан Республикасының аумағында тұрақты тұратын жері болмаса; 2) оның жеке басы анықталмаса; 3) ол бұрын таңдалған бұлтартпау шарасын бұзса; 4) ол қылмыстық қудалау органдарынан немесе соттан жасырынуға тырысса немесе жасырынса; 5) ол ұйымдасқан топтың немесе қылмыстық қоғамдастықтың (қылмыстық ұйымның) құрамында қылмыс жасады деп айыпталса не оған күдік келтірілсе; 6) оның бұрын жасаған ауыр немесе аса ауыр қылмысы үшін соттылығы болса, қолданылуы мүмкін. 2. Прокурор, тергеуші, анықтау органы қамауға алуды бұлтартпау шарасы ретінде таңдау қажет болған кезде сот алдында қамауға алуға санкция беру туралы өтінішпен іс қозғау туралы қаулы шығарады. Қаулымен бірге өтініштің негізділігін растайтын қылмыстық істің материалдары қоса беріледі. Егер өтініш осы Кодекстің 132 және 134-баптарындағы негіздерде және тәртіппен ұсталған сезіктіге қатысты қозғалса, аталған қаулы мен материалдар ұстау мерзімі аяқталғанға дейін он сегіз сағаттан кешіктірілмей прокурорға табыс етілуге тиіс. 3. Айыпталушыны, сезіктіні қамауға алуға санкция беру туралы қылмыстық қудалау органының өтінішін қолдау туралы мәселені шешу кезінде прокурор күзетпен ұстауға негіздерді қамтитын барлық

оны қолдануды санкциялау туралы өтінішхат оған қоса берілген барлық материалдармен бірге ұстап алу мерзімі біткенге дейін он сегіз сағаттан кешіктірілмей прокурорға ұсынылуға тиіс.

3. Прокурор сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамның өтінішхатын қолдау, күдіктіні күзетпен ұстауды санкциялау туралы мәселені шешу кезінде күзетпен ұстау үшін негіздерді қамтитын барлық материалдармен танысуға міндетті және күдіктіден, айыпталушыдан жауап алуға құқылы. Прокурор ұсынылған барлық материалдарды зерделеп:

1) өтінішхатты қолдау және бұлтартпау шарасын санкциялау туралы мәселені шешу үшін материалдарды сотқа жіберу туралы;

2) өтінішхатты қолдаудан бас тарту және күзетпен ұстау түріндегі бұлтартпау шарасын қолдануға негіздің болмауына байланысты күдіктіні күзетпен ұстаудан босату туралы;

3) өтінішхатты қолдаудан бас тарту және қылмысты жасады деген күдіктің расталмауына байланысты күдіктіні босату туралы шешімдердің бірін қабылдайды.

Күзетпен ұстау түріндегі бұлтартпау шарасын санкциялау туралы өтінішхатты қолдаған жағдайда, прокурор қылмыстық қудалау органының қаулысына келісім білдіреді. Бас тартқан жағдайда прокурор уәжді қаулы шығарады. Прокурор тергеу судьясына өзге бұлтартпау шарасын санкциялау туралы өтінішхат жіберуге құқылы.

Күдіктіні күзетпен ұстауды санкциялау туралы өтінішхатты қолдаудан бас тарту және күзетпен ұстаудан босату туралы қаулы мүдделі тұлғаларға жіберіледі. Көрсетілген қаулыға сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адам не өзінің құқықтары мен мүдделерін немесе өзі өкілдік ететін құқықтар мен мүдделерді қорғайтын процеске қатысушылар жоғары тұрған прокурорға осы Кодекстің 106-бабында көзделген тәртіппен шағым жасай алады.

4. Сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамның күзетпен ұстауды санкциялау туралы прокурормен келісілген қаулысы, сондай-ақ оның негізділігін растайтын материалдар ұстап алу мерзімі аяқталардан он екі сағат бұрын тергеу судьясына ұсынылуға тиіс, ол туралы мүдделі тұлғалар хабардар

материалдармен танысуға міндетті және айыпталушыдан, сезіктіден жауап алуға құқылы. Прокурор табыс етілген барлық материалдарды зерделеп, заңда көзделген негіздер болған кезде және неғұрлым жеңіл бұлтартпау шарасын таңдау жолымен осы Кодекстің 139-бабында көзделген зардаптарды жою мүмкіндігі болмаған жағдайда, қылмыстық қудалау органының айыпталушыны, сезіктіні қамауға алуға санкция беру туралы өтінішін қолдау туралы қаулы шығарады. Өтінішті қолдаудан бас тартылған жағдайда, прокурор қылмыстық қудалау органының айыпталушыны, сезіктіні қамауға алуға санкция беру туралы өтінішін қолдаудан бас тарту туралы қаулы шығарады. Прокурор өтінішті қолдаудан бас тартқан кезде айыпталушы, сезікті күзетпен ұстаудан дереу босатылуға тиіс.

Айыпталушыны, сезіктіні қамауға алуға санкция беру туралы өтінішті қолдаудан бас тарту және күзетпен ұстаудан босату туралы прокурордың қаулысына қамау түрінде бұлтартпау шарасына санкция беру туралы өтініш жасаған қылмыстық қудалау органы не өздерінің немесе берілетін құқықтар мен мүдделерді қорғайтын процеске қатысушылар жоғары тұрған прокурорға осы Кодекстің 109-бабының тәртібімен шағым жасай алады.

4. Қылмыстық қудалау органының қамауға алуға санкция беру туралы өтінішін қолдау туралы прокурордың қаулысын, сондай-ақ оның негізділігін растайтын материалдарды прокурор ұстау мерзімі аяқталғанға дейін он екі сағаттан кешіктірмей сотқа табыс етуге тиіс.

Судья қажет болған жағдайда қылмыстық істі сұратуға құқылы.

5. Қамауға алуға санкция беру құқығы аудандық және оған теңестірілген соттың судьяларына, ал осы Кодекстің 110-бабы төртінші бөлігінің 3) тармағында көзделген жағдайларда – облыстық және оған теңестірілген соттың судьяларына тиесілі.

6. Қылмыстық қудалау органының айыпталушыны, сезіктіні қамауға алу түріндегі бұлтартпау шарасына санкция беру туралы өтінішпен іс қозғау туралы прокурор қолдаған қаулысы алдын ала тергеу ісі жүргізілген жер бойынша не сезіктінің ұсталған жері бойынша сот отырысында айыпталушының, сезіктінің, прокурордың және қорғаушының қатысуымен материалдар сотқа түскен кезден бастап сегіз сағат ішінде аудандық немесе оған теңестірілген сот

етіледі.	судьясының жеке-дара қарауына жатады. Сот отырысына айыпталушының, сезіктінің заңды өкілі, жәбірленуші, оның заңды өкілі және өкілі де қатысуға құқылы. Процеске қатысушыларға сот отырысының орны мен уақыты туралы сот уақтылы хабарлаған жағдайда олардың сотқа келмей қалуы сот отырысын өткізуге кедергі болмайды. Сот отырысы барысында хаттама жүргізіледі. 7. Қамауға алуға санкция беруге байланысты мәселелерді шешу кезінде сот аталған бұлтартпау шарасын таңдау кезінде ескерілетін мән-жайларға қатысты істің материалдарын зерделеумен шектеледі. 8. Айыпталушы болмаған кезде қамауға алу түріндегі бұлтартпау шарасына санкция беру туралы өтінішті соттың қарауына оған іздестіру жарияланған немесе ол Қазақстан Республикасынан тыс жерде болған және сот отырысының уақыты мен орны туралы тиісінше хабарланған кезде алдын ала тергеу органдарына келуден жалтарған жағдайларда ғана жол беріледі. 9. Судья отырыстың басында қандай өтініштің қаралуға жататынын хабарлайды, сот отырысына келген адамдарға олардың құқықтары мен міндеттерін түсіндіреді. Содан кейін прокурор айыпталушыны, сезіктіні қамауға алуды бұлтартпау шарасы ретінде таңдаудың қажеттілігін негіздейді, бұдан соң сот отырысына келген басқа да адамдар тыңдалады. 10. Судья айыпталушыны, күдіктіні қамауға алу түріндегі бұлтартпау шарасына санкция беру туралы өтінішті қарап, айыпталушыны, күдіктіні қамауға алуға санкция беру туралы не қамауға алуға санкция беруден бас тарту туралы қаулы шығарады. Судья күдіктіні немесе айыпталушыны қамауға алуға санкция беруден бас тартқан кезде сот отырысының барысында прокурордың өтініші бойынша күдіктіге, айыпталушыға қатысты үйде қамауда ұстау түрінде бұлтартпау шарасын таңдауға құқылы. Күдіктіге, айыпталушыға қатысты үйде қамауда ұстау түрінде бұлтартпау шарасын таңдау туралы өтінішті прокурор қажет болған жағдайда, судья күдіктіні, айыпталушыны қамауға алуға санкция беруден бас тарту туралы қаулыны жария еткеннен кейін, өзі оған осы Кодекстің 150-бабында көзделген тәртіппен наразылық беруді
----------	---

	орынсыз деп санаған жағдайда тікелей мәлімдей алады. Судья үйде қамауда ұстауға санкция беруден бас тарту туралы қаулы шығарған жағдайда прокурор оған осы Кодекстің 110-бабында белгіленген қағидалар бойынша наразылық беруге құқылы. 11. Соттың қаулысы қамауға алу түріндегі бұлтартпау шарасына санкция беру туралы өтінішпен іс қозғаған қылмыстық қудалау органына, сондай-ақ прокурорға, айыпталушыға, сезіктіге, жәбірленушіге кідіріссіз жіберіледі және дереу орындалуға тиіс. 12. Қылмыстық қудалау органының нақ сол қылмыстық іс бойынша нақ сол бір адамға қатысты қамауға алу түріндегі бұлтартпау шарасына санкция беру туралы өтінішпен сотқа қайтадан жүгінуіне, судья аталған бұлтартпау шарасына санкция беруден бас тарту туралы қаулы шығарғаннан кейін, қамауға алу қажеттігін негіздейтін жаңа мән-жайлар туындаған кезде ғана мүмкін болады. 13. Егер сотталушы адамға қатысты қамауға алу түріндегі бұлтартпау шарасын таңдау туралы мәселе сотта туындаса, сот бұл туралы шешімді тараптың өтініші бойынша немесе өз бастамасы бойынша қабылдайды, ол туралы қаулы шығарады. 14. Қылмыстық процесті жүргізуші орган айыпталушының, сезіктінің туыстарына қамауға алуды бұлтартпау шарасы ретінде қолданатыны жөнінде осы Кодекстің 138-бабында белгіленген тәртіппен хабарлауға міндетті. 15. Айыпталушыны, сезіктіні қамауға алуға санкция беру туралы немесе одан бас тарту туралы соттың қаулысына осы Кодекстің 110-бабында көзделген тәртіппен шағым жасалуы мүмкін. 16. Аудандық немесе оған теңестірілген соттың қамауға алуға санкция беруден бас тарту туралы қаулысының күші жойылған жағдайларда айыпталушыны, сезіктіні қамауға алуға санкция беру туралы мәселені облыстық немесе оған теңестірілген соттың қарауы осы Кодекстің 110-бабында көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.
--	--

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚЖК
145-бап. Кепіл 1. Кепіл сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамның, прокурордың немесе соттың шақыруы бойынша күдіктінің, айыпталушының келуі жөніндегі міндеттерін орындауын қамтамасыз ету үшін күдіктінің, айыпталушының өзінің не басқа тұлғаның сот депозитіне ақша енгізуінен тұрады. Кепіл ретінде басқа да құндылықтар, тыйым салынатын жылжитын және жылжымайтын мүлік қабылдануы мүмкін. Кепілдің құндылығын және ауыртпалықтың жоқ екендігін дәлелдеу кепілгерге жүктеледі. Аса ауыр қылмыстар жасады деп күдік келтірілген адамдарға қатысты кепіл қолданылмайды. 2. Кепіл прокурордың санкциясымен не соттың, тергеу судьясының қаулысы бойынша ғана қолданылады. 3. Кепілдің мөлшері күдіктің ауырлығы, күдіктінің, айыпталушының жеке басы, қылмыстық іс-әрекеттің сипаты, кепіл берушінің мүліктік жағдайы ескеріле отырып айқындалады және: онша ауыр емес қылмыс жасады деп күдік келтірілген кезде – айлық есептік көрсеткіштің елу еселенген мөлшерінен; ауырлығы орташа қылмысты абайсызда жасады деп күдік келтірілген кезде – айлық есептік көрсеткіштің бір жүз елу еселенген мөлшерінен; ауырлығы орташа қылмысты қасақана жасады деп күдік келтірген кезде – айлық есептік көрсеткіштің екі жүз елу еселенген мөлшерінен; ауыр қылмыс жасады деп күдік келтірілген кезде – айлық есептік көрсеткіштің бес жүз еселенген мөлшерінен кем бола алмайды. Айрықша жағдайларда, кепіл мөлшері мыналарға: 1) асырауында кәмелетке толмаған балалары, қарт ата-анасы, мүгедек туыстары бар, сондай-ақ қорғаншы және қамқоршы болып табылатын адамдарға; 2) тұрақты табыс көзі жоқ адамдарға; 3) халықтың әлеуметтік жағынан әлсіз топтарына жататын, сондай-ақ бюджет есебінен әртүрлі әлеуметтік көмек түрлерін алатын	148-бап. Кепіл 1. Кепіл сезіктінің, айыпталушының өзі не басқа жеке немесе заңды тұлға соттың депозитіне сезікті, айыпталушы анықтау, тергеу органдарына немесе сотқа олардың шақыруы бойынша келуі жөніндегі міндеттерін орындауын қамтамасыз етуге енгізетін ақшадан тұрады. Кепіл ретінде прокурордың немесе соттың рұқсатымен басқа да бағалы заттар мен жылжымайтын мүлік қабылдануы мүмкін. Кепілдің бағалылығын дәлелдеу кепіл берушіге жүктеледі. Кепілдің сомасын айыптаудың ауырлығын, сезіктінің, айыпталушының жеке басын, кепіл берушінің мүліктік жағдайын ескере отырып, осы бұлтартпау шарасын таңдаған адам белгілейді. Аса ауыр қылмыс жасады деп айыпталған адамдарға қатысты кепіл қабылданбайды. 2. Кепіл прокурордың санкциясымен не соттың шешімі бойынша ғана қабылданады. 3. Кепілдің мөлшері: шағын ауырлықтағы қылмыс жасағандығына айыпталуы кезінде – айлық есептік көрсеткіштің жүз еселенген мөлшерінен; орта ауырлықтағы байқаусызда жасалған қылмысқа айыпталуы кезінде – айлық есептік көрсеткіштің үш жүз еселенген мөлшерінен; орташа ауырлықтағы, қасақана қылмыс жасағандығына айыпталуы кезінде – айлық есептік көрсеткіштің бес жүз еселенген мөлшерінен; ауыр қылмыс жасағандығына айыпталуы кезінде – айлық есептік көрсеткіштің мың еселенген мөлшерінен кем болмайды. 4. Кепіл берушіге, егер оның өзі сезікті немесе айыпталушы болмаса, оған қатысты осы бұлтартпау шарасы қолданылатын адамның айыбының мәні түсіндіріледі. Кепілдің қабылданғандығы туралы сезіктіге, айыпталушыға осы баптың бірінші бөлігінде көзделген міндеттері түсіндірілгендігі, ал кепіл берушіге сезікті, айыпталушы шақыру бойынша келуден

адамдарға;

4) кәмелетке толмағандар мен зейнеткерлік жастағы адамдарға қатысты төменгі мөлшерден аз мөлшерде қолданылуы мүмкін не осы сомаға баламалы өзге мүлік қабылдануы мүмкін.

4. Күзетпен ұсталмайтын күдікті, айыпталушы, сотталушы не басқа тұлға кепіл түріндегі бұлтартпау шарасы таңдалған, қолданылған күннен бастап бес тәуліктен кешіктірмей тиісті шотқа қаражат салуға және растайтын құжатты сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамға, прокурорға, сотқа ұсынуға міндетті.

5. Кепіл ретінде басқа да құндылықтар, жылжитын немесе жылжымайтын мүлік берілген кезде кепіл беруші сол мерзімде оларды құқық белгілейтін құжаттарымен бірге қылмыстық процесті жүргізетін органға беруге міндетті.

Осы Кодекстің 128-бабында көзделген тәртіппен ұсталған күдіктіге кепіл түріндегі бұлтартпау шарасы қолданылған жағдайда, кепіл іс жүзінде енгізілгенге дейін тергеу судьясы осы Кодекстің 148-бабының жетінші бөлігінде көзделген тәртіппен күзетпен ұстау немесе ұйқамақ түріндегі бұлтартпау шарасын қолданады.

Бұрын таңдалған күзетпен ұстау немесе ұйқамақ түріндегі бұлтартпау шарасы кепілмен ауыстырылған жағдайда, күдікті, айыпталушы кепіл іс жүзінде енгізілгеннен кейін ғана күзетілуден босатылады. Егер бұл кезге қарай осы Кодексте көзделген күзетпен ұстау мерзімдері біткен болса, онда олар кепіл енгізілгенге дейін ұзартылады.

6. Кепіл түріндегі бұлтартпау шарасы қолданылған кезде күдіктіге, айыпталушыға – олардың міндеттері және оларды орындамаудың салдары, ал айыпталушы, күдікті болып табылмайтын кепіл берушіге – адамның қандай қылмыстық құқық бұзушылық жасады деп күдік келтірілетіні, айыпталатыны, жасалған іс-әрекет үшін заңда көзделген жаза, күдіктінің, айыпталушының тиісті мінез-құлқын қамтамасыз ету жөніндегі міндеттер және олардың шақыру бойынша келуі, сондай-ақ осы міндеттерді орындамаудың салдары түсіндіріледі.

7. Кепілдің қабылданғаны туралы хаттама жасалады, онда – күдіктіге, айыпталушыға шақыру бойынша келу туралы міндеттердің

жалтарған жағдайда кепіл мемлекеттің кірісіне айналатындығы туралы ескертілгендігі атап өтілген хаттама жасалады. Хаттамаға осы бұлтартпау шарасын таңдап алған лауазымды адам, сезікті, айыпталушы, сондай-ақ ол басқа адам болса кепіл беруші қол қояды. Соттың депозитіне кепіл енгізілгендігі туралы хаттама мен құжат істің материалдарына қосылады, ал кепіл берушіге хаттаманың көшірмесі тапсырылады.

5. Сезікті, айыпталушы қылмыстық процесті жүргізуші органның шақыруы бойынша келмеген жағдайда бұлтартпау шарасы неғұрлым қатаңырақ етіп өзгертіледі.

6. Осы баптың бесінші бөлігінде көрсетілген жағдайда прокурор сотқа кепілді мемлекеттің кірісіне айналдыру туралы ұсыныс жолдайды. Сот кепіл беруші жоғары тұрған сотқа шағымдануы мүмкін болатын тиісті шешім қабылдайды.

7. Қалған жағдайларда сот істі тоқтату туралы үкім немесе қаулы шығарған кезде кепілді кепіл берушіге қайтару туралы мәселені шешеді.

8. Қылмыстық іс алдын ала тергеуде тоқтатылған кезде кепіл анықтау немесе алдын ала тергеу органының қаулысы бойынша кепіл берушіге қайтарылады.

түсіндірілгені, ал кепіл берушіге күдікті, айыпталушы шақыру бойынша келуден жалтарған жағдайда кепіл мемлекеттің кірісіне айналдырылатыны туралы ескертілгені атап көрсетіледі. Хаттамаға осы бұлтартпау шарасын таңдаған лауазымды адам, күдікті, айыпталушы, сондай-ақ кепіл беруші басқа тұлға болса, ол қол қояды. Хаттама және соттың депозитіне кепілдің салынғаны туралы құжат іс материалдарына қосып тігіледі, ал кепіл берушіге хаттаманың көшірмесі табыс етіледі.

8. Тергеу судьясының күзетпен ұстау түріндегі бұлтартпау шарасы қолданылған адамға қатысты осы Кодекстің 148-бабының сегізінші бөлігінде көзделген тәртіппен шығарылған қаулысына сәйкес кепіл енгізілген жағдайда, күзетпен ұстау орнының бастығы күдіктіге, айыпталушыға кепіл жөніндегі міндеттерді және оларды орындамаудың салдарын түсіндіруді жүзеге асырады.

9. Егер күдікті, айыпталушы өздеріне жүктелген міндеттерді бұзбаса, бірақ күдіктіге, айыпталушыға қатысты неғұрлым қатаң бұлтартпау шарасы қолданылса, қылмыстық іс бойынша үкім немесе іс жүргізуді тоқтату туралы қаулы шығарылса, кепіл берушіге кепіл нысанасы дереу қайтарылады.

Егер күдікті, айыпталушы кепіл беруші болып табылса, сот азаматтық талап қоюдың, процестік шығындардың және өзге де мүліктік өндіріп алу қажеттігінің болуы кезінде кепіл тағдыры туралы мәселені қарай отырып, прокурордың өтінішхаты бойынша кепіл нысанасына не оның бір бөлігіне өндіріп алуды қолдану туралы шешім қабылдауға құқылы.

Күдікті, айыпталушы болып табылмайтын кепіл беруші енгізген кепіл нысанасына өндіріп алуды қолдану оның келісімімен ғана жүргізілуі мүмкін.

10. Күдікті, айыпталушы үшін кепіл енгізген тұлға күдіктінің, айыпталушының қылмыстық процесті жүргізетін органға келуі жөніндегі міндеттерді орындауын бұдан әрі қамтамасыз етуге жағдайы келмейтіні туралы жазбаша өтініш жасаған жағдайда, егер күдікті, айыпталушы көрсетілген міндеттерді бұзбаған болса, кепіл нысанасы дереу қайтарылуға жатады.

Қылмыстық істі түпкілікті шешетін үкім немесе қаулы

шығарылған кезде, тиісінше, сот немесе қылмыстық қудалау органы сонымен бір мезгілде кепіл нысанасының тағдырын шешеді.

11. Күдікті, айыпталушы кепілмен қамтамасыз етілген міндеттерді дәлелді себептерсіз орындамаған жағдайда, прокурор тергеу судьясына кепілді мемлекет кірісіне айналдыру туралы өтінішхат жібереді.

Сот тиісті шешім қабылдайды, оған кепіл беруші осы Кодекстің 107-бабында көзделген тәртіппен жоғары тұрған сотқа шағым жасауы мүмкін.

12. Кепіл нысанасы қайтарылған кезде кепіл берушіден кепілдің сақталуын қамтамасыз етуге жұмсалған сома өндіріп алынады.

13. Кепілді қабылдау, сақтау, өткізу және мемлекет кірісіне айналдыру тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайды.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
668-бап. Тәркілеу туралы сотқа дейінгі іс жүргізу 1. Егер осы тарауда өзгеше белгіленбесе, тәркілеу туралы сотқа дейінгі іс жүргізу осы Кодекстің ережелерін сақтай отырып жүзеге асырылады. 2. Тәркілеу туралы сотқа дейінгі іс жүргізуде осы Кодекстің 113-бабының бірінші және үшінші бөліктерінде көзделген мән-жайлардан басқа, мыналар: 1) мүліктің күдіктіге, айыпталушыға немесе үшінші адамға тиесілігі; 2) мүліктің тәркілеуді қолдануға негіз болып табылатын қылмыспен байланысы; 3) мүлікті үшінші адамның сатып алуының не мүлік құқық бұзушылық нәтижесінде сатып алынған деп пайымдауға негіз болатын мән-жайлар дәлелденуге жатады. 3. Күдіктінің, айыпталушының мүлікті басқа адамдарға қайта ресімдеу арқылы оны жасырғаны туралы куәландыратын мән-жайлар анықталған жағдайда, сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адам қылмыстық іс бойынша мемлекеттің немесе жәбірленушілердің мүддесінде мәмілелерді (сатып алу-сату, сыйға тарту, жалға, сенімгерлік басқаруға беру және басқаларын) азаматтық сот ісін жүргізу тәртібімен жарамсыз деп тану туралы талап қоюмен сотқа өтініш жасау туралы мәселені шешу туралы өтінішхатпен прокурорға жүгінеді. 4. Сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адам тәркілеу туралы іс жүргізуде мүліктің заңсыз жолмен алынғаны туралы жеткілікті дәлелдемелер жиналды деп тани отырып, қорытынды жасайды, онда: 1) күдіктінің, айыпталушының тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде), тұрғылықты немесе тұрған жері мен мекенжайы, туған жылы, айы, күні; 2) тәркілеуді қолдануға негіз болып табылатын қылмыс туралы мәліметтер, қылмысты саралау, оны жасаудың мән-жайы, қылмыспен келтірілген зиянның сипаты мен мөлшері; 3) тәркіленуге жататын мүліктің сипаты мен тұрған жері; 4) осы баптың екінші бөлігінде көзделген, мән-жайларды растайтын дәлелдемелер;	

5) тәркілеу туралы өтінішхатпен сотқа жүгінудің қажеттігі туралы түйін көрсетіледі. 5. Тәркілеу туралы іс жүргізу аяқталғаннан кейін ол бойынша қорытынды материалдарымен бірге дереу прокурорға жіберіледі. 6. Прокурор қорытындыны қарап шығып, қылмыстық қудалау органы тергейтін қылмыс туралы қылмыстық іс соттылығына жататын сотқа тәркілеу туралы өтінішхатпен жүгінеді. Тәркілеу туралы өтінішхатта: 1) өтінішхаттың жасалған уақыты мен орны; 2) өтінішхатты жасаған адамның лауазымы, тегі мен аты-жөні; 3) тәркілеуді қолдануға негіз болып табылатын қылмыс туралы мәліметтер, қылмыстың саралануы, оны жасаудың мән-жайлары; 4) күдіктінің, айыпталушының аты, әкесінің аты (ол болған кезде), тұрғылықты жері мен мекенжайы, туған жылы, айы, күні; 5) қылмыспен келтірілген зиянның сипаты мен мөлшері; 6) тәркіленуге жататын мүлікке тыйым салу туралы мәліметтер; 7) тәркіленуге жататын мүліктің сипаттамасы және тұрған жері; 8) осы баптың екінші бөлігінде көзделген мән-жайларды растайтын дәлелдемелердің тізбесі; 9) тәркілеу туралы өтінішхатпен сотқа жүгінуге негіз болатын дәлелдер; 10) тәркілеу туралы іс жүргізу шығыстарының болжамды мөлшері көрсетіледі. Өтінішхаттың жіберілгендігі туралы қорғаушыға (ол қатысқан кезде), жәбірленушіге, оның өкіліне хабарланады. Өтінішхатқа сот отырысына шақырылуға жататын адамдардың тізімі қоса беріледі. Тізімде адамның тегі, аты, әкесінің аты, оның процестік жағдайы, тұрғылықты жері көрсетіледі. 7. Өтінішхатпен сотқа жүгінуге негіздер болмаған жағдайда, прокурор қосымша дәлелдемелер жинау қажеттігі немесе тәркілеу туралы іс жүргізуді тоқтату туралы көрсете отырып, қорытынды мен материалдарды сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамға қайтарады. 8. Осы баптың алтыншы және жетінші бөліктерінде көзделген әрекеттерді прокурор тәулік ішінде жүзеге асырады.	
---	--

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
30-тарау. Жасырын тергеу әрекеттері 231-бап. Жасырын тергеу әрекеттерінің түрлері 1. Осы тараудың ережелеріне сәйкес мынадай жасырын тергеу әрекеттері: 1) адамды немесе орынды жасырын аудио- және (немесе) бейнебақылау; 2) электр (телекоммуникация) байланыс желілері арқылы берілетін ақпаратты жасырын бақылау, ұстап қалу және түсіріп алу; 3) абоненттер және (немесе) абоненттік құрылғылар арасындағы қосылулар туралы ақпаратты жасырын алу; 4) компьютерлерден, серверлерден және ақпаратты жинауға, өңдеуге, жинақтауға және сақтауға арналған басқа да құрылғылардан ақпаратты жасырын түсіріп алу; 5) пошта жөнелтілімдерін және өзге де жөнелтілімдерді жасырын бақылау; 6) орынға жасырын кіру және (немесе) оны тексеру; 7) адамды немесе орынды жасырын байқауға алу; 8) жасырын бақыланатын жеткізілім; 9) жасырын бақыланатын сатып алу; 10) жасырын ендіру және (немесе) қылмыстық әрекетті имитациялау жүзеге асырылады.	30-тарау. Почта-телеграф жөнелтілімдерін тұтқындау. Хабарламаларды жол-жөнекей ұстау. Сөйлесулерді тыңдау мен жазу

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
232-бап. Жасырын тергеу әрекеттерін жүргізу шарттары мен негіздері 1. Егер қылмыстық іс бойынша дәлелденуге жататын мән-жайларды, қылмыстық процеске тартылған тұлғалардың мүдделерін қозғайтын фактілер туралы мәліметтерді оларға хабарламай алу қажет болғанда, осы тарауда көзделген жасырын тергеу әрекеттері жүргізіледі. 2. Пошта жөнелтілімдерін және өзге де жөнелтілімдерді жасырын бақылауды қоспағанда, жасырын тергеу әрекеттерін сотқа дейінгі тергеп-тексеру органының тапсырмасы бойынша құқық қорғау органының немесе арнаулы мемлекеттік органның уәкілетті бөлімшесі жедел-іздігімен қызметінің нысандары мен әдістерін пайдалана отырып жүргізеді. 3. Осы Кодекстің 231-бабының 1) – 6) тармақтарында көзделген жасырын тергеу әрекеттері прокурордың санкциясымен жүргізіледі, оларды жүргізу тәртібі осы Кодекстің 234-бабында белгіленген. 4. Жасырын тергеу әрекеттері мына негіздердің бірі болған кезде: 1) жасағаны үшін санкциясы бір жылдан бастап және одан да жоғары мерзімге бас бостандығынан айыру жазасын көздейтін қылмыстар туралы істер бойынша; 2) қылмыстық топ дайындайтын және жасайтын қылмыстар бойынша жүргізіледі. 5. Осы баптың төртінші бөлігінде көзделмеген басқа да қылмыстық құқық бұзушылықтарды анықтау, олардың жолын кесу және оларды ашу үшін осы Кодекстің 231-бабының тек 7) – 10) тармақтарында көзделген жасырын тергеу әрекеттері жүргізілуі мүмкін. 6. Жекелеген адамдардың өміріне, денсаулығына, меншігіне қатер төнген жағдайда, олардың арызы бойынша немесе жазбаша келісуімен, сотқа дейінгі тергеп-тексеру органының қаулысы негізінде, қаулы шығарылған кезден бастап жиырма төрт сағаттың ішінде прокурорды міндетті түрде хабардар ете отырып, осы Кодекстің 231-бабының 1) және 2) тармақтарында көзделген жасырын тергеу әрекеттерін жүргізуге рұқсат етіледі. 7. Жасырын тергеу әрекеттері:	

1) қылмыстық құқық бұзушылық туралы арызда, хабарда оны дайындап жатқан, жасап жатқан немесе жасаған адам ретінде көрсетілген не өзіне қатысты оның тергеліп жатқан құқық бұзушылыққа қатысы бар не дайындалып жатқан, жасалып жатқан немесе жасалған қылмыстық құқық бұзушылық туралы мәліметтерге ие деп пайымдауға өзге де негіздер бар адамға; 2) күдіктіге; 3) жәбірленушінің жазбаша келісімі бойынша оған; 4) егер үшінші тұлғаның іс үшін маңызы бар ақпаратты алатыны немесе беретіні туралы мәліметтер болса, үшінші тұлғаға; 5) егер онда болып жатқан немесе болуы болжанатын мән-жайлардың іс үшін маңызы болатын болса, жерге қатысты жүргізіледі. 8. Кәсіби көмекті жүзеге асыратын адвокаттар ауыр немесе аса ауыр қылмыс дайындап жатыр немесе жасады деп пайымдауға негіз болған жағдайларды қоспағанда, оларға қатысты жасырын тергеу әрекеттерін жүргізуге тыйым салынады. 9. Осы Кодексте көзделмеген мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізу үшін жасырын тергеу әрекеттерін жүзеге асыруға, сондай-ақ оларды жүргізу барысында алынған ақпаратты пайдалануға жол берілмейді. 10. Жасырын тергеу әрекеттерін жүргізу тәртібін Қазақстан Республикасының Бас Прокурорымен келісім бойынша құқық қорғау органдары мен арнаулы мемлекеттік органдар айқындайды.	
233-бап. Жасырын тергеу әрекетін жүргізу туралы қаулы 1. Жасырын тергеу әрекетін жүргізу тапсырылған органның уәкілетті лауазымды адамы осы Кодекстің 198-бабында белгіленген талаптарға сәйкес келуге тиіс қаулы шығарады. Қаулыда: 1) оның жасалған орны мен уақыты; 2) қаулы шығарған адамның лауазымы, тегі мен аты-жөні, жеке қойған қолы; 3) қаулыны санкциялайтын уәкілетті прокурордың тегі мен аты-жөні, лауазымы; 4) аясында жасырын тергеу әрекеттерін жүргізу болжанып отырған қылмыстық істің нөмірі; 5) қаулы шығаруға негіз болған осы Кодекстің баптары;	

6) қылмыстық іс фабуласының қысқаша сипаттамасы; 7) жасырын тергеу әрекетін жүргізу қажеттігінің негіздемесі; 8) өзіне қатысты жасырын тергеу әрекетін жүргізу жоспарланып отырған адам, орын немесе зат туралы мәліметтер; 9) жасырын тергеу әрекетін жүргізу мерзімі; 10) жасырын тергеу әрекетін жүргізу тапсырылатын орган туралы мәліметтер қамтылуға тиіс. 2. Өзіне қатысты жасырын тергеу әрекеті жүргізілетін объектінің шифрын ашуды болғызбау мақсатында қаулыда нақты деректердің орнына бүркеншік атты, шартты атауды көрсетуге жол беріледі. Құпиялық талаптары сақтала отырып, деректерді өзгерту туралы прокурормен келісілетін тиісті қаулы шығарылады.	
234-бап. Жасырын тергеу әрекеттерін санкциялау 1. Сотқа дейінгі тергеп-тексеру органының қаулысы бойынша жасырын тергеу әрекеттерін жүргізуге санкцияны Қазақстан Республикасының Бас Прокуроры және оның орынбасарлары, облыстардың прокурорлары және оған теңестірілген прокурорлар береді. Санкция осы Кодексте белгіленген тәртіппен тіркелген, қылмыстар туралы хабарлар мен арыздар бойынша ғана беріледі. 2. Жасырын тергеу әрекетін жүргізу туралы қаулы ол шығарылғаннан кейін көрсетілген тергеу әрекетін жүргізудің негізділігін растайтын материалдармен бірге жиырма төрт сағаттың ішінде уәкілетті прокурорға ұсынылады. Қаулы прокуратураға келіп түскен кезден бастап жиырма төрт сағат ішінде прокурор оның заңдылығы мен негізділігін тексеріп, оны санкциялау немесе санкциялаудан бас тарту туралы шешім қабылдауға міндетті. Қосымша материалдарды талап етіп алдыру қажет болған жағдайларда қаулыны белгіленген мерзімнен аса, бірақ жетпіс екі сағаттан аспайтын мерзімде қарауға жол беріледі. Шығарылған қаулы негізсіз болған жағдайда, прокурор оны санкциялаудан бас тартады. Бас тарту мұндай шешім қабылдаудың себептері көрсетіле отырып, қаулыны санкцияламай қайтару туралы ілеспе хат жазумен ресімделеді. 3. Жасырын тергеу әрекетін жүргізу нәтижелері туралы ол аяқталған күннен бастап екі тәуліктен кешіктірілмей оны жүргізуге санкция берген	

прокурор хабардар етіледі.	
235-бап. Кейінге қалдыруға болмайтын жағдайларда жасырын тергеу әрекеттерін жүргізу 1. Кейінге қалдыруға болмайтын жағдайларда, прокурорды жиырма төрт сағат ішінде хабардар ете отырып және кейіннен осы Кодекстің 234-бабында көзделген тәртіппен санкция ала отырып, осы Кодекстің 232-бабының үшінші бөлігінде көрсетілген жасырын тергеу әрекеттерін жүргізуге жол беріледі. 2. Прокурор ұсынылған материалдарды зерделей отырып, жүргізілген жасырын тергеу әрекетінің кейінге қалдыруға болмайтынымен келіскен жағдайда, жасырын тергеу әрекетін жүргізу туралы қаулыны санкциялайды, ал келіспеген жағдайда оны тоқтату және алынған нәтижелерді дәлелдемелер ретінде пайдалануға жол берілмейтіні туралы қаулы шығарады.	
236-бап. Жасырын тергеу әрекеттерін жүргізу мерзімдері 1. Санкциялануға жататын жасырын тергеу әрекеті отыз тәуліктен аспайтын мерзімде жүргізіледі. 2. Жасырын тергеу әрекеттерін жүргізуді жалғастыру қажет болған кезде оларды жүргізуге бастамашы болған орган мерзім біткенге дейін үш тәулік бұрын оны белгілі бір мерзімге ұзарту қажеттігі туралы уәжді қаулы шығарады және санкциялау туралы мәселені шешу үшін прокурорға жібереді. Қаулы прокурордың санкциясы алынғаннан кейін жасырын тергеу әрекеттерін жүзеге асыратын уәкілетті органға орындау үшін жіберіледі. Прокурор бұл ретте қаулыда көрсетілгеннен аз мерзім белгілей отырып, жасырын тергеу әрекеттерін жүргізуді ұзартуды санкциялауы мүмкін. Прокурор жасырын тергеу әрекеттерін жүргізуді жалғастыруға қажеттілік болмаған кезде оны санкциялаудан бас тартады және жасырын тергеу әрекеті тоқтатылады. 3. Жасырын тергеу әрекеттерін жүргізудің жалпы жүргізу мерзімін облыс прокуроры немесе оған теңестірілген прокурор алты айға дейін ұзартуы мүмкін. Жасырын тергеу әрекеттерін жүргізу мерзімдерін одан әрі ұзартуды Қазақстан Республикасының Бас Прокуроры немесе оның орынбасарлары жүзеге асырады. 4. Жасырын тергеу әрекеті тәуліктің кез келген уақытында және оның бүкіл жүргізілу мерзімі ішінде үздіксіз жүзеге асырылуы мүмкін.	

237-бап. Жасырын тергеу әрекеттерінің нәтижелерін ұсыну

1. Жасырын тергеу әрекеттерін жүргізу аяқталғаннан кейін оны жүргізу барысында алынған, іс үшін маңызы бар барлық материалдар құпиялық сақтала отырып, ілеспе хатпен сотқа дейінгі тергеп-тексеру органына беріледі.

2. Сотқа дейінгі тергеп-тексеру органы кез келген уақытта құқық қорғау органының немесе арнаулы мемлекеттік органның уәкілетті бөлімшесінен олар жүргізіп жатқан іс-шараның нәтижелерін зерттеу, бағалау және тергеп-тексеру материалдарына қосып тігу үшін талап етіп алдыруға құқылы.

130-бап. Қылмыстық іс бойынша дәлелдемеде жедел іздестіру қызметінің нәтижелерін пайдалану

1. Заң талаптарының сақталуы жағдайында алынған жедел іздестіру қызметінің нәтижелері дәлелдемелерді жинауды, зерттеуді және бағалауды реттейтін осы Кодекстің ережелеріне сәйкес осы Кодекстің 53-бабында және 21-тарауында, сондай-ақ «Қылмыстық процеске қатысушы адамдарды мемлекеттік қорғау туралы», «Жедел-іздестіру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген талаптар сақтала отырып, қылмыстық істер бойынша дәлелдеуге пайдаланыла алады.

2. Жедел-іздестіру қызметін жүзеге асыратын органның қызметкері жедел-іздестіру шараларын жүргізу кезінде тікелей қабылдаған нақты деректер аталған қызметкерден куә ретінде жауап алынғаннан кейін дәлелдемелер ретінде пайдаланылуы мүмкін.

Жедел-іздестіру қызметін жүзеге асыратын органдарға жасырын негізде көмек көрсетуші адам тікелей қабылдаған нақты деректер оның келісімімен аталған адамнан куә, жәбірленуші, сезікті (айыпталушы) ретінде жауап алынғаннан кейін дәлелдемелер ретінде пайдаланылуы мүмкін.

Ұйымдасқан топқа, қылмыстық қоғамдастыққа (қылмыстық ұйымға), трансұлттық ұйымдасқан топқа, трансұлттық қылмыстық қоғамдастыққа (трансұлттық қылмыстық ұйымға) немесе тұрақты қарулы топқа (бандаға) ендірілген адамдар тікелей қабылдаған нақты деректер осы адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында жедел-іздестіру қызметін жүзеге асыратын органның лауазымды адамынан куә ретінде жауап алынғаннан кейін дәлелдемелер ретінде пайдаланылуы мүмкін.

3. Жедел-іздестіру іс-шаралары нәтижесінде анықталған істің мән-жайларын қылмыстық процесті

	жүргізуші адам тікелей қабылдауы қажет және мүмкін болған кезде істің бұл мән-жайлары осы Кодексте көзделген ережелер бойынша жүргізілетін тергеу не сот іс-әрекеттерінің хаттамаларында көрсетіледі. 4. Жедел-ізвестіру қызметі барысында алынған заттар мен құжаттарды заттай айғақтар және құжаттар ретінде пайдалану тиісінше осы Кодекстің 121 және 123-баптарында көзделген ережелерге сәйкес жүзеге асырылады. Жедел-ізвестіру қызметі материалдарын заттай айғақтар мен құжаттар ретінде іске қосу олардың пайда болуы туралы анық деректер болған ретте ғана осы Кодекстің 53 және 100-баптарының талаптары сақтала отырып жүргізіледі. 5. Анықтау органының бастығы қылмыстық процесті жүргізуші органның талап етуі бойынша не өз бастамасы бойынша жедел-ізвестіру қызметі материалдарын табыс ету туралы шешім қабылдай отырып, осы Кодекстің 202-бабының ережелеріне сәйкес тиісті қаулы шығарады. Қаулыда: талап етуі бойынша жедел-ізвестіру қызметінің нәтижелері табыс етіліп отырған, қылмыстық процесті жүргізуші орган; қандай жедел-ізвестіру шарасының қандай нәтижелері және қандай көлемде табыс етілетіні; аталған нәтижелерді алу үшін пайдаланылған техникалық құралдар; қылмыстық іс материалдарына қосу үшін жіберілетін заттар мен құжаттар; қылмыстық процеске қатысушы адамдардың қауіпсіздігін, сондай-ақ мемлекеттік құпияларды қорғауды қамтамасыз ету жөніндегі ұсынылатын шаралар көрсетіледі. Анықтау органының бастығы қылмыстық процесті жүргізуші органға жедел-ізвестіру материалдарын өз бастамасымен табыс еткен жағдайда, қаулыда жедел-ізвестіру қызметі нәтижелерін қылмыстық іс бойынша дәлелдеуде пайдалану қажеттігіне негіздеме де келтіріледі. Жедел-ізвестіру қызметінің материалдары олардағы нақты деректерді олардың тергеліп (қаралып) жатқан қылмысты
--	---

	іске қатыстылығы, пайдалануға болатындығы және дұрыстығы тұрғысынан бағалауға мүмкіндік беретін көлем мен нысанда табыс етілуге тиіс. 6. Жедел-ізвестіру қызметінің осы бапта баяндалған талаптарға сай келмейтін нәтижелері осы материалдарды ұсынған органға қайтарылады, бұл туралы дәлелді қаулы жасалады. Қаулыда жедел-ізвестіру қызметінің нәтижелерін қылмыстық іске қоса тіркеуден бас тартудың себептері көрсетілуге тиіс.
238-бап. Жасырын тергеу әрекетін жүргізу нәтижесінде алынған ақпаратты зерттеу және оны дәлелдемелер ретінде пайдалану 1. Жасырын тергеу әрекетінің нәтижелерін зерттеуді сотқа дейінгі тергеп-тексеру органы осы Кодекстің 47 және 124-баптарының талаптарын сақтай отырып, қажет болған кезде маманды және анықтау органының тиісті қызметкерін тарта отырып жүргізеді. Зерттеу нәтижелері туралы осы Кодекстің 47 және 199-баптарының талаптары сақтала отырып хаттама жасалады, онда жүргізілген жасырын тергеу әрекетінің нәтижелері көрсетіледі. 2. Тергеуге қатысы бар нақты деректер хаттамаға қосып тігіледі.	
239-бап. Жасырын тергеу әрекеттерінің нәтижелерін бағалау және дәлелдеуде пайдалану 1. Жасырын тергеу әрекеттерінің нәтижелері осы Кодекстің 25 және 125-баптарында көзделген қағидалар бойынша бағаланады. 2. Жасырын тергеу әрекеттерінің нәтижелерін зерттеу хаттамалары, дыбыс жазбалары мен бейнелердің жазбалары, фотосуреттер, ғылыми-техникалық құралдардың көмегімен тіркелген басқа да нәтижелер, алып қойылған нәрселер мен құжаттар немесе олардың көшірмелері дәлелдеуде тергеу әрекеттерінің нәтижесінде алынған дәлелдемелермен бірдей пайдаланылады. 3. Егер дәлелдеуде қандай да бір адамның құпия тіркелген сөздері немесе әрекеттері пайдаланылса, ол адамнан бұл туралы міндетті түрде жауап алынуға тиіс. Адамды оған айтпастан алынған нақты деректермен таныстыруы кезінде, бұл адамға жүргізілген жасырын әрекет туралы олар осы адамға қаншалықты тікелей қатысы болса, сол шамада хабарланады және мемлекеттік құпияларды және заңмен қорғалатын өзге де құпияны жария етуді болғызбайды.	

240-бап. Жасырын тергеу әрекеттерінің хаттамаларына қоса тіркелмеген материалдармен танысу

1. Тергеуші, анықтаушы қылмыстық процесте дәлелдемелік маңызы жоқ деп таныған жасырын тергеу әрекеттерінің нәтижелері тергеп-тексеру материалдарына қоса тігілмейді және құқық қорғау органының немесе арнаулы мемлекеттік органның уәкілетті бөлімшесінде бөгде адамдардың олармен танысу мүмкіндігін болдырмайтын жағдайларда іс бойынша түпкілікті шешім шығарылғанға дейін сақталады, содан кейін олар тиісінше акт жасала отырып жойылады.

Сотқа дейінгі тергеп-тексеру органы қылмыстық процесте дәлелдемелік маңызы жоқ деп таныған жасырын тергеу әрекеттерінің нәтижелері жойылатын күнге дейін екі ай бұрын тиісті прокурор хабардар етіледі.

2. Өзіне қатысты жасырын тергеу әрекеттері жүргізілген адам тергеп-тексеруге қоса тігілмеген мәліметтермен мемлекеттік құпиялардың және заңмен қорғалатын өзге де құпияның жария болуын болдырмайтын шекте танысу туралы өтінішхат беруге құқылы. Өтінішхатты – тергеуші, анықтаушы, прокурор, ал істі сот қараған кезеңде өтінішхаттар түскен кезде – сот қарайды.

3. Тергеуші, анықтаушы, прокурор, сот өтінішхатты материалдардың қылмыстық процестегі ықтимал маңызын және жол берілген адам құқықтарын шектеулерді ескере отырып бағалайды.

Егер тергеуші, анықтаушы, прокурор, сот бұл қылмыстық процеске тартылған қандай да бір адамның өміріне, денсаулығына немесе заңмен қорғалатын мүдделеріне елеулі қауіп төндіруі мүмкін болса немесе егер ол үшінші тұлғаның жеке өмірінің құпиясын қозғайтын болса, іске қоса берілмеген материалдармен танысу туралы өтінішхатты қанағаттандырудан бас тартуға құқылы.

4. Іске қоса берілмеген материалдармен танысқаннан кейін адам оларды қылмыстық істің материалдарына қоса беру туралы өтінішхат бере алады. Тергеушінің, анықтаушының, прокурордың өтінішхатты қанағаттандырудан бас тартуына осы Кодекстің 105 және 106-баптарында көзделген тәртіппен шағым жасалуы мүмкін, судьяның бас тартуына істі сотта қарау аяқталған сот актісіне шағыммен бірге шағым жасалады.

5. Сот талқылауы кезінде мәлімделген, жасырын тергеу әрекетінің іске қоса берілмеген материалдарымен танысу туралы өтінішхат бойынша

шешімді осы істі қарайтын соттың дәл сол құрамы қабылдайды.	
241-бап. Қылмыстық процесте ақпаратты қорғау жөніндегі іс-шаралар 1. Жасырын тергеу әрекетін жүргізу фактісі туралы мәліметтер және оны жүргізу нәтижесінде алынған ақпарат жасырын тергеу әрекеті аяқталғанға дейін құпия болып табылады, оларды жария еткені үшін лауазымды адамдар немесе оны жүргізуге тартылған адамдар заңда белгіленген жауаптылықта болады. 2. Жасырын тергеу әрекеттерін жүргізу әдістері, оларды жүргізетін адамдар, оның ішінде қызметін құпия немесе конспирациялық нысанда жүзеге асыратын адамдар туралы мәліметтер, мемлекеттік құпияны құрайды және жария етілуге жатпайды. 3. Егер жасырын тергеу әрекеті негізінде алынған мәліметтер адамның жеке өмірінің құпиясын қозғайтын немесе заңмен қорғалатын өзге де құпияға қатысты болса, сотқа дейінгі тергеп-тексеру органы олардың таратылуын шектеу үшін заңда көзделген барлық құралдарды пайдаланады.	
242-бап. Адамды немесе орынды жасырын аудио- және (немесе) бейнебақылау 1. Адамды жасырын аудио- және (немесе) бейнебақылау – қажет болған кезде жасырын кіру және (немесе) зерттеу арқылы бейне-, аудиотехниканы не өзге де арнайы ғылыми-техникалық құралдарды пайдаланумен бір мезгілде олардың мазмұнын материалдық жеткізгіште тіркеп жүргізілетін, адамның сөйлеген сөзін және өзге де ақпаратты, сондай-ақ оның іс-әрекеттерін жасырын бақылау. 2. Орынды жасырын аудио- және (немесе) бейнебақылау – қажет болған кезде орынға жасырын кіру және (немесе) орынды зерттеу арқылы бейне-, аудиотехниканы не өзге де арнайы ғылыми-техникалық құралдарды пайдаланумен бір мезгілде олардың мазмұнын материалдық жеткізгіште тіркеп жүргізілетін, нақты белгілі бір жерде болып жатқан сөйлесулерді және басқа да дыбыстарды және (немесе) оқиғаларды жасырын бақылау. 3. Тергеуші, анықтаушы адамға немесе орынға жасырын аудио-, және (немесе) бейнебақылау жүргізу қажет деп тауып, анықтау органына тиісті тапсырма береді. 4. Техникалық құралды табыс ету хаттамасы құрал табыс етілген адамның, анықтау органы қызметкерінің және (немесе) тергеушінің, анықтаушының	

қолдарымен куәландырылады. 5. Адамды немесе орынды жасырын аудио-, бейнебақылау аяқталғаннан кейін уәкілетті орган тергеушіге, анықтаушыға іс үшін маңызы бар аудио-, бейнежазбаларды ілеспе хатпен бірге мөрленген түрде береді, онда жазбаның негізі, басталу және аяқталу уақыты, ұзақтығы көрсетілуге тиіс.	
243-бап. Электр (телекоммуникациялық) байланыс желілері арқылы берілетін ақпаратты жасырын бақылау, ұстап қалу және түсіріп алу 1. Электр (телекоммуникациялық) байланыс желілерін жасырын бақылау – телефон арқылы немесе дыбыстық ақпаратты жеткізуге мүмкіндік беретін басқа құрылғылар арқылы берілетін дыбыстық ақпаратты ғылыми-техникалық құралдарды және (немесе) компьютерлік бағдарламаларды қолдана отырып, қажет болған кезде жасырын кіру және (немесе) тексеру арқылы жүргізілетін жасырын тыңдау және (немесе) жазып алу. Электр байланыс желілері арқылы берілетін ақпаратты ұстап қалу және түсіріп алу – сымды, радио, оптикалық және басқа да электр-магниттік жүйелер арқылы берілетін белгілерді, сигналдарды, дыбыстық ақпаратты, жазбаша мәтінді, суреттерді, бейнекөріністерді, дыбыстарды және басқа да ақпаратты ұстап қалу және түсіріп алу. 2. Тергеуші, анықтаушы электр (телекоммуникациялық) байланыс желілері арқылы берілетін ақпаратты жасырын бақылауды, ұстап қалуды және түсіріп алуды қажет деп тауып, анықтау органына тиісті тапсырма береді. 3. Жасырын тергеу әрекетінің нәтижелері тиісті материалдық жеткізгіште тіркеледі, ол қапталып, мөрленеді және жасырын тергеу әрекетін жүргізген уәкілетті органның лауазымды адамының қойған қолымен куәландырылады. Материалдық жеткізгіш тергеушіге, анықтаушыға беріледі.	236-бап. Хабарды жол-жөнекей ұстау 1. Техникалық, оның ішінде компьютерлік байланыс арналары арқылы берілетін хабарларды жолдан ұстау және компьютерлік жүйелерден тергеліп отырған іске қатысты ақпаратты алу тергеушінің прокурор санкция берген қаулысының негізінде жүргізіледі. 2. Тергеушінің прокурор санкция берген қаулысы жедел іздестіру қызметін жүзеге асырып отырған органға орындауға жіберіледі. 3. Жол-жөнекей ұстап алу нәтижесінде алынған хабарлар мен компьютерлік ақпаратты маман тиісті ақпарат ұстаушыда бекітеді және тергеушіге береді.
244-бап. Абоненттер және (немесе) абоненттік құрылғылар арасындағы қосылулар туралы ақпаратты жасырын алу 1. Абоненттер және (немесе) абоненттік құрылғылар арасындағы қосылулар туралы ақпаратты жасырын алу – абоненттер және (немесе) абоненттік құрылғылар (пайдалану жабдықтары) арасындағы қосылулардың күні, уақыты, ұзақтығы туралы мәліметтерді алу. 2. Прокурордың санкциясын алғаннан кейін сотқа дейінгі тергеп-тексеру органы қаулыны орындау үшін құқық қорғау органының немесе арнаулы мемлекеттік органның уәкілетті бөлімшесіне жібереді, оның қызметкері талап етілетін, кез келген материалдық ақпарат жеткізгіште тіркелген ақпаратты	

беруге міндетті. Көрсетілген ақпарат оның берілген кезеңі және абоненттердің және (немесе) абоненттік құрылғылардың нөмірлері көрсетілетін ілеспе хатпен бірге мөрленген түрде беріледі.	
245-бап. Компьютерлерден, серверлерден және ақпаратты жинауға, өңдеуге, жинақтауға және сақтауға арналған басқа да құрылғылардан ақпаратты жасырын түсіріп алу 1. Компьютерлерден, серверлерден және ақпаратты жинауға, өңдеуге, жинақтауға және сақтауға арналған басқа да құрылғылардан ақпаратты жасырын түсіріп алу – компьютерлерден, серверлерден және ақпаратты жинауға, өңдеуге, жинақтауға және сақтауға арналған басқа да құрылғылардан ақпаратты арнайы ғылыми-техникалық құралдармен және (немесе) компьютерлік бағдарламалармен, қажет болған кезде жасырын кіру және қарап-зерттеу арқылы жүргізілетін жасырын түсіріп алу. 2. Сотқа дейінгі тергеп-тексеру органы компьютерлерден, серверлерден және ақпаратты жинауға, өңдеуге, жинақтауға және сақтауға арналған басқа да құрылғылардан ақпаратты жасырын түсіріп алу қажет деп тауып, анықтау органына тиісті тапсырма береді. 3. Компьютерлерден, серверлерден және ақпаратты жинауға, өңдеуге, жинақтауға және сақтауға арналған басқа да құрылғылардан ақпаратты жасырын түсіріп алу нәтижелері тиісті материалдық жеткізгіште тіркеледі, ол қапталып, мөрленеді және жасырын тергеу әрекетін жүргізген уәкілетті органның лауазымды адамының қойған қолымен куәландырылады. Материалдық жеткізгіш тергеушіге, анықтаушыға беріледі.	
246-бап. Пошта жөнелтілімдері мен өзге де жөнелтілімдерді жасырын бақылау 1. Хаттарда, жеделхаттарда, радиogramмаларда, бандерольдарда, сауқаттарда және басқа да пошта жөнелтілімдерінде іс үшін маңызы бар мәліметтер, құжаттар және нәрселер қамтылған деп пайымдауға жеткілікті негіздер болған кезде оларға қатысты жасырын бақылау жүзеге асырылуы мүмкін. 2. Тергеуші, анықтаушы пошта жөнелтілімдері мен өзге де жөнелтілімдерді жасырын бақылауды қажет деп тауып уәжді қаулы шығарады. Қаулыда: пошта-телеграф жөнелтілімдерін кідірту жөнінде міндет	235-бап. Почта-телеграф жөнелтілімдерін тұтқындау, оларды тексеру мен алу 1. Хаттар, жеделхаттар, радиogramмалар, бандерольдер, посылкалар мен басқа да почта-телеграф жөнелтілімдері іс үшін маңызы бар мәліметтерді, құжаттар мен заттарды қамтуы мүмкін деп пайымдауға жеткілікті негіз болған кезде олар тұтқындалуы мүмкін. 2. Тергеуші почта-телеграф жөнелтілімдерін тұтқындау туралы прокурор санкция беретін қаулы шығарады. Қаулыда почта-телеграф жөнелтілімдерін ұстап қалу міндеті жүктелетін байланыс мекемесінің

жүктелетін байланыс мекемесінің атауы, пошта-телеграф жөнелтілімдері жасырын бақылануға жататын адамдардың тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде), олардың мекенжайы, жасырын бақылау қолданылатын пошта-телеграф жөнелтілімдерінің түрі, осы бақылау қолданылатын мерзім көрсетілуге тиіс.

Көрсетілген қаулы прокурорға ұсынылады және ол санкция берген жағдайда, тергеуші, анықтаушы оны орындау үшін пошта мекемелеріне немесе жөнелтілімдер жеткізу бойынша қызметтер көрсететін тұлғаларға жібереді.

3. Пошта мекемелері немесе жөнелтілімдерді жеткізу бойынша қызметтер көрсететін тұлғалар тергеушіні, анықтаушыны өздерінің иелігінде бақылануға жататын пошта жөнелтілімі мен өзге де жөнелтілімнің бар екендігі туралы дереу хабардар етеді.

Тергеуші, анықтаушы хабарламаны алған кезден бастап жиырма төрт сағат ішінде, қажет болған кезде пошта мекемесінің уәкілетті қызметкерінің немесе жөнелтілімдерді жеткізу бойынша қызметтер көрсететін тұлғаның қатысуымен жөнелтілімді қарап-тексереді және (немесе) оның құрамымен танысады, осы жөнелтілімнің құрамын тіркеп немесе онсыз, оны одан әрі жеткізу туралы шешім қабылдайды.

4. Пошта жөнелтілімі мен өзге де жөнелтілімді қарап-тексерудің және (немесе) олармен танысудың әрбір жағдайында тергеуші, анықтаушы осы Кодекстің 199-бабының талаптарын сақтай отырып, хаттама жасайды, онда іс-шараны жүргізуге қатысқан тұлғалардың деректері, қарап-тексеруге және (немесе) таныстырылуға жатқызылған пошта жөнелтілімі мен өзге де жөнелтілімнің атауы және түрі, жөнелтілімнің құрамын тіркеп немесе онсыз, оны одан әрі жеткізу туралы мәліметтер көрсетіледі.

5. Тергеуші, анықтаушы қажет болған жағдайларда пошта-телеграф жөнелтілімдерін қарап-тексеруге және алуға қатысу үшін тиісті маманды, сондай-ақ аудармашыны шақыруға құқылы.

6. Пошта және өзге де жөнелтілімдерді жасырын бақылау шарасына қажеттілік жойылған кезде, бірақ кез келген жағдайда да тергеп-тексеру аяқталғанға дейін тергеуші, анықтаушы прокурордың санкциясымен оның күшін жояды, бұл туралы пошта мекемесі немесе жөнелтілімдерді жеткізу бойынша қызметтер көрсететін тұлға үш тәулік ішінде хабардар етіледі.

атауы, почта-телеграф жөнелтілімдері ұстауға жататын адамдардың тегі, аты, әкесінің аты, олардың мекен-жайы, тұтқындалып отырған почта-телеграф жөнелтілімінің түрі, ол тұтқындалатын мерзім көрсетіледі.

3. Почта-телеграф хат-хабарын тұтқындау туралы қаулы тиісті байланыс мекемесінің басшысына жіберіледі, ол почта-телеграф жөнелтілімдерін ұстап қалып, бұл туралы дереу тергеушіге хабарлауға міндетті.

4. Ұсталған почта-телеграф жөнелтілімдерін қарап-тексеруді, алуды және көшірмесін түсіруді тергеуші байланыс мекемесінде оның барысы мен нәтижелерін тіркеп тұратын техникалық құралдар қолданыла отырып жүргізеді. Қажет болған жағдайларда почта-телеграф жөнелтілімдерін тексеру мен алуға қатысуға тергеуші тиісті маманды, сондай-ақ аудармашыны шақыртуға құқылы. Почта-телеграф жөнелтілімдерін тексерудің әрбір жағдайында хаттама жасалады, онда кім және қандай почта-телеграф жөнелтілімдерін тексергені, көшірмесін алғаны және алушыға жібергені немесе тергеуші белгілеген мерзімге ұстағаны көрсетіледі.

5. Почта-телеграф жөнелтілімдерін тұтқындаудың күшін бұл шараға қажеттілік жойылған кезде тергеуші немесе прокурор, бірақ кез келген жағдайда тергеу аяқталғаннан кейін кешіктірмей жояды.

247-бап. Орынға жасырын кіру және (немесе) оны қарап-зерттеу 1. Орынға жасырын кіруді және (немесе) оны қарап-зерттеуді уәкілетті орган тұрғын, қызметтік, өндірістік үй-жайларды, ғимаратты, құрылысты, қойманы, көлік құралын немесе жергілікті жер учаскесіне кіру, қажет болған кезде оларды қарап-зерттеу, сондай-ақ тергеу әрекеттерін дайындау және жүргізу арқылы жүзеге асырады. 2. Осы іс-шара аяқталғаннан кейін уәкілетті орган тергеушіге (анықтаушыға) барлық алынған материалдарды мөрленген түрде толық көлемде ілеспе хатпен бірге ұсынады.	
248-бап. Адамды немесе орынды жасырын байқауға алу 1. Осы Кодекстің 232-бабының жетінші бөлігінде көрсетілген адамдарды немесе орынды жасырын байқауға алу, қажет болған кезде, сөйленетін сөзге және өзге де дыбыстық ақпаратқа аудио- және аудиожазбаны жүзеге асырмай, бейне-, фотобайқау техникалық құралдары пайдалана отырып жүзеге асырылады. 2. Адамды немесе орынды жасырын байқауға алуды жүзеге асыратын уәкілетті органның лауазымды адамы байқауға алынатын адаммен немесе орынмен байланыс жасаған өзге де адамдарды байланыс жасалған кезден бастап қырық сегіз сағат бойы жасырын байқауға алуды жүзеге асыруға құқылы. 3. Адамды немесе орынды жасырын байқауға алу нәтижесінде күн сайынғы есеп жасалады, оған алынған нәрселер мен құжаттар қоса беріледі. 4. Осы іс-шара аяқталғаннан кейін уәкілетті орган тергеушіге, анықтаушыға барлық алынған материалдарды мөрленген түрде толық көлемде ілеспе хатпен бірге ұсынады.	
250-бап. Жасырын бақыланатын сатып алу 1. Жасырын бақыланатын сатып алу жасалатын немесе жасалған қылмыстық құқық бұзушылық туралы нақты деректерді жалған мәміле ахуалын жасау жолымен алу мақсатында жүргізіледі. Бұл ретте өзіне қатысты оның қылмыстық құқық бұзушылыққа қатыстылығы бар деп пайымдауға жеткілікті негіздер бар адамнан еркін өткізуге тыйым салынған немесе айналымы заңмен шектелген, сондай-ақ қылмыстық қолсұғушылық объектілері немесе құралдары болып табылатын нәрселер немесе заттектер ақылы түрде сатып алынады. 2. Уәкілетті органның қызметкеріне немесе жасырын тергеу әрекетіне	

қатысуға ерікті түрде ниет білдірген адамға оның барысы мен нәтижелерін тіркеудің ғылыми-техникалық және өзге де құралдарын, сондай-ақ еркін өткізуге тыйым салынған не айналымы заңмен шектелген немесе қылмыстық қолсұғушылық объектілері және (немесе) құралдары болып табылатын нәрселерді немесе заттектерді ақылы түрде сатып алу үшін ақша қаражатын беру туралы осы Кодекстің 199-бабына сәйкес жеке хаттамалар жасалады. 3. Уәкілетті органның қызметкерінен немесе жасырын тергеу әрекетіне қатысуға ерікті түрде ниет білдірген адамнан сатып алынған нәрселерді және заттектерді алу, сондай-ақ оларды қарап-тексеру нәтижелері туралы осы Кодекстің 199 және 219-баптарының қағидаларына сәйкес хаттама жасалады.	
251-бап. Жасырын ендіру және (немесе) қылмыстық әрекетті имитациялау 1. Ендіру және (немесе) қылмыстық әрекетті имитациялау дайындалып жатқан, жасалатын немесе жасалған қылмыстар туралы нақты деректер алу мақсатында қылмыстық ортаға енгізілген және (немесе) қылмыстық әрекетті имитациялаған адамның жазбаша келісуі бойынша жүзеге асырылады. 2. Енгізілген және (немесе) қылмыстық әрекетті имитациялаған адамға Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің ережелеріне сәйкес қажетті қорғану, қол сұғушылық жасаған адамды ұстап алу, аса қажеттілік, негізді тәуекел ету жағдайларын қоспағанда, адамдардың өміріне, денсаулығына, меншігіне қауіп төндірумен ұштасқан әрекет (әрекетсіздік) жасауға тыйым салынады. 3. Тергеушінің, анықтаушының келісімі бойынша уәкілетті орган қылмыстық ортаға енгізілу және (немесе) қылмыстық әрекетті имитациялау барысы туралы үнемі хабарлайды. 4. Осы іс-шара аяқталғаннан кейін уәкілетті орган тергеушіге, анықтаушыға барлық материалдарды мөрленген түрде ілеспе хатпен бірге ұсынады.	

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
13-БӨЛІМ. Процестік келісім жасалған істер бойынша іс жүргізу 63-тарау. Процестік келісім, оны жасасудың ерекше тәртібі 612-бап. Процестік келісім жасалған кезде сотқа дейінгі тергеп-тексеру 1. Жасалған процестік келісім шеңберінде қылмыстық істерді тергеп-тексеру мынадай: 1) онша ауыр емес, ауырлығы орташа не ауыр қылмыстар бойынша – күдікті, айыпталушы келтірілген күдікпен, айыптаумен келіскен жағдайда – кінәні мойындау туралы мәміле нысанында; 2) қылмыстық топ жасаған қылмыстарды, өзге де адамдар жасаған аса ауыр қылмыстарды, сондай-ақ экстремистік және террористік қылмыстарды ашуға және тергеп-тексеруге ықпал ету кезінде барлық санаттағы қылмыстар бойынша ынтымақтастық туралы келісім нысанында жүргізіледі. 2. Процестік келісімді қылмыстық заңда тыйым салынған іс-әрекетті есі дұрыс емес күйде жасаған немесе қылмыс жасағаннан кейін психикасының бұзылумен ауырған адамдармен жасауға болмайды. 3. Процестік келісім жасасу адамды жәбірленуші және азаматтық талапкер болып танылған адамдардың алдында азаматтық-құқықтық жауаптылықтан босатуға негіз болып табылмайды. 613-бап. Кінәні мойындау туралы мәміле нысанындағы процестік келісімді жасасуға арналған шарттар 1. Кінәні мойындау туралы мәміле нысанындағы процестік келісім мынадай шарттар болған: 1) күдікті, айыпталушы процестік келісім жасасуға ерікті түрде ниет білдірген; 2) күдікті, айыпталушы келтірілген күдікке, айыптауға және іс бойынша қылмысты жасағанына қолда бар дәлелдемелерге, өзі келтірген зиянның сипаты мен мөлшеріне дауласпаған; 3) процестік келісім жасасуға жәбірленуші келіскен кезде жасалуы мүмкін. 2. Кінәні мойындау туралы мәміле нысанындағы процестік келісім:	

1) қылмыстардың жиынтығына қатысты, егер олардың ең болмағанда біреуі осы Кодекстің осы бабында және 612-бабында көзделген талаптарға сәйкес келмесе; 2) егер жәбірленушілердің ең болмағанда біреуі процестік келісім жасасуға келіспесе, жасала алмайды.	
614-бап. Кінәні мойындау туралы мәміле нысанында процестік келісімді жасасудың салдарлары 1. Кінәні мойындау туралы мәміле нысанындағы процестік келісімді жасасудың салдарлары мыналар болып табылады: 1) процестік келісім жасасқан кезден бастап, осы Кодекстің 192-бабында белгіленген мерзімдерде аяқталатын сотқа дейінгі іс жүргізу; 2) осы Кодекстің 382-бабының екінші бөлігіне және 64-тарауына сәйкес кінәні мойындау туралы мәміле нысанындағы істі сотта талқылау; 3) процестік келісім жасасуға келісім берген жәбірленушіні залалды өтеу мөлшері туралы талапты одан әрі өзгерту құқығынан айыру. 2. Сот шешім қабылдау үшін кеңесу бөлмесіне кеткенге дейін күдіктінің, айыпталушының процестік келісімнен бас тартуға құқығы бар. 3. Процестік келісім жәбірленушіні және азаматтық талапкерді осы қылмыстық істе немесе азаматтық сот ісін жүргізу тәртібімен азаматтық талап қою құқығынан айырмайды. 4. Тараптардың процестік келісім жасасудан бас тартуы оны қайтадан жасасу туралы өтінішхат мәлімдеуге кедергі келтірмейді. 615-бап. Кінәні мойындау туралы мәміле нысанында процестік келісім жасасу туралы өтінішхатты қарау тәртібі 1. Күдікті, айыпталушы қылмыстық іс бойынша сотқа дейінгі іс жүргізудің кез келген сәтінде кінәні мойындау туралы мәміле нысанында процестік келісім жасасу туралы өтінішхат мәлімдеуге құқылы. Процестік келісім прокурордың бастамасы бойынша жасалуы мүмкін. 2. Қылмыстық процесті жүргізетін орган күдіктіден, айыпталушыдан не қорғаушыдан кінәні мойындау туралы мәміле нысанында процестік келісім жасасу туралы өтінішхатты алып, осы Кодекстің 613-бабында көзделген негіздерді ескере отырып, процестік келісім жасасу туралы мәселені шешу үшін келіп түскен өтінішхатты қылмыстық іс материалдарымен бірге үш тәулік ішінде прокурорға жібереді.	

Прокурор тергеп-тексеруді жүзеге асырған органнан істі талап етіп алдырады, осы баптың төртінші бөлігінде көзделген әрекеттерді орындайды, істе процестік келісім жасасу мүмкіндігі барын көріп, қорғаушы тарапқа оны жасасу туралы мәселені талқылауды ұсынады не өтінішхатты қанағаттандырудан бас тарту туралы жазбаша хабарлайды.

3. Прокурор процестік келісім жасасу мүмкіндігі туралы мәселені қарау кезінде:

1) адамның жасаған іс-әрекетінің кінәні мойындау туралы мәміле нысанында іс жүргізу туралы процестік келісім аясына жататын-жатпайтынын;

2) процестік келісім жасасу туралы өтінішхатты адамның ерікті түрде мәлімдегенін және оны жасасудың салдарлары туралы білетінін;

3) адамның жиналған дәлелдемелерге және іс-әрекеттің саралануына дауласпайтынын;

4) адамның өзі келтірген зиянның сипаты мен мөлшеріне және азаматтық талап қоюға келісетінін;

5) істе қылмыстық қудалауды тоқтатуға әкеп соғатын мән-жайлардың жоқтығын тексеруге міндетті.

Көрсетілген мән-жайларды анықтау үшін прокурор күдіктіні, айыпталушыны (күзетпен ұсталып отырғанды жеткізуді талап етеді), оның қорғаушысын және жәбірленушіні шақырады, олардың процестік келісім жасасу мүмкіндігі туралы пікірін анықтайды. Өтінішхатты берген адамға прокурор процестік келісім жасасудың салдарын, оны жасасудан бас тарту құқығын түсіндіреді.

4. Жәбірленуші келіспеген кезде процестік келісім жасалмайды. Егер жәбірленуші келіскен болса, онда оның қылмыспен келтірілген зиянды өтеу мәселесі жөніндегі пікірін ескере отырып, прокурор және қорғаушы тарап қисынды мерзімде процестік келісім жасасады, ол жазбаша түрде жазылып, оған келісімге қатысушылар қол қояды.

Прокурордың процестік келісім жасасудан бас тартуы шағым жасалуға жатпайды, дегенмен бұл одан әрі процестік келісім жасасуға кедергі келтірмейді.

616-бап. Кінәні мойындау туралы мәміле нысанында процестік келісім жасасу тәртібі

1. Процестік келісімде:

1) оның жасалған күні мен орны;

2) процестік келісімді жасасушы прокуратура органының лауазымды адамсы; 3) келісім жасасушы күдіктінің, айыпталушының тегі, аты және әкесінің аты (ол болған кезде), туған күні мен жері, тұрғылықты жері және айналысатын кәсібі, оның қорғаушысының тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде); 4) қылмысты оның жасалған уақытын, орнын, сондай-ақ осы Кодекстің ережелеріне сәйкес дәлелденуге жататын басқа да мән-жайларды көрсете отырып сипаттау; 5) Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің осы қылмыс үшін жауаптылық көздейтін тармағы, бөлігі, бабы; 6) процестік келісімде көрсетілген шарттарды сақтаған және міндеттемелерді орындаған кезде күдіктіге, айыпталушыға қатысты қолданылуы мүмкін, қылмыстық жауаптылық пен жазалауды жеңілдететін мән-жайлар және қылмыстық заңның нормалары; 7) процестік келісім жасасқаннан кейін күдікті, айыпталушы жасауға міндеттенетін әрекеттер; 8) прокурор сот алдында ол туралы өтінішхат беретін жазаның түрі мен мөлшері; 9) процестік келісім жасасудың осы Кодекстің 614-бабында көзделген салдары; 10) жәбірленушінің процестік келісім жасасуға келісетіні туралы көрсетілуге тиіс. 2. Процестік келісімге прокурор, күдікті, айыпталушы, оның қорғаушысы қол қояды. Процестік келісімге қол қойылғанға дейін күдіктінің, айыпталушының өз қорғаушысымен бірге оның ережелерін оңаша және құпия талқылауға құқығы бар. 617-бап. Кінәні мойындау туралы мәміле нысанында процестік келісім жасасқаннан кейін қылмыстық іс бойынша прокурордың, тергеушінің, анықтаушының әрекеттері 1. Кінәні мойындау туралы мәміле нысанында процестік келісімге қол қойғаннан кейін прокурор күдіктіге қатысты бұлтартпау шарасының күшін жою не оны өзгерту қажеттігі туралы мәселені қарайды. Іс бойынша тергеу және процестік әрекеттер жүргізу қажет болған кезде прокурор істі сотқа дейінгі тергеп-тексеру органына жібереді.	
--	--

2. Тергеуші, анықтаушы күдіктінің, айыпталушының кінәсін растауға жеткілікті көлемде дәлелдемелер жинауды жүзеге асырады.

3. Егер сотқа дейінгі тергеп-тексеру нәтижесінде қылмыс жасаудың процестік келісімде көзделмеген өзге мән-жайлары белгілі болған жағдайда, осы келісім осы Кодекстің 615 және 616-баптарында көзделген тәртіппен және мерзімдерде қайта қаралуға жатады не өзінің қолданысын тоқтатады.

4. Кінәні мойындау туралы мәміле нысанында процестік келісім жасалғаннан кейін тергеу және процестік әрекеттерді жүргізу қажеттігі болмаған жағдайда, іс бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру аяқталды деп есептеледі және прокурор оны айыптау актісінсіз дереу сотқа жібереді, бұл туралы жәбірленушіге хабарланады.

618-бап. Ынтымақтастық туралы процестік келісім

1. Күдіктінің, айыпталушының, сотталушының және сотталған адамның қылмыстық процесті жүргізетін органға немесе прокурорға осы Кодекстің 612-бабы бірінші бөлігінің 2) тармағына және 619-бабына сәйкес ынтымақтастық туралы процестік келісім жасасу туралы өтінішхатпен жүгінуге құқығы бар.

2. Күдіктімен, айыпталушымен, сотталушымен ынтымақтастық туралы процестік келісімді тиісінше облыстың прокуроры немесе оған теңестірілген прокурор, олардың орынбасарлары, ал сотталған адаммен – Қазақстан Республикасының Бас Прокуроры не оның орынбасары бекітеді.

3. Ынтымақтастық туралы процестік келісім жасасу туралы өтінішхат сотқа дейінгі тергеп-тексеру басталған кезден бастап және үкімді орындау сатысын қоса алғанға дейін мәлімделуі мүмкін.

619-бап. Ынтымақтастық туралы процестік келісімді жасасу тәртібі

1. Ынтымақтастық туралы процестік келісімді жасасу туралы өтінішхатты күдікті, айыпталушы, сотталушы және сотталған адам жазбаша түрде береді және ол міндетті түрде қорғаушының қойған қолымен бекемделеді.

2. Егер қорғаушыны күдікті, айыпталушы, сотталушы немесе сотталған адам, оның заңды өкілі немесе күдіктінің, айыпталушының, сотталушының немесе сотталған адамның тапсырмасы бойынша басқа адамдар шақырмаса, онда қорғаушының қатысуын қылмыстық процесті жүргізетін орган не жазаны орындайтын мекеме немесе орган қамтамасыз етеді.

3. Іс жүргізуінде қылмыстық іс жатқан тергеуші, анықтаушы, жазаны орындайтын мекеменің немесе органның басшысы ынтымақтастық туралы процестік келісім жасасу туралы өтінішхатты алған кезде оны бір тәулік ішінде прокурорға жібереді. 4. Сотталушының ынтымақтастық туралы процестік келісім жасасу туралы өтінішхатын сот ол келіп түскен кезден бастап үш тәулік ішінде прокурорға жібереді. 5. Сотталған адам өзі аумағында жазасын өтеп жүрген облыс прокурорының атына процестік келісім жасасу туралы өз өтінішхатын жазаны орындайтын орган арқылы беруге құқылы. 6. Ынтымақтастық туралы процестік келісім осы Кодекстің 615-бабы үшінші бөлігінің 2) тармағында, 616-бабы бірінші бөлігінің 1), 2), 3), 4), 5), 6) және 7) тармақтарында, екінші бөлігінде көзделген талаптар сақтала отырып, қажет болған кезде 47-бабының қағидалары бойынша оның құпиялығын сақтай отырып және 12-тарауына сәйкес қауіпсіздікті қамтамасыз ете отырып, прокурор мен күдіктінің, айыпталушының, сотталушының, сотталған адамның арасында жасалады және бекіту үшін тиісінше облыстың прокурорына немесе оған теңестірілген прокурорға, олардың орынбасарларына, ал сотталған адаммен келісім – Қазақстан Республикасының Бас Прокурорына не оның орынбасарына жіберіледі.	
620-бап. Ынтымақтастық туралы процестік келісімді бекіту тәртібі. Бекітуге келіп түскен процестік келісім бойынша күдіктіге, айыпталушыға, сотталушыға қатысты – облыстың прокуроры немесе оған теңестірілген прокурор, олардың орынбасарлары, ал сотталған адамға қатысты – Қазақстан Республикасының Бас Прокуроры не оның орынбасары: 1) қылмыстық істі және ұсынылған (талап етіліп алдырылған) қосымша материалдарды зерделейді, ынтымақтастық туралы процестік келісім жасасудың заңдық және нақты негіздерін тексереді, сондай-ақ күдіктінің, айыпталушының, сотталушының, сотталған адамның келісім нысанасы болып табылған әрекеттерді орындау жөніндегі ниетінің сипатын бағалайды; 2) күдіктінің, айыпталушының, сотталушының, сотталған адамның ынтымақтастық туралы процестік келісіммен байланысты барлық шарттармен және талаптарымен танысқанын, азаптауларға және басқа да қатыгез, адамгершілікке жатпайтын немесе қадір-қасиетті қорлайтын қарым-қатынас пен жазалау түрлеріне ұшырағанын-ұшырамағанын, ынтымақтастық туралы	

процестік келісімді өз еркімен жасасқанын-жасаспағанын, оның құқықтық салдарын білетінін-білмейтінін анықтайды; 3) ынтымақтастық туралы процестік келісімді бекіту не бекітуден бас тарту туралы қаулы шығарады.	
621-бап. Ынтымақтастық туралы процестік келісімнің шарттарын орындау бойынша прокурордың әрекеттері 1. Облыс прокуроры немесе оған теңестірілген прокурор, олардың орынбасарлары, ал сотталған адамға қатысты – Қазақстан Республикасының Бас Прокуроры, оның орынбасары ынтымақтастық туралы процестік келісімді бекіткеннен кейін ынтымақтастық туралы келісімге қол қойған прокурор жасалған келісімнің нысанасы болып табылатын қылмыстардың ашылуын ұйымдастыруға және кінәлі адамдардың әшкереленуіне дереу шаралар қолданады, сондай-ақ осы Кодекстің 153-бабында көзделген тәртіппен күдіктіге, айыпталушыға қатысты бұлтартпау шарасының күшін жою не оны өзгерту қажеттігі туралы мәселені қарайды. 2. Егер ынтымақтастық туралы процестік келісімнің нысанасына қатысты қылмыстарға жүргізілген тергеп-тексерудің нәтижелері бойынша күдіктінің, айыпталушының, сотталушының, сотталған адамның ықпал етуімен аса ауыр қылмыстар, қылмыстық топ құрамында қылмыстар, сондай-ақ экстремистік және террористік қылмыстар жасаған адамдар әшкереленсе және кінәлі адамдарға қатысты айыптау үкімі шығарылса, онда прокурор ынтымақтастық туралы процестік келісімнің талаптарын орындауға шаралар қолданады. 3. Прокурор ынтымақтастық туралы келісім жасасқан және оның шарттарын орындаған сотталған адамға қатысты осы Кодекстің 476 – 478-баптарына сәйкес өтінішхатпен сотқа жүгінеді.	

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
217-бап. Тергеу судьясының жәбірленушіден, куәдан жауап алу ерекшеліктері (айғақтарды сақтауға қою) 1. Прокурор, күдікті немесе іске қорғаушы ретінде қатысатын оның адвокаты жәбірленуші, куә болып табылатын адамнан, егер олардан сотқа дейінгі тергеп-тексеру не сот отырысы барысында неғұрлым кешірек жауап алу объективті себептерге (Қазақстан Республикасының шегінен тыс жерде тұрақты тұруы, шетелге шығуы, денсаулығының ауыр жағдайы, қауіпсіздік шараларын қолдану) байланысты мүмкін болмауы ықтимал деп пайымдауға негіз болған жағдайда, сондай-ақ психикасын жарақаттаушы әсер етуді болдырмау үшін кәмелетке толмаған куәлар мен жәбірленушілерден кейіннен жауап алуды болдырмау мақсатында тергеу судьясының жауап алуы туралы өтінішхат беруге құқылы. Сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адам прокурор алдында айғақтарды сақтауға қою туралы өтінішхатты тергеу судьясына жіберу туралы мәселеге бастама жасауға құқылы. Сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адам жолданымға қылмыстық істің жәбірленушінің, куәнің айғақтарын сақтауға қою қажеттігін растайтын материалдарын қоса береді. Прокурор ұсынылған материалдарды қарап, бір тәулік ішінде айғақтарды сақтауға қою туралы өтінішхатты тергеу судьясына жіберу туралы мәселені шешеді. 2. Тергеу судьясы өтінішхатты ол алынған кезден бастап үш тәулік ішінде қарайды және оның нәтижелері бойынша өтінішхатты қанағаттандыру не оны қанағаттандырудан бас тарту туралы уәжді қаулы шығарады. Өтінішхат қанағаттандырылған жағдайда, тергеу судьясы алғаш мүмкіндік болған кезде жауап алу уақытын белгілейді, бұл туралы прокурорға, күдікті мен оның іске қорғаушы ретінде қатысатын адвокатына хабарлайды. Тергеу судьясының өтінішхатты қанағаттандырудан бас тарту туралы қаулысына осы Кодекстің 107-бабында көзделген тәртіппен шағым жасалады және наразылық білдіріледі. Тергеу судьясының өтінішхатты қанағаттандырудан бас	

тартуы айғақтарды сақтауға қою туралы өтінішхатты сотқа жіберу негіздерінің болуын көрсететін мән-жайлар туындаған жағдайда, осы баптың бірінші бөлігінде көрсетілген адамдардың қайтадан жүгінуіне кедергі келтірмейді.

3. Тергеу судьясының жәбірленуші мен куәдан жауап алуы олардың айғақтарын сақтауға қою туралы өтінішхат берген тұлғалардың, ал қажет болған жағдайларда процеске басқа қатысушылардың қатысуымен жүргізіледі. Егер күдіктінің жауап алуға қатысуы жәбірленушінің, куәнің қауіпсіздігіне қатер төндіретін болса, күдікті жауап алуға шақырылмайды. Айғақтарды сақтауға қою кезінде адамдардың сот отырысына қатысу үшін келуін қамтамасыз ету тергеу судьясына өтінішхат мәлімдеген тұлғаларға жүктеледі. Күдіктінің қорғаушысы адамдарды шақыру үшін тергеу судьясының алдына адамдардың жауап алуға келуін қамтамасыз етуге көмек көрсету туралы өтінішхат беруі мүмкін.

Прокурордың, қорғаушының, күдіктінің дәлелді себептер бойынша келмей қалуына байланысты жауап алуды жүргізу, егер осы баптың бірінші бөлігінің бірінші абзацында санамаланған мән-жайлар бұған кедергі келтірмесе, кейінге қалдырылуы мүмкін.

4. Тергеу судьясының жауап алуы мен жауап алу хаттамасын жүргізуі осы Кодекстің 347, 369, 370, 371-баптарының қағидалары сақтала отырып жүргізіледі.

5. Жауап алынатын адамның тергеу судьясы сақтауға қойған айғақтары тіркелген сот отырысының хаттамасына судья мен сот отырысының хатшысы қол қояды. Айғақтарды сақтауға қою кезінде болған процеске қатысушылар сот отырысы хаттамасының көшірмесін алуға және оған өздерінің ескертулерін келтіруге құқылы, оларды тергеу судьясы дәл сол күні қарап, олардың қабылданғаны немесе қабылданбағаны туралы қаулы шығарады. Содан кейін сот отырысының хаттамасы, егер хаттамаға ескерту келтірілген болса, осы ескертулер және судьяның оларды қарау туралы қаулысы қылмыстық іс материалдарына қосып тігу үшін процесс прокурорына жіберіледі.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
55-бап. Тергеу судьясының өкілеттіктері 1. Сотқа дейінгі іс жүргізу барысында тергеу судьясы осы Кодексте көзделген жағдайларда мынадай: 1) күзетпен ұстауды санкциялау; 2) ұйқамақты санкциялау; 3) лауазымынан уақытша шеттетуді санкциялау; 4) жақындауға тыйым салуды санкциялау; 5) экстрадициялық қамақты санкциялау; 6) күзетпен ұстау, ұйқамақ, экстрадициялық қамақ мерзімдерін ұзарту; 7) кепілді қолдану; 8) мүлікке тыйым салуды санкциялау; 9) күзетпен ұсталмайтын адамды сот-психиатриялық және (немесе) сот-медициналық сараптама жүргізу үшін медициналық ұйымға мәжбүрлеп орналастыру; 10) бұрын өзіне қатысты күзетпен ұстау қолданылған адамның психикалық ауру фактісі анықталған кезде, оны ауруларды қатаң оқшаулау жағдайында ұстауға лайықталған, психиатриялық көмек көрсететін арнаулы медициналық ұйымға ауыстыру; 11) мәйітті эксгумациялау; 12) күдіктіге, айыпталушыға халықаралық іздеу жариялау мәселелерін қарайды. 2. Осы Кодексте көзделген жағдайларда тергеу судьясы: 1) анықтаушының, анықтау органының, тергеушінің және прокурордың әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) және шешімдеріне жасалған шағымдарды қарайды; 2) тез бұзылатын немесе қылмыстық істі мәні бойынша шешкенге дейін ұзақ сақталуы елеулі материалдық шығындарды қажет ететін заттай дәлелдемелерді өткізу туралы мәселені қарайды; 3) сотқа дейінгі іс жүргізу барысында жәбірленуші мен куәның айғақтарын сақтауға қояды; 4) адвокаттар мен прокурорларды қоспағанда, сотқа дейінгі іс жүргізуде процестік міндеттерді орындамайтын немесе тиісінше орындамайтын тұлғаларға ақшалай өндіріп алуды қолданады;	-

5) прокурордың ұсынуымен қылмыстық іс бойынша процестік шығындарды өндіріп алу туралы мәселені қарайды;

6) сұрау салуды орындаудан бас тартылған не ол бойынша үш тәулік ішінде шешім қабылданбаған жағдайда, қорғаушы ретінде қатысатын адвокаттың уәжді өтінішхаты бойынша, мемлекеттік құпияларды құрайтын мәліметтерді қоспағанда, қылмыстық іс үшін маңызы бар кез келген мәліметтерді, құжаттарды, нәрселерді талап етіп алдыру және қылмыстық іске қосып тігу туралы мәселені қарайды;

7) қорғаушы ретінде қатысатын адвокаттың уәжді өтінішхаты бойынша, егер қылмыстық қудалау органы осындай өтінішхатты қанағаттандырудан негізсіз бас тартса не ол бойынша үш тәулік ішінде шешім қабылданбаса, сараптама тағайындау туралы мәселені қарайды;

8) қылмыстық процесті жүргізетін органға айғақ беруі үшін келуін қамтамасыз ету қиындық тудыратын, бұрын өздері жауап алған куәні, қорғаушы ретінде қатысатын адвокаттың өтінішхаты бойынша, мәжбүрлеп әкелу туралы мәселені қарайды;

9) осы Кодексте көзделген өзге де өкілеттіктерді орындайды.

3. Тергеу судьясының қаулысына осы Кодекстің 107-бабында көзделген тәртіппен шағым жасалуы, наразылық білдірілуі мүмкін.

56-бап. Тергеу судьясының өкілеттіктерін жүзеге асырудың жалпы шарттары

1. Тергеу судьясы өз өкілеттіктерін осы Кодекстің осы бабының қағидаларына және тиісті баптарында көзделген ерекшеліктерге сәйкес жүзеге асырады.

2. Тергеу судьясы өз құзыретіне жатқызылған мәселелерді сот отырысын өткізбей, жеке-дара қарайды.

Егер заңды және негізделген шешім шығару үшін маңызы бар мән-жайларды зерттеу қажет болса, тергеу судьясы тиісті тұлғалардың және прокурордың қатысуымен сот отырысын өткізу туралы қаулы етеді.

Осы Кодекстің 55-бабы бірінші бөлігінің 1), 2), 5), 6), 7) және 8) тармақтарында, екінші бөлігінің 1), 2) және 6) тармақтарында көрсетілген мәселелерді қарау кезінде сот отырысын өткізу міндетті. Сот отырысын өткізу міндетті болған жағдайда, қорғаушы тарап пен прокурорға сот отырысының уақыты мен орны туралы күні бұрын хабарланады.

Сот отырысы тергеу судьясының өкімі бойынша бейнебайланыс режимінде жүргізілуі мүмкін. Сот отырысы барысында хаттама жүргізіледі.

3. Тергеу судьясы:

1) сотқа дейінгі іс жүргізуді жүзеге асыратын органнан қаралып жатқан мәселе бойынша қосымша ақпаратты талап етуге; 2) тиісті сотқа дейінгі іс жүргізудің барлық материалдарымен танысуға және оларды зерттеуге; 3) процеске қатысушыларды сот отырысына шақыруға және олардан қылмыстық іс бойынша қажетті ақпаратты алуға құқылы. 4. Тергеу судьясы осы Кодекске сәйкес істі мәні бойынша шешу кезінде сотта қараудың нысанасы болуы мүмкін мәселелерді алдын ала шешуге, тергеп-тексеру бағыты және тергеу әрекеттерін жүргізу туралы нұсқаулар беруге, сотқа дейінгі іс жүргізуді жүзеге асыратын адамдардың және қадағалаушы прокурордың, сондай-ақ істі мәні бойынша қарайтын соттың орнына әрекет жасауға және шешім қабылдауға тиіс емес. 5. Күдікті өзіне азаптау және басқа да заңсыз әрекеттер қолданылғаны туралы арызданған немесе онда күш қолданудың іздері болған кезде тергеу судьясы қадағалаушы прокурорға көрсетілген фактілерді дереу тексеруді жүзеге асыруды тапсыруға міндетті. 6. Адамның құқықтары мен бостандықтарын, ұйымдардың заңмен қорғалатын мүдделерін заңсыз шектеу немесе өзге де бұзу фактілері анықталған кезде тергеу судьясы заң бұзушылыққа жол берген тұлғалардың жауаптылығы туралы мәселені шешу үшін жекеше қаулы шығарады.	
--	--

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
60-бап. Тергеуші 1. Тергеуші – қылмыстық іс бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеруді өз құзыреті шегінде жүзеге асыруға уәкілетті лауазымды адам: ішкі істер органдарының тергеушісі, ұлттық қауіпсіздік органдарының тергеушісі және қаржы полициясы органдарының тергеушісі, сондай-ақ осы Кодексте көзделген жағдайларда – прокурор. 2. Тергеуші өз қаулысымен істі өзінің іс жүргізуіне қабылдап, ол бойынша алдын ала тергеуді жүзеге асыруға және осы Кодексте көзделген барлық тергеу әрекеттерін орындауға құқылы. 3. Тергеуші істің мән-жайларын жан-жақты, толық және объективті зерттеу үшін барлық шараларды қолдануға, адамның қылмыстық құқық бұзушылық жасағанын көрсететін оған қатысты жеткілікті дәлелдер жиналған адамды күдіктінің іс-әрекетін саралау, осы Кодекске сәйкес оған бұлтартпау шараларын таңдау, қылмыстық құқық бұзушылықтың мән-жайлары баяндалған, жинақталған дәлелдер сипатталған айыптау актісін жасау арқылы қылмыстық қудалауды жүзеге асыруға міндетті. Осы Кодексте көзделген жағдайларда прокурорды процестік келісімді жасасуға мүмкіндік беретін мән-жайлардың анықталғаны туралы хабардар етеді. 4. Үкімнің азаматтық талап қою, басқа да мүліктік өндіріп алулар немесе мүлікті ықтимал тәркілеу бөлігінде орындалуын қамтамасыз ету мақсатында тергеуші күдіктінің немесе оның әрекеттері үшін заң бойынша материалдық жауаптылықта болатын тұлғалардың мүлкін анықтау үшін шаралар қолдануға міндетті. 5. Қылмыстық істер бойынша тергеп-тексеру жүргізген кезде тергеуші қылмыстық жолмен табылған не қылмыстық жолмен табылған қаражатқа сатып алынған, басқа тұлғалардың меншігіне берілген мүлікті анықтау үшін де шаралар қолдануға міндетті. 6. Тергеуші анықтау органдарының кезек күттірмейтін тергеу	64-бап. Тергеуші 1. Тергеуші – өз құзыреті шегінде қылмыстық іс бойынша алдын ала тергеуді немесе сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізуді жүзеге асыруға уәкілеттік берілген лауазымды адам: арнайы прокурор, ішкі істер органдарының тергеушісі, ұлттық қауіпсіздік органдарының тергеушісі, сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметтің тергеушісі және экономикалық тергеу қызметінің тергеушісі. 2. Тергеуші қылмыстық іс қозғауға, ол бойынша алдын ала тергеу жүргізуге және осы Кодексте көзделген барлық тергеу қызметін орындауға құқылы. 3. Тергеуші істің мән-жайын жан-жақты, толық және объективті зерттеуге барлық шараларды қолдануға, оның қылмыс жасағандығын көрсететін, оған қатысты жеткілікті дәлелдер жиналған адамды айыпталушы ретінде тарту, айып тағу, осы Кодекске сәйкес оған жолын кесу шараларын таңдау, айыптау қорытындысын жасау жолымен оны қылмыстық қудалауды жүзеге асыруға міндетті. Үкімді азаматтық талап қою, басқа да мүліктік жазалар немесе мүмкін болатын мүлікті тәркілеу бөлігінде орындауды қамтамасыз ету мақсатында тергеуші күдіктінің, айыпталушының немесе заң бойынша олардың іс-әрекеті үшін материалдық жауаптылықта болатын адамдардың мүлкін анықтауға шаралар қолдануға міндетті. Сыбайлас жемқорлық қылмыстар, ұйымдасқан топтың, қылмыстық қоғамдастықтың (қылмыстық ұйымның), сондай-ақ трансұлттық ұйымдасқан топтың, трансұлттық қылмыстық қоғамдастықтың (трансұлттық қылмыстық ұйымның) немесе тұрақты қарулы топтың (банданың) құрамында жасалған қылмыстар туралы қылмыстық істер бойынша алдын ала тергеу жүргізу кезінде тергеуші қылмыстық жолмен алынған не қылмыстық жолмен алынған қаражатқа сатып алынған, басқа

әрекеттерін орындауын күтпей-ақ, кез келген сәтте өз қаулысымен істі өзінің іс жүргізуіне қабылдауға және оны тергеп-тексеруге кірісуге құқылы. 7. Тергеуші заңда прокурордың, соттың санкциясын немесе соттың шешімін алу көзделген жағдайларды қоспағанда, сотқа дейінгі тергеп-тексеру жүргізу кезінде барлық шешімді дербес қабылдайды және олардың заңды және уақтылы орындалуы үшін толық жауапты болады. Тергеушінің қызметіне заңсыз араласу қылмыстық жауаптылыққа әкеп соқтырады. Қылмыстық іс бойынша тергеуші өз өкілеттіктері шегінде шығарған қаулы, сондай-ақ қылмыстық іс бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру барысындағы тапсырмалар мен нұсқаулар барлық ұйымдардың, лауазымды адамдардың және азаматтардың орындауы үшін міндетті. 8. Тергеуші тергеудегі іс бойынша прокурордың нұсқауларымен келіспеген жағдайда, олар жөнінде жоғары тұрған прокурорға шағым жасауға құқылы. 9. Тергеушінің өзі тергеп-тексеретін істер бойынша анықтау органдарының тергеп-тексеріліп жатқан іске қатысты жедел есепке алу істерімен және жасырын тергеу әрекеттерінің материалдарымен танысуға, оларды осы Кодексте белгіленген тәртіппен осы іске қосып тігу үшін талап етіп алдыруға, анықтау органдарына орындау үшін міндетті, іздестіру, тергеу және жасырын тергеу әрекеттерін жүргізу туралы тапсырмалар мен нұсқаулар беруге және олардан тергеу әрекеттерін жүргізуге жәрдемдесуді талап етуге құқығы бар.	адамдардың меншігіне берілген мүлікті анықтауға да шаралар қолдануға міндетті. 4. Тергеуші алдын ала тергелуі міндетті істер бойынша анықтау органдарының осы Кодекстің 200-бабында көзделген кезек күттірмейтін тергеу әрекеттерін орындауын күтпей-ақ істі кез келген сәтте іс жүргізуге қабылдауға және оны тергеуге кірісуге құқылы. 5. Тергеуші, заңда прокурордың, соттың санкциясын немесе соттың шешімін алу көзделген жағдайларды қоспағанда, тергеудің бағыты мен тергеу іс-әрекеттерін жүргізу туралы барлық шешімді дербес қабылдайды және олардың заңды және уақтылы атқарылуы үшін толық жауапты болады. Тергеушінің қызметіне заңсыз араласу қылмыстық жауаптылыққа әкеп соқтырады. 6. Тергеуші тергеудегі іс бойынша прокурордың нұсқауларымен келіспеген жағдайда ол жөнінде жоғары тұрған прокурорға шағымдануға құқылы. 7. Тергеуші өз тергеуіндегі істер бойынша анықтау органдарының тергеліп жатқан іске қатысты жедел іздестіру материалдарымен танысуға, осы Кодексте белгіленген тәртіппен осы іске қосу үшін оларды сұратып алуға, анықтау органдарына жазбаша, атқару үшін міндетті іздестіру және тергеу іс-әрекеттерін жүргізу туралы тапсырмалар мен нұсқаулар беруге және олардан тергеу іс-әрекеттерін жүргізуге жәрдемдесуді талап етуге құқығы бар.
---	--

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚЖК
59-бап. Тергеу бөлімінің бастығы 1. Тергеу бөлімінің бастығы – сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын органның тергеу бөлімшесінің бастығы және оның өз құзыреті шегінде әрекет ететін орынбасарлары. 2. Тергеу бөлімінің бастығы: 1) тергеу жүргізуді немесе сотқа дейінгі жеделдетілген тергеп-тексеруді тергеушіге тапсыруға; 2) тергеушінің өз іс жүргізуіндегі істер бойынша тергеу әрекеттерін орындауының уақтылығына, тергеушінің тергеп-тексеру және күзетпен ұстау мерзімдерін сақтауына, прокурор нұсқауларының, басқа да тергеушілер тапсырмаларының орындалуына бақылау жасауды жүзеге асыруға; 3) тергеп-тексеру жүргізуді бірнеше тергеушіге тапсыруға; 4) тергеушіні іс бойынша іс жүргізуден шеттетуге; 5) қылмыстық істерді зерделеуге және олар бойынша нұсқаулар беруге; 6) өз құзыреті шегінде өзіне бағынысты, алдын ала тергеуді жүзеге асыратын органның бір тергеу бөлімшесінен қылмыстық істі алуға және алдын ала тергеуді жүзеге асыратын, өзіне бағынысты осы не өзге органның басқа тергеу бөлімшесіне беруге; 7) қылмыстық істерді айыптау актісімен бірге прокурорға жіберуге; 8) тергеушінің негізсіз процестік шешімінің күшін жою туралы өтінішхатпен прокурорға өтініш жасауға; 9) өз құзыреті шегінде анықтау органдарына орындау үшін міндетті тапсырмалар мен нұсқаулар беруге уәкілетті. 3. Тергеу бөлімінің бастығы өз қаулысымен істі өзінің іс жүргізуіне қабылдауға және бұл ретте тергеушінің өкілеттіктерін пайдалана отырып, тергеп-тексеруді жеке өзі жүргізуге құқылы. 4. Тергеу бөлімі бастығының іс бойынша нұсқаулары тергеушінің осы Кодекстің 60-бабында белгіленген дербестігін, оның құқықтарын	63-бап. Тергеу бөлімінің бастығы 1. Тергеу бөлімінің бастығы – алдын ала тергеуді немесе сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізуді жүзеге асыратын органның тергеу бөлімшесінің бастығы мен өз құзыреті шегінде іс-әрекет жасайтын оның орынбасарлары. 2. Тергеу бөлімінің бастығы тергеу ісін жүргізуді немесе сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізуді тергеушіге тапсырады, тергеушілердің жүргізуіндегі қылмыстық істер бойынша олардың дер кезінде іс-әрекет жасауына, тергеушілердің алдын ала тергеу және күзетпен ұстау мерзімдерін сақтауына, прокурор нұсқауларының, осы Кодексте белгіленген жағдайларда басқа да тергеушілер тапсырмаларының орындалуына бақылау жасауды жүзеге асырады; істер бойынша нұсқаулар береді; алдын ала тергеу жүргізуді бірнеше тергеушіге тапсырады; заңда көзделген жағдайларда тергеушіні іс бойынша іс жүргізуден шеттетеді; өз құзыреті шегінде өзіне бағынысты алдын ала тергеуді жүзеге асырушы органның бір тергеу бөлімшесінен қылмыстық істі алады және алдын ала тергеуді жүзеге асырушы сол не өзге де өзіне бағынысты органның басқа тергеу бөлімшесіне береді; аяқталған қылмыстық істерді прокурорға жолдайды. Тергеу бөлімінің бастығы қылмыстық іс қозғауға, қылмыстық істі өзінің іс жүргізуіне алуға және бұл орайда тергеушінің өкілеттігін пайдалана отырып, жеке-дара алдын ала тергеу жүргізуге немесе сотқа дейінгі жеңілдетілген іс жүргізуге құқылы. 3. Тергеу бөлімі бастығының қылмыстық іс бойынша нұсқауы тергеушінің дербестігін, осы Кодекстің 64-бабында белгіленген оның құқықтарын шектей алмайды. Нұсқау жазбаша нысанда беріледі және атқарылуы міндетті, бірақ ол жөнінде прокурорға шағымдануға болады. Тергеушінің тергеу бөлімі бастығының іс-әрекеті жөнінде прокурорға шағымдануы, қылмыстың сипаттамасы мен айыптаудың көлемі, айыпталушыны сотқа беру

шектей алмайды. Нұсқауларды орындау міндетті, бірақ ол жөнінде жоғары тұрған тергеу бөлімінің бастығына немесе прокурорға шағым жасалуы мүмкін. Күдіктінің іс-әрекетінің саралануы және күдік келтіру көлемі, істі айыптау актісімен бірге прокурорға жіберу немесе қылмыстық істі тоқтату туралы нұсқауларды қоспағанда, тергеушінің тергеу бөлімі бастығының әрекеттері жөнінде шағым жасауы олардың орындалуын тоқтата тұрмайды.	үшін істі прокурорға жолдау туралы немесе қылмыстық істі қысқарту туралы нұсқауларды қоспағанда, олардың атқарылуын кідіртпейді.
--	---

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІНЕ СӘЙКЕС САЛЫСТЫРМАЛЫҚ КЕСТЕСІ

2014 жылғы ҚПК	1997 жылғы ҚІЖК
193-бап. Прокурордың сотқа дейінгі тергеп-тексеру барысындағы өкілеттіктері 1. Прокурор сотқа дейінгі тергеп-тексерудің заңдылығын қадағалауды, сондай-ақ қылмыстық қудалауды жүзеге асыра отырып: 1) қылмыстық құқық бұзушылық туралы арызды тіркейді және оны қылмыстық қудалау органына береді не өзінің іс жүргізуіне қабылдайды және сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асырады; 2) қылмыстық құқық бұзушылық туралы арызды және қылмыстық қудалаудың бір органынан келіп түскен, қолдағы материалдарды тергеулігі және соттылығы бойынша береді; 3) қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы арыздарды және хабарларды қабылдау және тіркеу кезінде заңдылықтың сақталуын тексереді; 4) оқиға орнын қарап-тексеруге қатысуға құқылы, сондай-ақ осы Кодексте көзделген өз өкілеттіктері шеңберінде басқа да әрекеттерді жүзеге асырады; 5) қандайда бір тергеу әрекеттерін жүргізу туралы жазбаша нұсқаулар береді; 6) осы Кодексте көзделген жағдайларда сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамның әрекеттерін және (немесе) шешімдерін санкциялайды; 7) осы Кодексте белгіленген жағдайларда және тәртіппен жасырын тергеу әрекеттерінің нәтижелерін сотқа дейінгі тергеп-тексеру материалдарына іске қосып тігу туралы жазбаша нұсқаулар береді; 8) қылмыстық қудалаудан иммунитеті мен артықшылықтары бар адамдарды қол сұғылмаушылығынан айыруға және қылмыстық жауаптылыққа тартуға келісім алу үшін ұсыну енгізеді; 9) тексеру үшін қылмыстық қудалау органдарынан қылмыстық істерді, құжаттарды, материалдарды, оның ішінде жедел-ізвестіру іс-шараларының және жасырын тергеу әрекеттерінің нәтижелерін алады, тергеп-тексеру мерзімдері үзілген қылмыстық істерді одан әрі	197-бап. Прокурордың алдын ала тергеу барысындағы өкілеттіктері 1. Қылмыстық ізге түсу мен қылмыстық істерді тергеу кезінде заңдылықты қадағалауды жүзеге асыра отырып, прокурор: 1) оқиға болған жерді қарауға қатысуға, сараптама тағайындауға, сондай-ақ қылмыстық іс қозғау туралы мәселені шешуге қажетті басқа да іс-әрекеттерді жүзеге асыруға құқылы; 2) қылмыстық іс қозғайды немесе оны қозғаудан бас тартады, тергеу іс-әрекеттерін жүргізу туралы, сондай-ақ жедел-ізвестіру қызметінің материалдарын қылмыстық іске қосу туралы жазбаша нұсқаулар береді; 3) өзі қозғаған қылмыстық істі алдын ала тергеу жүргізу үшін береді; 4) заңдарда көзделген жағдайларда алдын ала тергеу жүргізетін лауазымды адамдардың іс-әрекеттеріне санкция береді; 5) жекелеген тергеу іс-әрекеттерін жүргізуге қатысады; 6) қылмыстық ізге түсуден иммунитеті бар адамды қылмыстық жауаптылыққа тартуға келісім алу үшін ұйғарым шығарады; 7) алдын ала тергеу органдарынан келіп түскен қылмыстық істі сотқа жібере отырып, істі мәнісі бойынша қарау үшін айыпталушыны сотқа тапсырады; 8) қылмыстық ізге түсу органдарынан тексеру үшін қылмыстық істерді, құжаттарды, материалдарды және жасалған қылмыстар туралы, жедел-ізвестіру қызметі, анықтау мен тергеу барысы туралы өзге де мәліметтерді алады; 9) жасалған немесе дайындалып жатқан қылмыстар туралы арыздар мен хабарларды қабылдау, тіркеу, шешу кезінде заңның сақталуын тексереді; 10) анықтаушы мен тергеушінің, сондай-ақ анықтау органы мен тергеу бөлімі бастықтарының заңсыз қаулыларының күшін

тергеп-тексеру жүргізу үшін жібереді; 10) тергеушінің, анықтаушының, анықтау органының заңсыз қаулыларының, сондай-ақ тергеу бөлімі мен анықтау органы бастықтарының, төмен тұрған прокурордың қаулылары мен нұсқауларының күшін жояды; 11) қылмыстық істі қосымша тергеп-тексеру жүргізу үшін қайтарады не сотқа дейінгі тергеп-тексеруді толық көлемде немесе нақты адамдарға қатысты тоқтатады; 12) сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын органнан істі алып қояды және оны сотқа дейінгі тергеп-тексерудің басқа органына береді; айрықша жағдайларда тергеп-тексерудің объективті және жеткілікті болуын қамтамасыз ету мақсатында қылмыстық қудалау органының жазбаша өтінішхаты бойынша не өз бастамасы бойынша істі бір органнан екінші органға береді не өзінің іс жүргізуіне қабылдайды және оларды осы Кодексте белгіленген тергеулігіне қарамастан тергеп-тексереді; 13) осы Кодексте белгіленген жағдайларда және тәртіппен сотқа дейінгі тергеп-тексеру мерзімдерін ұзартады, сондай-ақ осы Кодекстің 192-бабының жетінші және сегізінші бөліктерінде көзделген жағдайларда тергеп-тексеру мерзімін белгілейді; 14) осы Кодексте тергеу судьясының құзыретіне жатқызылған мәселелер қаралған кезде сот отырыстарына қатысады; 15) күзетілудегі адамдарды ұстаудың заңнамада белгіленген тәртібі мен шарттарының сақталуын тексереді; 16) айыптау актісін, қылмыстық теріс қылық туралы хаттаманы бекітеді, айыпталушыны сотқа береді және қылмыстық істі мәні бойынша қарау үшін сотқа жібереді; 17) сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамның осы Кодексте көзделген негіздер бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеруді тоқтату туралы қаулысын бекітеді; 18) сот қаулысы бойынша нәтижелерін сот прокурордың өтінішхаты бойынша іс материалдарына қоса тігетін тергеу әрекеттерін жүргізуді ұйымдастырады; 19) процесстік келісімге бастамашылық етеді және оны жасасады; 20) осы Кодексте көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.	жояды; 11) тергеу мен анықтау толық болмаған, сондай-ақ тергеу және анықтау барысында заң бұзушылыққа жол берілгені анықталған жағдайда қылмыстық істі қосымша тергеуге жібереді не оны толық көлемінде немесе белгілі бір адамдарға қатысты қысқартады; 12) анықтау органынан қылмыстық істі алып қояды және алдын ала тергеу органына береді; айрықша жағдайларда тергеудің толық және объективті болуын қамтамасыз ету мақсатында алдын ала тергеу органының жазбаша өтініші бойынша не өз бастамашылығымен істі алдын ала тергеудің бір органынан екінші органына береді не өзінің іс жүргізуіне қабылдайды және осы Кодексте белгіленген тергеуде болу ретіне қарамастан, оған тергеу жүргізеді; 13) анықтаушы мен тергеушінің, анықтау және тергеу органдары басшыларының іс-әрекеттері мен шешімдеріне жасалған шағымдарды қарайды; 14) алдын ала тергеу, анықтау ісін жүргізуде заң бұзушылықты анықтаған кезде тергеушіні, анықтаушыны қылмыстық істі одан әрі тергеуден шеттетеді; 15) осы Кодексте көзделген жағдайлар мен тәртіпте алдын ала тергеудің мерзімдерін ұзартады; 16) бұлтартпау шарасы ретінде қамауға алу қолданылған адамдарды күзетпен ұстаудың заңдарда белгіленген тәртібі мен шарттарының сақталуын тексереді; 17) заңдарда көзделген өзге өкілеттіктерді жүзеге асырады. 2. Прокурордың тергеушіге, тергеу бөлімінің бастығына, анықтау органына, анықтау органының бастығына және анықтаушыға осы Кодексте көзделген тәртіппен берген нұсқаулары міндетті болып табылады, бірақ жоғары тұрған прокурорға шағым жасалуы мүмкін. Жоғары тұрған прокурорға алынған нұсқауларға шағымдану олардың орындалуын тоқтатпайды.
--	--

2. Прокурорлардың сотқа дейінгі тергеп-тексеру сатысындағы өкілеттіктерінің аражігін ажыратуды Қазақстан Республикасының Бас Прокуроры айқындайды.

Прокуратура органы басшысының айрықша өкілеттіктеріне:

1) ынтымақтастық туралы процестік келісім жасасу;

2) тергеушінің, анықтаушының, анықтау органының заңсыз қаулыларының, сондай-ақ тергеу бөлімі мен анықтау органы бастықтарының, төмен тұрған (бағынышты) прокурордың қаулылары мен нұсқауларының күшін жою;

3) сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамнан не органнан қылмыстық істі алып қою және оны сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүргізу үшін басқа адамға не органға беру;

4) қылмыстық қудалаудан артықшылықтары бар адамдарды қол сұғылмаушылығынан айыруға және қылмыстық жауаптылыққа тартуға келісім алу үшін ұсыну енгізу;

5) қылмыстық істерді тергеп-тексеру мерзімдерін ұзарту;

6) тергеушінің, анықтаушының, анықтау органының, тергеу бөлімі және анықтау органы бастықтарының, сондай-ақ төмен тұрған прокурордың әрекеттері мен шешімдеріне шағымдарды қарау;

7) тергеуші, анықтаушы заңдылықты бұзған кезде оларды қылмыстық іс бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру жүргізуден шеттету;

8) процесс прокурорының қылмыстық істі қосымша тергеп-тексеру жүргізу үшін қайтару туралы қаулысын бекіту жатады.

3. Прокуратура басшысы қылмыстық іс бойынша осы бапқа сәйкес қадағалауды жүзеге асыратын прокурорды (процесс прокуроры) айқындайды.

Процесс прокуроры қылмыстық іс бойынша қадағалауды сотқа дейінгі тергеп-тексеру басталған кезден бастап жүзеге асырады және бірінші сатыдағы сотқа мемлекеттік айыптаушы ретінде қатысады.

Процесс прокуроры алмастырылмайды, бірақ Қазақстан Республикасы Бас Прокурорының нормативтік құқықтық актілерінде көзделген жағдайларда, прокуратура басшысының шешімі бойынша басқа процесс прокурорымен ауыстырылуы мүмкін.

4. Прокурордың сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын

адамға, қылмыстық қудалау органының бастығына осы Кодексте көзделген тәртіппен берген нұсқаулары міндетті болып табылады, бірақ оларға жоғары тұрған прокурорға шағым жасалуы мүмкін. Алынған нұсқауларға жоғары тұрған прокурорға шағым жасау олардың орындалуын тоқтата тұрмайды.	
---	--

МАЗМҰНЫ

Кіріспе.....	3
Сотқа дейінгі тергеп-тексерудің басталуы (179-бап)	5
Сотқа дейінгі тергеп-тексеруді бастау себептері (180-бап)	7
СОТҚА ДЕЙІНГІ ТЕРГЕП-ТЕКСЕРУ НЫСАНДАРЫ МЕН МЕРЗІМДЕРІ.....	9
ҰСТАП АЛУ ТӘРТІБІ	17
МИРАНДА ЕРЕЖЕСІ (131 бап 1 т.).....	18
ЖЕТКІЗУ (ҚР ҚПК 129-бабы)	21
ЖАҚЫНДАУҒА ТЫЙЫМ САЛУ (ҚР ҚПК 165-бабы)	22
КҮЗЕТПЕН ҰСТАУ (ҚР ҚПК 147-бабы)	23
ҚР ҚПК 147-бабына түсіндірме	24
ТЕРГЕУ СУДЬЯСЫНЫҢ ӨКІЛЕТТІКТЕРІ (ҚР ҚПК 55-бабы)	25
ПРОКУРОРДЫҢ СОТҚА ДЕЙІНГІ ТЕРГЕП-ТЕКСЕРУ БАРЫСЫНДАҒЫ ӨКІЛЕТТІГІ	26
(ҚР ҚПК 193-бабы)	26
ЖАСЫРЫН ТЕРГЕУ ӘРЕКЕТТЕРІ (ҚР ҚПК 231-бабы).....	28
ЖАСЫРЫН ТЕРГЕУ ӘРЕКЕТТЕРІН ЖҮРГІЗУДІҢ ПРОЦЕСТІК ТӘРТІБІ	29
(ҚР ҚПК 30-тарау).....	29
Айғақтарды сақтауға қою (ҚР ҚПК 217-бабы).....	30
ІЗДЕСТІРУ ШАРАЛАРЫНЫҢ ТҮРЛЕРІ (ҚР ҚПК 7-бабы)	31
ТЕРГЕУШІНІҢ ҚҰЗЫРЕТІ (ҚР ҚПК 60-бабы) КЕПІЛ (ҚР ҚПК 145-бабы)	32
Кепіл (145 бап)	33
ЗАҢСЫЗ ЖОЛМЕН АЛЫНҒАН МҮЛІКТІ ҮКІМ ШЫҒАРЫЛҒАНҒА ДЕЙІН ТӘРКІЛЕУ ТУРАЛЫ ІС ЖҮРГІЗУДІ	
ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ ТУРАЛЫ	34
(ҚР ҚПК 71-тарау).....	34
Тергеу бөлімінің бастығы 59-бап	35
ҚОРҒАУШЫНЫҢ ӨКІЛЕТТІКТЕРІ (ҚР ҚПК 70-бабы)	36
Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексіне сәйкес	37
Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік Кодексіне сәйкес салыстырмалық кестесі.....	7–129

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҚЫЛМЫСТЫҚ-ПРОЦЕСТІК КОДЕКСІ БОЙЫНША
СОТҚА ДЕЙІНГІ ТЕРГЕП-ТЕКСЕРУ СЫЗБАСЫ**
(қысқаша салыстырмалық кесте)

оқу-тәжірибелік құрал

А. М. Сайтбеков, А. Қ. Қалиев, И. К. Абдикамалова

Редактор: Б. А. Қалиев

Техникалық редактор: С. М. Аубакирова.

Тексеруге 06.05.2015 ж. Басуға 05.06.2015 ж. қол қойылды.

Қалабы 60×84^{1/8}. Офсеттік қағаз. Офсеттік баспа.

Шартты баспа табақ 15,4. Таралымы 500 экз. Тапсырыс № 184.

Қазақстан Республикасы ІІМ Бәрімбек Бейсенов атындағы Қарағанды академиясының
ғылыми-зерттеу және редакциялық-баспа жұмыстарын ұйымдастыру бөлімі.

Қазақстан Республикасы ІІМ Бәрімбек Бейсенов атындағы
Қарағанды академиясының 2015 жылға арналған әдебиеттер
шығару жоспарының № 19 тақырыбы.

Қазақстан Республикасы ІІМ Бәрімбек Бейсенов атындағы
Қарағанды академиясының баспаханасында басылды.
Қарағанды қаласы, Ермеков көшесі, 124.